Primăria Comunei
Valea Largă

COMUNA VALEA LARGĂ
JUDEȚUL MUREŞ

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI VALEA LARGĂ, JUDEȚUL MUREȘ, PENTRU PERIOADA 2014-2020

RomActiv
Business Consulting

Iunie 2014

CUVÂNT ÎNAINTE

Strategia de dezvoltare locală reprezintă un prim pas spre viitor şi are scopul de a identifica şi stabili problemele socio – economice, resursele existente şi potenţialul real pe care îl deţine comuna noastră.

Orice comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă neperformantă, în cadrul careia se pot rata oportunități și consuma irațional resurse prețioase.

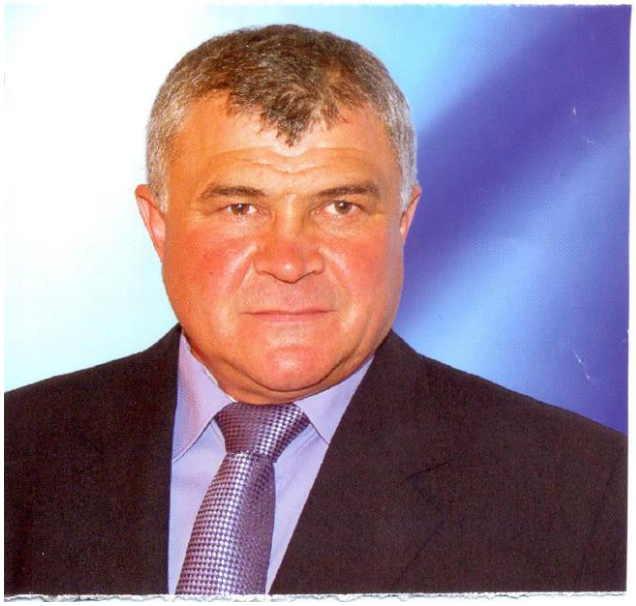

Plecând de la această idee, Primăria a procedat la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă pentru următorii 6 ani, într-un context favorabil, dat de perioada de programare 2014-2020.

Strategia de dezvoltare a comunei Valea Largă se dorește a fi un instrument care pune la dispoziția tuturor celor interesați de progresul economico-social al comunei o gândire unitară cu privire la căile de urmat, benefică pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase și durabile. Astfel Strategia de dezvoltare a comunei Valea Largă este concepută a fi documentul fundamental al planului de dezvoltare al comunei, cu rol în orientarea dezvoltării economico-sociale şi în accesarea fondurilor structurale şi de coeziune ale Uniunii Europene.

În acest context, Strategia de dezvoltare constituie un punct important de pornire pentru dezvoltarea sustenabilă a comunității pe termen mediu și lung, îndeplinirea obiectivelor prezentei strategii reprezentând scopul principal al factorilor de decizie locali.

BENIAMIN PĂDUREAN

PRIMAR

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE ... 1
Cuprins ... 2
Lista tabelelor ... 4
Lista figurilor ... 5
Abrevieri ... 6
PARTEA I – ANALIZA SOCIO – ECONOMICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE ... 7
1. Cadru natural ... 7
1.1. Aşezare geografică ... 7
1.2. Suprafaţă ... 9
1.3. Populaţie ... 9
1.4. Relief ... 10
1.5. Reţeaua hidrografică ... 11
1.6. Climă ... 13
1.7. Vegetaţie ... 13
1.8. Faună ... 14
1.9. Soluri ... 15
1.10. Resursele subsolului ... 15
1.11. Analiza SWOT a cadrului natural ... 17
2. Demografie ... 18
2.1. Populaţia ... 18
2.1.1. Populaţia pe grupe de vârstă ... 18
2.1.2. Mișcarea naturală a populației ... 21
2.1.3. Migraţia populației ... 23
2.2. Forţa de muncă ... 24
2.2.1. Populația ocupată ... 25
2.2.2. Șomajul ... 29
2.3. Analiza SWOT a demografiei ... 31
3. Activităţi economice ... 32
3.1. Investiţii existente ... 32
3.2. Industrie și servicii ... 33
3.3. Agricultură ... 36
3.3.1 Exploatări agricole ... 36
3.3.2 Exploatări zootehnice ... 39
3.4. Turism ... 43
3.5. Alte activităţi economice (activităţi neagricole) ... 47
3.6. Analiza SWOT a economiei ... 48
4. Amenajarea si echiparea teritoriului ... 49

4.1. Infrastructura rutieră şi/sau feroviară 50
4.2. Infrastructura tehnico-edilitară (energie electrică, termică şi regenerabilă, gaze naturale) 52
4.3. Servicii poştale, telecomunicaţii şi mass-media 55
4.4. Analiza SWOT în domeniul amenajării și echipării teritoriului 56
5. Social 57
5.1. Sănătate (infrastructură, resurse umane) 57
5.2. Protecție socială 58
5.3. Educaţie 58
5.4. Sport 65
5.5. Cultură și culte 66
5.6. Analiza SWOT în domeniul social 68
6. Mediu 69
6.1. Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitate, habitate, floră și faună 69
6.2. Factori și probleme de mediu 71
6.2.1 Factorul de mediu aer 71
6.2.2 Factorul de mediu apă 71
6.2.3 Factorul de mediu sol 72
6.2.4 Măsuri de protecție prevăzute în Planul de Amenajare a Teritoriului Județean 72
6.3. Tratarea apelor uzate 72
6.4. Sistemul actual de gestionare al deșeurilor 73
6.5. Analiza SWOT a mediului 75
7. Administraţia publică locală 76
7.1. Structură servicii și ordine publică 76
7.2. Evoluția execuțiilor bugetare aferente Comunei Valea Largă 77
7.3. Asociere Regională 81
7.4. Analiza SWOT 85
PARTEA II – STRATEGIA DE DEZVOLTARE 86
1. Cadru european, național, regional și județean 86
2. Viziune 89
3. Obiective strategice 90
4. Obiectivele specifice și direcțiile de acțiune – proiecte și intervenții 92
5. Plan de acțiune 102
6. Implementarea și monitorizarea strategiei de dezvoltare locală 112
7. Portofoliu de proiecte – Fișe de proiect 115
FIȘA 1- Proiect:I.11103 Modernizare DC 99 115
FIȘA 2- Proiect: I.11104 Modernizare DC 100 117
FIȘA 3- Proiect: I.11105 Modernizare drumului comunal DC 26A 119
FIȘA 4- Proiect: I.11106 Modernizare DC 111 121

FIŞA 5 - Proiect: I.1214 Extindere rețea de alimentare cu apă în comuna Valea Largă.....123
FIŞA 6 - Proiect: I.1226 Extindere rețea de canalizare în comuna Valea Largă 125
FIŞA 7 - Proiect: I.1414 Reabilitare sală sport în comuna Valea Largă 127
FIŞA 8 – Proiect: I.1431 Crearea unui centru de zi pentru persoane vârstnice.....129
FIŞA 9 - Proiect: I.1452 Construirea unui grup medical în cadrul școlii gimnaziale Valea Largă ...131
FIŞA 10 - Proiect: E.2114 Stimularea parteneriatelor public-privat pentru înfiinţarea centrelor de colectare, prelucrare şi valorificare a producţiei agricole.....133
FIŞA 11 – Proiect: A3121 Înființare birou unic de informare și consiliere 135
FIŞA 12 - Proiect: A.3211 Creșterea gradului de calificare a funcționarilor publici, prin participarea la cursuri de perfecționare.....137

Lista tabelelor

Tabel nr. 1 Sporul natural al populației în perioada 2009-2010 (proporții la 1000 de locuitori).... 21
Tabel nr. 2 Structura mobilității persoanelor temporar absente..... 23
Tabel nr. 3 Structura populației (număr total) care a lucrat în agricultură, după statutul juridic al exploataţiilor agricole și după sexe..... 25
Tabel nr. 4 Structura dimensională a fermelor de bovine..... 40
Tabel nr. 5 Structura dimensională a fermelor de ovine 41
Tabel nr. 6 Efectivul de porcine 41
Tabel nr. 7 Structura dimensională a fermelor de porcine 42
Tabel nr. 8 Structura dimensională a efectivelor de păsări..... 43
Tabel nr. 9 Structura locuințelor convenționale pe forme de proprietate în perioada 2009-2012 .. 49
Tabel nr. 10 Repartiția drumurilor vicinale și a străzilor pe sate și pe tipuri de îmbrăcăminți..... 51
Tabel nr. 11 Analiza evoluției cheltuielilor cu investițiile în drumuri și poduri (lei) 52
Tabel nr. 12 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu alimentarea cu apă (lei)..... 55
Tabel nr. 13 Analiza evoluției cheltuielilor cu protecția socială (lei)..... 58
Tabel nr. 14 Evoluția structurii de execuție bugetară a contului de Asigurări și asistență socială (lei) 58
Tabel nr. 15 Populația stabilă a comunei Valea Largă, pe sexe și nivel de educație - 2011 62
Tabel nr. 16 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent învățământului (lei)..... 64
Tabel nr. 17 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent sportului (lei)..... 65
Tabel nr. 18 Analiza evoluției bugetului alocat culturii (lei) 67
Tabel nr. 19 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu canalizare și tratarea apelor uzuale (lei) 73
Tabel nr. 20 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu gestiunea deșeurilor (lei)..... 73
Tabel nr. 21 Analiza evoluției veniturilor pe surse de venit 78
Tabel nr. 22 Analiza evoluției contului de execuție a bugetelor locale în intervalul 2010-2012 – Primăria Valea Largă..... 81
Tabel nr. 23 Alinierea țintelor asumate de România la obiectivele Strategiei Europa 2020..... 87

Lista figurilor

Figura nr. 1 Harta judeţului Mureş 7
Figura nr. 2 Structura populaţiei stabile la nivelul comunei Valea Largă, judeţul Mureş 9
Figura nr. 3 Structura populaţiei stabile la nivel de sat în comuna Valea Largă, judeţul Mureş 10
Figura nr. 4 Localizarea bazinului hidrografic al râului Frăţiei 12
Figura nr. 5 Structura etnică a populației din comuna Valea Largă, județul Mureș 18
Figura nr. 6 Populația stabilă pe grupe de vârstă la nivelul comunei Valea Largă, jud. Mureș - 2011 19
Figura nr. 7 Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă, la nivelul comunei Valea Largă, jud. Mureș – 2011 20
Figura nr. 8 Starea civilă a populației din comuna Valea Largă, jud. Mureș -2011 21
Figura nr. 9 Evoluția mișcării naturale a populației Comunei Valea Largă în perioada 2008-2012 . 22
Figura nr. 10 Mișcarea populației la nivelul comunei Valea Largă, județul Mureș -2011 24
Figura nr. 11 Structura populației (număr total) care au lucrat în agricultură, pe grupe de vârstă 25
Figura nr. 12 Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul privat, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș 27
Figura nr. 13 Evoluția numărului mediu de salariați în administrația publică, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș 27
Figura nr. 14 Evoluția numărului mediu de salariați în învățământ, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș 28
Figura nr. 15 Evoluția numărului mediu de salariați în sănătate și asistență socială, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș 28
Figura nr. 16 Evoluția numărului șomerilor înregistrați, în comuna Valea Largă, județul Mureș 29
Figura nr. 17 Domenii de activitate a firmelor înregistrate în anul 2012 în comuna Valea Largă ... 35
Figura nr. 18 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivate cu cereale pentru boabe, în comuna Valea Largă 36
Figura nr. 19 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu plante de nutreț recoltate verzi, în comuna Valea Largă 37
Figura nr. 20 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu alte culture în teren arabil, în comuna Valea Largă 38
Figura nr. 21 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu pomi fructiferi, în comuna Valea Largă 38
Figura nr. 22 Dinamica efectivului de păsări, comuna Valea Largă 42
Figura nr. 23 Evoluția volumului de gaz distribuit în comuna Valea Largă 53
Figura nr. 24 Evoluția volumului de apă potabilă distribuit în comuna Valea Largă 54
Figura nr. 25 Evoluția numărului de copii înscriși la grădiniță 62
Figura nr. 26 Evoluția numărului de copii înscriși în învățământul primar și gimnazial 63
Figura nr. 27 Structura cadrelor didactice din Valea Largă, în ani 64
Figura nr. 28 Localizarea Rezervației Zău de Câmpie pe teritoriul Comunei Valea Largă 70
Figura nr. 29 Localizarea necropolei de pe teritoriul Comunei Valea Largă 70
Figura nr. 30 Evoluția veniturilor totale la bugetul local 2010-2012 77
Figura nr. 31 Structura veniturilor proprii aferente comunei Valea Largă în anul 2012 79

Figura nr. 32 Evoluția cheltuielilor totale la bugetul local 2010-2012 79
Figura nr. 33 Structura cheltuielilor aferente comunei Valea Largă în anul 2012 80
Figura nr. 34 Localizare și delimitare GAL Zona de Câmpie 84

Abrevieri

ADR = Agenție de Dezvoltare Regională

APM = Agenție pentru Protecția Mediului

DJ = Drum Județean

DC = Drum Comunal

INSSE = Institutul Național de Statistică

PNDR = Programul Național de Dezvoltare Rurală

POS = Program Operațional Sectorial

SCI = Situri de Importanță Comunitară

HCL = Hotărâre Consiliul Local

APDRP = Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit

GAL = Grup de Acțiune Locală

PATJ = Plan de Amenajare a Teritoriului Județean

DADR = Direcţia pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală

PARTEA I – ANALIZA SOCIO – ECONOMICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE

1. Cadru natural

1.1. Aşezare geografică

Comuna Valea Largă este situată[1] în extrema central-vestică a județului Mureș, la intersecția dintre paralela de 47º cu meridianul de 34º, la o distanţă de 32 km de Municipiul Turda și 72 km de Municipiul Târgu Mureş. Din punct de vedere al poziționării geografice, comuna Valea Largă este situată în Câmpia Sărmaşului, subunitate a Depresiunii Colinare a Transilvaniei.

Figura nr. 1 Harta județului Mureș

Sursa: www.casmures.ro

[1] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș - 2003*

Din punct de vedere al organizării administrativ-teritoriale, comuna Valea Largă se învecinează astfel:

- la NORD cu comuna Frata, jud. Cluj (la o distanță de 11 km)
- la NORD-EST cu comuna Miheșul de Câmpie (la o distanță de 14 km) și cu comuna Zău de Câmpie (la o distanță de 7 km)
- la NORD-VEST cu comuna Pădurea Iacobeni (la o distanță de 9 km)
- la SUD cu comuna Pădureni (Coc) – (la o distanță de 7 km)
- la SUD-EST cu comuna Tăureni (la o distanță de 11 km)
- la SUD-VEST cu comuna Tritenii de Sus (la o distanță de 8 km)
- la VEST cu comuna Ceanul Mare (la o distanță de 6 km)

Satele care intră în componența comunei Valea Largă au întinderi relativ mari: Grădini (3 km^2), Mălăești (3 km^2), Valea Uriesului (3 km^2), Poduri (2 km^2), Valea Glodului (5 km^2), Valea Frăției (6 km^2), Valea Şurii (5 km^2), Valea Pădurii (3 km^2). Adăugând și suprafața centrului comunal, cca. 5 km^2, rezultă un areal de cca. 35 km^2, pe care sunt răspândite casele din comună. În afara satelor componente amintite, în trecut au existat şi mai există case izolate şi în alte părţi ale hotarului, ce sunt cunoscute pe plan local astfel: "Melini", "Capu Dealului" (care au fost desfiinţate ca sate la împărţirea administrativă din 1968), "Omegii", " Pe Piept", "Pe Faţă", "Dosul Beiului", "Faţa Ursului", "După Oardăş", "Dosul lui Şuşman", "Bota" şi "Viezuini".

Principalele căi de acces sunt drumul comunal 150C Zău de Câmpie – Valea Largă desprins din drumul județean Luduș - Bistrița și drumul județean 151C Valea Largă – Tritenii de Sus. Cea mai apropiată staţie de cale ferată "Melini Valea Largă", de pe linia Luduş Bistriţa este la cca. 5 km. distanţă.

Scurtă monografie a comunei Valea Largă

Prima atestare documentară datează din anul 1332, când este denumită sub numele de sacerdos "Chechud", ce aparţinea de comitatul Turda. Între 1760-1762 localitatea s-a numit "Mezo Czikud", care în traducere din limba maghiară înseamnă "Ţicudiul de Câmpie", denumire care se apropie de cea care exprimă realitatea, fiind o aşezare de pe Câmpia Transilvaniei. Localitatea este menţionată cu acest nume, în toate documentele păstrate la arhivele statului din Cluj, precum şi în cele ale bisericii Greco-Catolice din comună. Denumirea a păstrat-o până în anul 1919. De la această dată poartă numele actual "Valea Largă", care se potriveşte cel mai bine configuraţiei localităţii.

1.2. Suprafaţă

Comuna Valea Largă se întinde pe o suprafaţă de 3.350[2] ha teren, astfel: 408 ha în intravilanul comunei şi 2.942 ha, în extravilanul acesteia.

Suprafața ocupată de terenuri este de 3.350[3] în exploatare, din care:

- ✓ 3.043 ha – suprafață agricolă utilizată din care 2.629 ha (aproximativ 86,40%) reprezintă teren arabil
- ✓ 22 ha - suprafață terenuri degradate
- ✓ 204 ha – suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc. și căi de comunicații și căi ferate
- ✓ 4 ha – suprafețe ocupate cu ape, heleștee, iazuri, bălți
- ✓ 77 ha – suprafețe ocupate cu păduri și alte terenuri cu vegetație, dintre care 26,9 ha aparțin domeniului public al comunei Valea Largă

1.3. Populaţie

Populația stabilă, raportată la nivelul comunei Valea Largă însumează 3.098 persoane, din care un număr de 1.595 persoane, respectiv 51,5% din populația stabilă, sunt de sex masculin și un număr de 1.503 persoane, respectiv 48,5% din populația stabilă, sunt de sex feminin, majoritatea acestora fiind români.

Figura nr. 2 Structura populaţiei stabile la nivelul comunei Valea Largă, judeţul Mureş

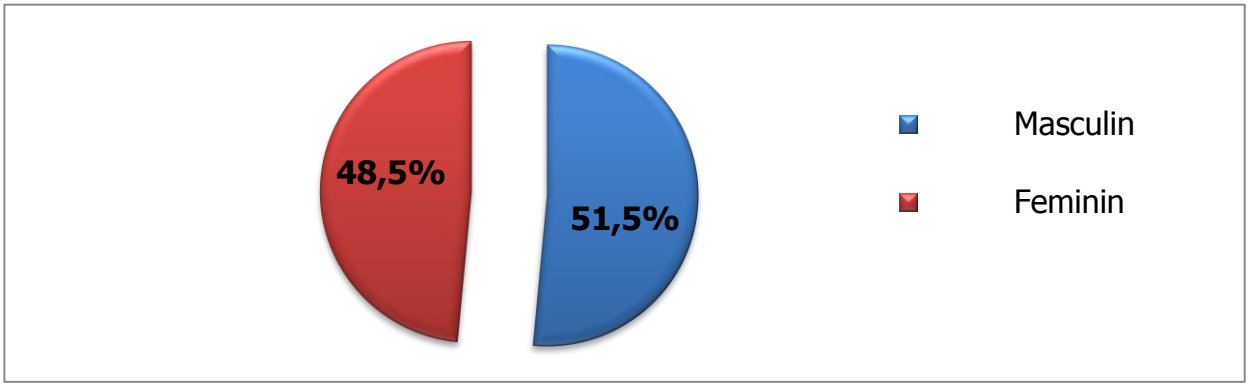

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie - Recensământul Populației și Locuințelor 2011

La nivelul comunei, raportul între cele două sexe se menține încă echilibrat, structura similară regăsindu-se și în urma analizei Recensământului Populației și Locuințelor 2002,

[2] http://www.comunavalealarga.rol
[3] *Fișa Localității – Direcția Județeană de Statistică Mureș*

respectiv 51,6% din populația stabilă sunt de sex masculin și 48,4% din populația stabilă sunt de sex feminin.

Ponderea cea mai mare a populației, raportată la nivelul comunei Valea Largă, se regăsește la nivelul satului Valea Largă, respectiv 54,1% din populația stabilă, urmat de Valea Șurii (9,2%), Valea Uriesului (9,1%), Valea Pădurii (6,6%) și Grădini (6,1%). Diametral opus se regăsesc satele Valea Frăției cu o pondere de 6,0%, Valea Glodului (5,2%), Poduri (3,3%) și satul Mălăiești cu ponderea cea mai mică (0,4%).

Figura nr. 3 Structura populaţiei stabile la nivel de sat în comuna Valea Largă, judeţul Mureş

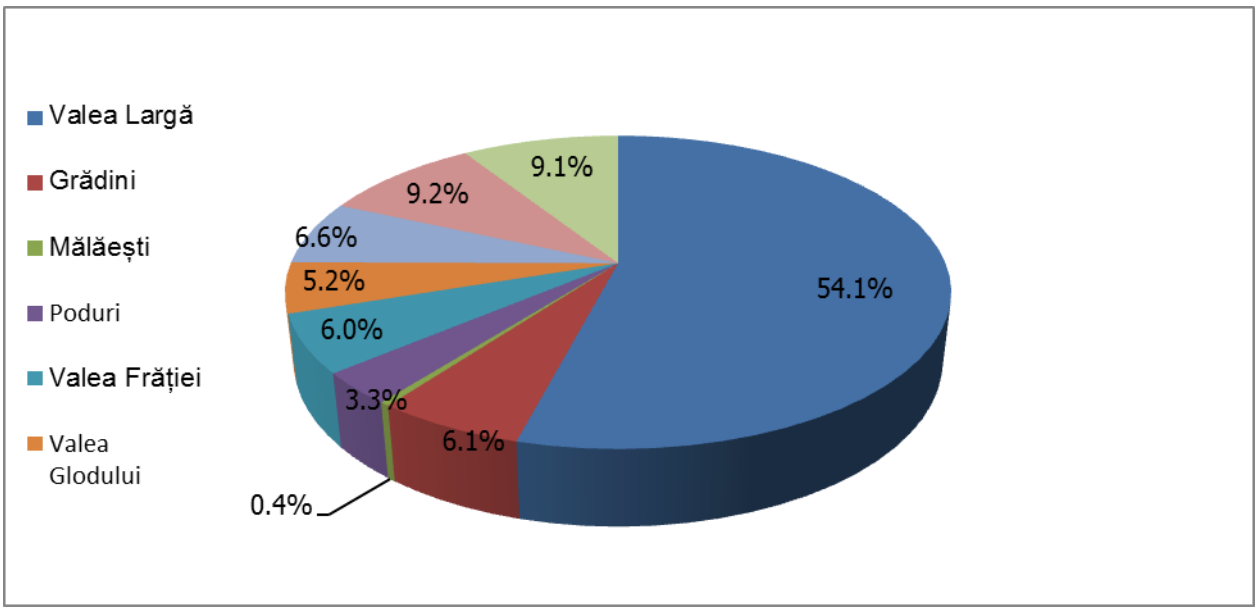

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor disponibile pe http://www.listafirme.ro/localitati/mures.htm

1.4. Relief

Relieful[4] zonei este dominat de dealuri cu aspect de domuri și cu înălțimi medii de 400 m (de ex. ”După Sat”, ” Dosul Beiului”, ”Pe Dos”, ”Capul Dialului”, ”Omegii”) și maxime de 491 m (de ex. Dealul de la Mălăiești).

La definirea reliefului în forma actuală au contribuit în mare măsură rocile friabile precum ”marnele argiloase”, care au imprimat dealurilor forme teșite cu aspect ondulat. Majoritatea dealurilor sunt degradate de eroziunea torențială și de rețeaua fluviatilă care a sculptat relieful construind văi largi, cu adâncimi medii dar puternic colmatate și intens aluvionare. Actualmente văile sunt într-un înaintat grad de "îmbătrânire" mai ales datorită

[4] *Prelucrare proprie pe baza datelor existente în Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism Comuna Valea Largă, jud. Mureș, 2002-2003 și a datelor existente în publicația - Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*

colmatării lor cu sedimente ce provin de pe versanţi afectaţi de eroziune şi prezintă tendinţe evidente de înmlăştinire.

Interfluviile sunt exploate intens din punct de vedere agricol, inclusiv pe spinarea văilor, de unde și numele de „Câmpie”. În zona localității Valea Largă, câmpia are un caracter stepic difuz și un grad redus de împădurire, reşedinţa comunei fiind situată într-o mică depresiune.

Alternanţa stratelor permeabile (nisipuri, tufuri, gresii) cu cele impermeabile (argile, mame) face ca stabilitatea pantelor să fie profund afectată. Acest fapt face ca eroziunea prin ravenaţie foarte activă, să fie strâns corelată cu alunecările masive sau superficiale de teren. Degradările de teren prin şiroire, ravenaţie, deplasări de teren ating proporţii critice (peste 40 % din teritoriul comunei fiind afectat de astfel de procese), frunţile cuestelor în mare parte sunt degradate, uneori terenurile trecând în categoria celor neproductive. Cauza principală este lipsa covorului vegetal forestier, suprapăşunatul şi proporţia ridicată a terenurilor arabile pe versanţi.

De asemenea, relieful comunei este caracterizat și de pante cu denivelări sub 15°, ca urmare a slabei înclinări a straturilor. Cele mai importante pante, de 18°, se află în dreptul văilor adânci și sunt folosite ca pășuni pentru animale sau plantații de pomi fructiferi.

1.5. Reţeaua hidrografică

Reţeaua hidrografică[5] a Câmpiei Transilvaniei în ansamblu, este nesemnificativă, comuna Valea Largă fiind străbătută de un singur râu numit Valea Frăţiei, ("Matcă") care colectează toate pâraiele din văile existente: Valea Şurii, Valea Pădurii, Valea Glodului şi Valea Urieşului.

În anotimpurile secetoase, regimul hidrografic al râului Valea Frăţiei este caracterizat de un debit foarte scăzut şi o scurgere foarte lentă, în medie 0,003 m^3/Km. Celelalte pâraie care colectează izvoarele naturale de pe fiecare vale seacă temporar în verile secetoase. Singurul lac cu apă permanentă este "Tău" care a fost utilizat în trecut pentru topirea cânepii, actualmente fiind parţial colmatat şi plin cu trestie şi papură (stuf).

[5] *Prelucrare proprie pe baza datelor existente în Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism Comuna Valea Largă, jud. Mureș, 2002-2003, Plan valabil până la data 30.12.2015 conform HCL nr. 7/14.04.2013 și a datelelor existente în publicația - Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*

Figura nr. 4 Localizarea bazinului hidrografic al râului Frăţiei

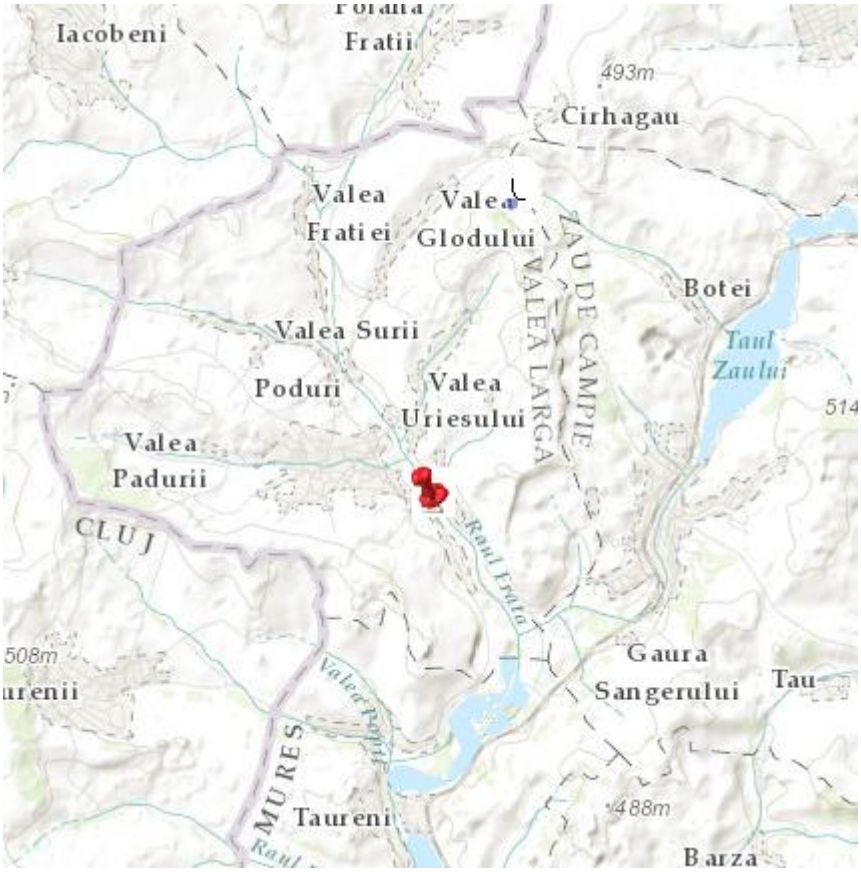

Sursa: natura2000.eea.europa.eu/natura2000/

Comuna dispune de rezerve modeste de ape potabile, atât de suprafaţă, cât şi subterane. Caracteristic pentru apele subterane prezente, pe lângă debitele reduse (0,5-1,5 l/s), este şi calitatea modestă a lor, datorită mineralizării şi durităţii foarte ridicate (14,5-16°G).

Apele freatice sunt situate la o adâncime de 2-6 m subteran, fiind astfel influenţate direct de factorii externi și sunt suficiente raportat la nevoile curente ale populaţiei. Probleme serioase ridică prezenţa impurităţilor chimice şi organice, mai ales a compuşilor azotului, rezultaţi din utilizarea agricolă a îngrăşămintelor chimice. Se observă şi o infestare bacteriologică, cu probalitate ridicată de apariţiei a patologiilor la populaţia care consumă apa netratată. Mineralizarea şi calitatea apelor freatice variază în funcţie de anotimp, ea crescând (concomitent scade calitatea) în perioada de vară şi toamnă şi scăzând primăvara.

Din punct de vedere calitativ, apele de adâncime sunt dure, cu un conţinut bogat în calcar iar apa potabilă reprezintă o problemă, mai ales acolo unde fântânile sunt săpate la mari adâncimi și sunt la distanțe mari de sate. În localitatea Valea Largă există două fântâni cu

ape alcaline utilizate atât pentru spălat cât şi pentru nevoie curente din gospodărie, respectiv "Soponița" și "Hoașpa", situată pe Valea Frăţii.

O posibilitate mai ridicată de valorificare o au apele freatice cantonate în partea vestică şi sud vestică a comunei. Neexistând izvoare bogate, sunt indicate sisteme locale (pentru 20-30 gospodării) de alimentare cu apă, pentru centrul comunal fiind indicată o aducţiune de apă de la sistemul de captare Luduş.

1.6. Climă

Clima[6] comunei Valea Largă se înscrie în contextul general specific zonelor depresionare și are un caracter continental, fiind caracterizată prin veri călduroase și ierni destul de aspre, dar scurte ca durată. Caracteristica esențială a climatului este calmul atmosferic. Clima acestei comune este considerată unică la nivel național în ceea ce privește constanța și manifestarea elementelor caracteristice (temperatură, vânturi, precipitații), fapt apreciat de altfel de străinii care vizitează zona.

Perioada de strălucire a soarelui este de cca. 2.065 ore/an, ceea ce face posibil ca temperatura medie anuală să fie de 8,9 C°. Perioada cea mai rece a anului este în luna ianuarie cu temperaturi medii cuprinse între -4,6 C°, iar perioada cea mai caldă este în luna iulie cu temperaturi medii de 19,8 C°. Cea mai scăzută temperatură, -36 C° a fost înregistrată în data de 14 ianuarie 1986, iar cea mai ridicată, + 40,5[7] C° a fost înregistrată în 16 august 1952.

Condiţiile climatice ale comunei sunt determinate de caracterul de tranziţie al elementelor fizico-geografice şi chiar economico-geografice, ce sunt specifice Câmpiei Transilvaniei caracterizată prin coline joase şi depresiuni. Însă, defrişările din perioada istorică au dus la dispariţia aproape în totalitate a pădurilor din întreaga zonă a Câmpiei, astfel încât comuna are de suferit influenţe negative, determinate de o înăsprire considerabilă a manifestării elementelor climatice, prin existenţa tendinţelor de creştere a frecvenţei exceselor climatice (în primul rând o tendinţă de aridizare a climei şi de manifestare violentă a unor elemente meteorologice, cum ar fi ploi torenţiale cu grindină, fenomene de secetă, uneori prelungite etc.).

1.7. Vegetaţie

Caracteristica specifică a întregii Câmpii a Transilvaniei este vegetația de silvo-stepă[8]. Se poate distinge un subetaj de silvostepă dezvoltat pe solurile de cernoziomuri levigate și

[6] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*
[7] *Plan Urbanistic General și Regulament Local de Urbanism Comuna Valea Largă, jud. Mureș;*
[8] *Prelucrare proprie pe baza datelor existente în Planul Urbanistic General și Regulament Local de Urbanism Comuna Valea Largă, jud. Mureș, 2002-2003, Plan valabil până la data 30.12.2015 conform HCL nr. 7/14.04.2013 și a datelor*

uneori podzolice în care vegetația este reprezentată de pădure (cazul pădurii situate în zona de vest a hotarului ce are suprafața de 87 ha și în care sunt prezente specii de arbori precum *stejarul* în amestec cu *carpenul*, *ulmul*, *jugastrul*, dar si arbuști de *porumbar*, *măceși* și *păducel*.

Zona pădurii din Bota este specifică *bujorului românesc* dar și altor specii de plante endemice, printre care *Iris humilis* , etc.

De menționat este și cazul Văii Secăluşii care a fost un adevărat paradis biogeografic până în a doua jumătate a sec. XIX, când versantul ei drept a fost arat. Marea atracţie o constituiau pratostepele cu bujor de stepă, mult mai extinse ca cele de la Valea Botei din perimetrul comunei Zău de Câmpie. Un petec restrâns de pratostepă a rămas în perimetrul văii în capătul de sud-est, pe versantul stâng, deasupra confluenţei cu Valea Şurii până în 1962, când a fost suprimat de către extinderea unei vii care s-a dovedit a fi inutilă, deoarece a fost slab productivă şi a fost abandonată în anii 80.

În zonele cu ochiuri de apă din luncă, "Tăul Mic", "Tăul lui Bogdan" și "Capul Satului de Sus", există o vegetație hidrofilă compusă din *păpuriș*, *trestie*, *rogoz*, *târța*, *troscotul corcit* și altele. Pe Hodaie, unde terenul are o expunere sudică, pajiștea este alcătuită din *păișul oilor*, *obsiga vitelor*, *trifoi roșu*, *trifoi alb*, *ghizdei*, încadrându-se astfel în categoria păşunilor slab productive. Sub influenţa păşunatului, în special a celui cu ovine, pe lângă reducerea drastică a biodiversităţii şi sărăcirea cenozelor iniţiale, se constată într-o primă etapă schimbarea speciilor dominante, consecutiv cu creşterea mare a proporţiei speciilor ruderale (buruienilor) nitrofile şi oportuniste. Astfel, pajiştile de firuţă de stepă şi rogoz pitic, ca şi cele de colilie târzie, sunt înlocuite de către cele de bărboasă sau de cele mai mezofile de iarba vântului

Aşadar, din cadrul componentei naturale a vegetaţiei în perimetrul comunei Valea Largă nu este cunoscut nici un segement de pajişti stepice bine păstrat, nici măcar în stadiul seminatural, totul fiind transformat prin suprapăşunat şi arat.

De remarcat este zona protejată a vegetației de bujori de stepă aflată la granița cu localitatea Zău de Câmpie.

1.8. Faună

Fauna[9] este caracteristică silvostepei fiind adaptată la relieful, vegetația și clima zonei, fiind compusă din animalele de vânat precum căprioara, iepurele și vulpea, de rozătoare precum cârtița, hârciogul și șoarecele de câmp, iar dintre carnivore se remarcă dihorul, o specie pe cale de dispariție.

existente în publicația - Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003

[9] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*

Printre cele mai întâlnite păsări ale faunei din această zonă se numără vrabia, mierla, privighetoarea, cioara neagră, bufnița, coțofana, cucuveaua, porumbelul sălbatic, turtureaua, ciocârlia și fazanul întâlnit în special în pădurea din Bota. Dintre păsările migratoare, cele mai răspândite sunt rândunica, graurul și cucul.

1.9. Soluri

În concordanţă directă cu subsolul litologic, cu relieful, clima şi vegetaţia, tipologia solului[10] este variată. Studiind roca mamă ca factor generator al solurilor, se constată o varietate a acesteia chiar şi în cazul unei diversităţi de microrelief. Ponderea o au marnele, cu un conţinut ridicat de carbonat de calciu ($CaC0_3$), ce au determinat soluri cu un conţinut complex, absorbant și saturat în baze cu indice de texturare mic.

În zona de deal şi de podiş, sunt frecvente solurile brune, argilofluviale, podzolice, argilofluviale pseudogleizate, brune de pădure, cernomiozoice, și soluri clodate în coluviale la baza versanţilor, în timp ce în zona Câmpiei Transilvaniei sunt predominante solurile silvestre brune şi în mod deosebit cernoziomurile levigate negre şi cernoziomurile levigate freatic umede şi izolat gleice.

În zona vestică, unde se află de altfel localitatea Valea Largă, se regăsesc următoarele categorii de soluri: solurile de cernoziom carbonatic, care sunt preferate culturilor agricole, solurile aluvionare favorabile culturilor de cereale şi chiar legume, aluviunile decente şi actuale, cele indeomorfe lăcătiştile şi mai puţin cele de netastică cum este cazul râurilor din Capul Satului, Tăul lui Bogdan sau cele de-a lungul Mătcii (Văii Frăţii).

În concluzie, tipul solului este destul de variat, aparţinând cernoziomurilor levigate şi a celor brune de pădure, acestea din urmă având o arie mică de răspândire. Existenţa cernoziomurilor levigate este legată de substratul biologic argilo-marnos şi de condiţiile climatice de silvo-stepă antropică. La baza dealurilor, se întâlnesc uneori soluri humice sau argiloase iar în partea inferioară a versanţilor cu grade de înclinare redusă (dealuri domoale) cu expoziţie nord-vestică şi nord-estică se află soluri negre deformate ce se pretează oricăror culturi agricole.

1.10. Resursele subsolului

Cea mai importantă resursă a subsolului Regiunii "Centru" o constituie zăcămintele de gaz[11] metan. Gazul metan din această regiune este cel mai curat gaz natural din lume (puritatea este de peste 98%), fiind alcătuit aproape exclusiv din gaze uscate.

[10] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*
[11] *Prelucrare proprie pe baza datelor existente în Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism Comuna Valea Largă, jud. Mureș, 2002-2003, Plan valabil până la data 30.12.2015 conform HCL nr. 7/14.04.2013, a datelor existente în publicația - Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș*

Astfel de gaz metan se extrage și din estul comunei Valea Largă. Subsolul terenurilor din această zonă conţine zăcăminte de gaze naturale ce sunt exploatate de peste 35 ani de către formaţia de la Zau de Câmpie, prin trei sonde situate în Valea Glodului, aproape de pădurea din Bota.

Rocile de construcție, regăsite ca și zăcăminte în această zonă, respectiv marnele şi argilele nu sunt exploatate decât sporadic, pentru construcţii.

– 2003 precum și a datelor existente în publicația Principalele resurse naturale ale regiunii centru - Tradiţie şi Progres - http://www.adrcentru.ro/

1.11. Analiza SWOT a cadrului natural

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Distanța relativ mică față de reședința de județ, orașul Târgul Mureș, respectiv 72 km ✓ Situarea la limita județului Mureș cu județele Cluj și Bistrița Năsăud ✓ Pondere semnificativă de teren arabil (78,48%) ✓ Existența zăcămintelor de gaz metan și a rocilor de construcție în subsolurile comunei ✓ Procesele tectonice se manifestă slab, cu implicații nesemnificative în dinamica peisajului ✓ Clima comunei constantă, considerată unică la nivel național	✓ Rezerve modeste de apă potabilă ✓ Apele freatice se găsesc la adâncimi reduse, de până la 1,5 m, ele fiind astfel influențate direct de factorii externi. ✓ Defrișări masive și necontrolate a pădurilor și suprapășunatului ✓ Apariția unor plante ruderale (buruieni) nitrofile și oportuniste în locul stepelor inițiale datorită fenomenului de suprapășunat ✓ Încadrarea comunei în categoria zonelor cu intensitatea eroziunii solului excesivă - existența erodisolurilor pe suprafețe mari în cadrul comunei
Oportunităţi	**Ameninţări**
✓ Ponderea semnificativă de teren arabil conduce la menținerea potențialului economic preponderent agrar ✓ Dezvoltarea industriei de exploatare și prelucrare a gazului metan și a rocilor de construcție ✓ Exploatarea și prelucrarea rocilor de construcție conduce la crearea unor noi locuri de muncă ✓ Datorită curenților cu caracter de föhn sunt favorizate culturile de cereale, legume, plante tehnice, viță de vie și pomi fructiferi	✓ Infestarea bacteriologică a apelor freatice și apariția patologiilor la populația care consumă apă netratată ✓ Risc ridicat pentru tasarea solurilor, alunecări de teren, inundație cu ape freatice și de suprafață, eroziunea solurilor ✓ Înăsprirea considerabilă a manifestării elementelor climatice, prin existența tendințelor de creștere a frecvenței exceselor climatice (a fenomenelor violente) datorită defrișările necontrolate ✓ Dispariția vegetației de stepă originală, existentă încă de la sfârșitul ultimului glaciar acum 14.000 ani, datorită suprapașunatului și aratului.

Concluzii Capitol 1. Cadru natural

Cu un relief dominat de dealuri cu aspect de domuri, separate prin văi nu prea adânci, cu o climă echilibrată, fără multe fenomene extreme sau violente și cu un sol favorabil culturilor agricole, cadrul natural oferă condiții prielnice pentru asezările umane, comuna fiind, de altfel recunoscută ca o zonă de locuire omogenă și densă.

O atenție deosebită a administrației locale trebuie acordată pentru aplicarea unor lucrări de îmbunătățire funciară (desecarea, drenajul de adâncimi, extinderea arealelor împădurite) și a tehnologiilor moderne de reconstrucție tehnologică care conduc la corectarea sau înlăturarea în mare măsură a anumitor însușiri negative a terenurilor și pentru creșterea potențialului productiv al solului.

2. Demografie

2.1. Populaţia

Conform Recensământului Populației și Locuințelor 2011, populația comunei Valea Largă cuantifică **3.098 de locuitori**, în scădere față de Recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.379 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt **români (95,64%)**, cu o minoritate de rromi (2,42%) și maghiari (0,42%). Pentru 1,52% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Figura nr. 5 Structura etnică a populației din comuna Valea Largă, județul Mureș

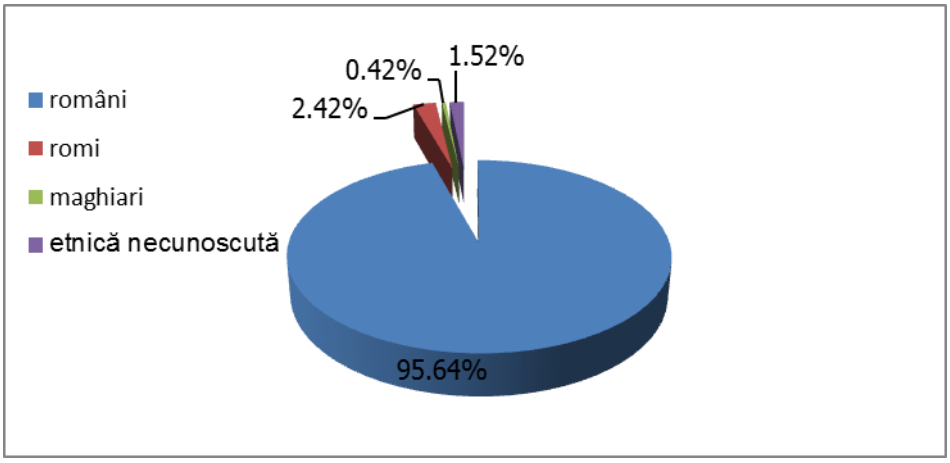

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt **ortodocși (70,26%)**, dar există și minorități cum ar fi penticostali (3,06%), greco-catolici (0,23%), reformanți (0,20%), romano-catolici (0,03%), baptistă (0,03%) , altă religie (22,89%), fără religie (1,60%) și atei (0,13%) . Pentru 1,57% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

2.1.1. Populația pe grupe de vârstă

Structura pe grupe de vârste constituie un indicator calitativ important al populației în perspectiva planificării demografice și socio – economice, dar și în ceea ce privește volumul și structura consumului.

Figura nr. 6 Populația stabilă pe grupe de vârstă la nivelul comunei Valea Largă, jud. Mureș - 2011

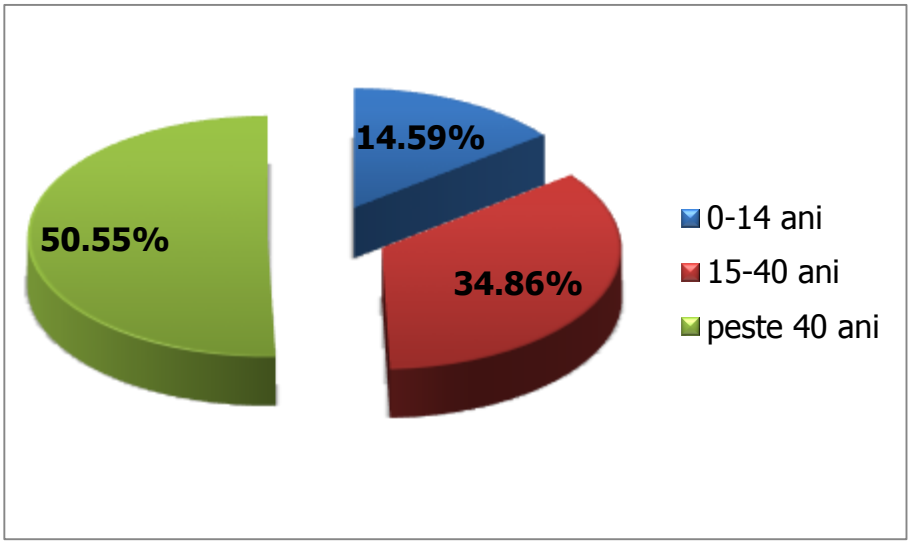

Sursa: date prelucrate de autor pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Analizând datele cu privire la structura populației stabile pe grupe de vârstă, în urma Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2002 și 2011, observăm că la nivelul comunei Valea Largă ne confruntăm cu un proces de îmbătrânire demografică, adică modificarea structurii populației pe vârste în favoarea celor de vârstă înaintată, ca tendință de lungă durată, în paralel cu scăderea grupei de vârstă tinere. Acest fenomen are profunde implicații economice și sociale.

De asemenea, ceea ce mai trebuie să dea de gândit administraţiei locale este raportul de dependenţă dintre populaţia aptă şi în vârstă legală de muncă şi populaţia aflată în incapacitate de muncă. Indicele de dependență înseamnă că fiecare persoană aptă de muncă trebuie să realizeze venituri (sau bunuri şi servicii) care să-i asigure acoperirea propriilor sale trebuinţe dar şi nevoile a aproape încă unei persoane, respectiv a unor trebuinţe publice sau comunitare. În cazul comunei Valea Largă acest indice este de 53,6%, faţă de indicele mediu pe judeţ, care este de 49,8 %.

Figura nr. 7 Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă, la nivelul comunei Valea Largă, jud. Mureș – 2011

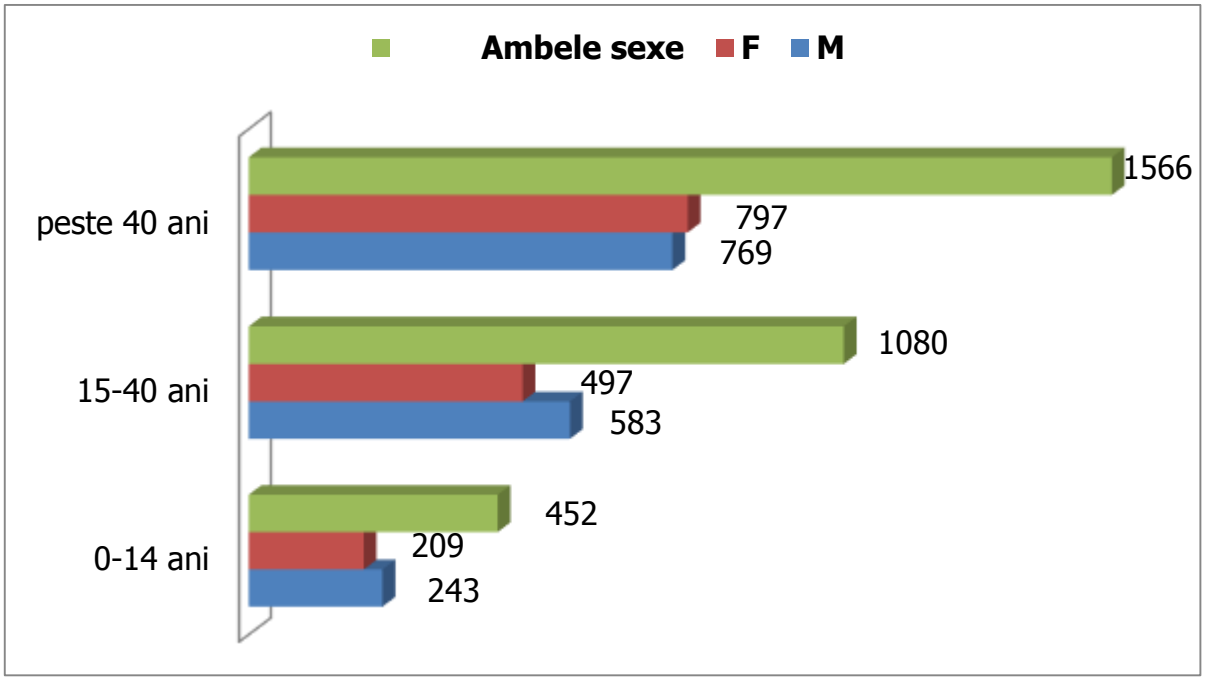

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Analizând structura populației comunei Valea Largă pe grupe de vârstă și ținând cont de gruparea pe sexe se constată următoarele:

- Grupa 0-14 ani – populația de gen masculin are un ușor avans față de cea de gen feminin, depășind-o în valori absolute cu 34 persoane;
- Grupa 15-40 ani – populația de gen feminin este devansată în valori absolute, de populația de gen masculin, diferența fiind de 86 persoane;
- Grupa peste 40 ani – balanța se înclină ușor în favoarea persoanelor de gen feminin, care la nivelul acestei grupe dețin majoritatea, fiind cu 8 persoane mai mult, respectiv 797 persoane, față de 769 persoane de gen masculin.

Structura populației din punct de vedere al stării civile constituie un indicator de analiză mai ales pentru a putea previziona migrația populației. Astfel, în lipsa unei oferte concrete de locuri de muncă pe piața locală, populația necăsătorită, fiind grupa cu cea mai mare flexibilitate, va avea capacitatea de a se reloca în funcție de oferta regională de pe piața muncii. Analizând situația din comuna Valea Largă, redată în figura de mai jos, se observă că populația necăsătorită deține al doilea loc ca pondere în populația comunei, fiind o diferență de 328 de persoane între această grupă și grupa persoanelor căsătorite.

Figura nr. 8 Starea civilă a populației din comuna Valea Largă, jud. Mureș -2011

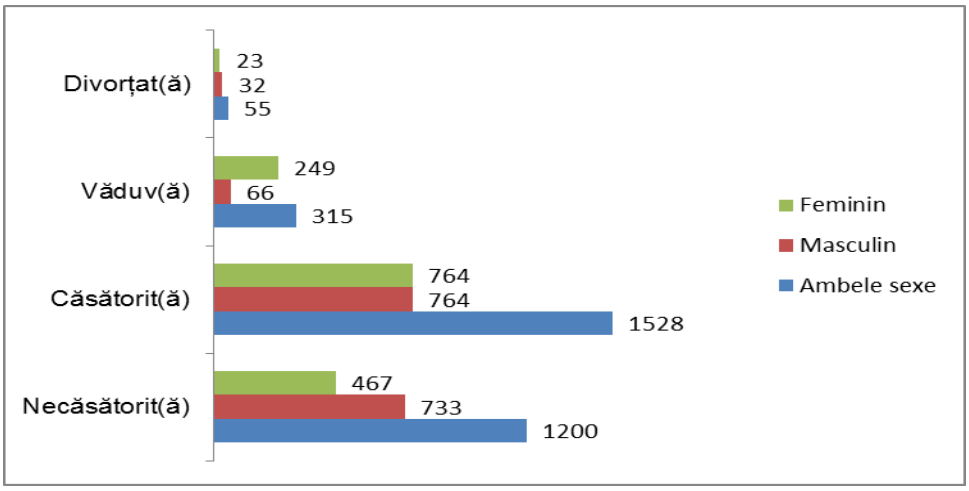

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

2.1.2. Mișcarea naturală a populației

Evoluția populației este influențată în mod direct de mișcarea naturală și mișcarea migratorie. Mișcarea naturală prezintă două fenomene: natalitatea și mortalitatea.

La nivel județului Mureș, sporul natural (diferența algebrică între numărul născuților vii și cel al decedaților din rândul unei populații determinate, într-o perioadă de timp determinată) este negativ de mai bine de un deceniu și jumătate[12].

Analiza bilanțului demografic natural (sporul natural) al comunei Valea Largă, pentru intervalul 2009-2011, comparativ cu cel înregistrat la nivel național și cel de la nivel județean, ne indică un spor mult mai mic în comuna, atingând limite îngrijorătoare pentru administrația publică locală, acesta fiind, în anul 2010, de 6 ori mai mic față de rata sporului natural înregistrat la nivel județean.

Tabel nr. 1 Sporul natural al populației în perioada 2009-2010 (proporții la 1000 de locuitori)

AN	ROMÂNIA	JUDEȚUL MUREȘ	COMUNA VALEA LARGĂ
2009	-1,6 ‰	-1,1 ‰	-4,4 ‰
2010	-2,2 ‰	- 1,8 ‰	-11 ‰
2011	-2,7 ‰	- 1,8 ‰	-8,1 ‰

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011, România în cifre. Breviar statistic – INS 2012, Anuarul Statistic al județului Mureș 2012

[12] *Reactualizare planului de amenajare a teritoriului județean, Județul Mureș – volumul IV (Structura socio-demografică) - 2012*

Analizând datele cuprinse în Fișa localității Valea Largă, furnizată de Direcția Județeană de Statistică Mureș se constată că în perioada 2008 -2012 sporul natural se menține negativ, fiind inclusă în categoria comunelor cu rate foarte mici ale sporului la nivelul județului Mureș. Se observă că în intervalul studiat cea mai mică rată se înregistrează în anul 2010 datorită faptului că în acest an se înregistrează cel mai mare număr de decese (din perioada analizată) și cel mai mic număr de nașteri. Începând cu anul 2010 trendul sporului este de creștere, aceasta și datorită existenţei unei ponderi semnificative (34,86% din total populație înregistrată la nivelul comunei, conform Recensământul Populației și Locuințelor 2011) a populaţiei tinere aflată la vârsta fertilităţii.

Figura nr. 9 Evoluția mișcării naturale a populației Comunei Valea Largă în perioada 2008-2012

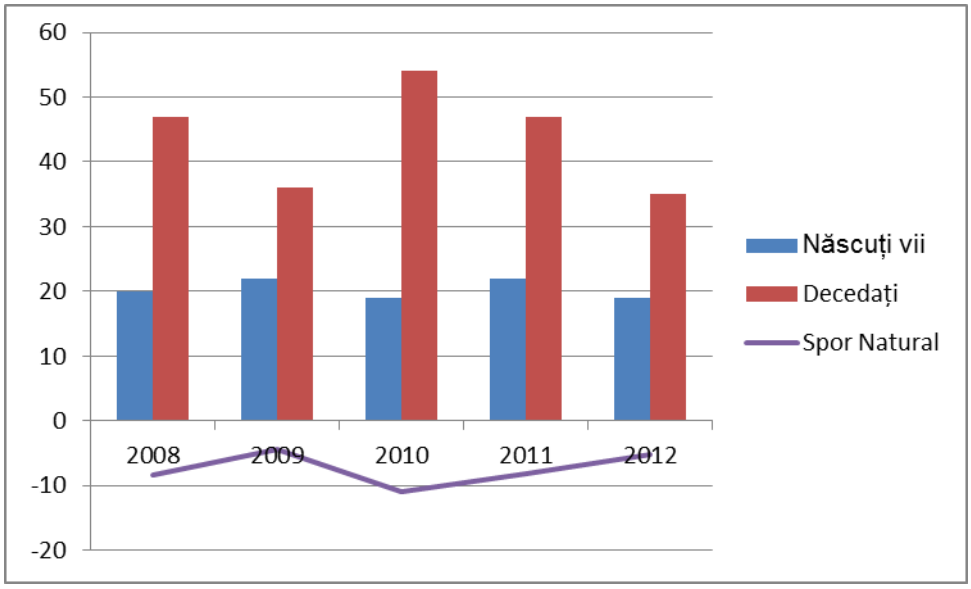

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizat de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității

Pentru viitor, aşa cum o demonstrează şi situaţia demografică din celelalte ţări europene, şansele de revigorare demografică prin creşterea numărului de naşteri vor fi scăzute, tendinţa fiind de reducere continuă a numărului de copii pe care o familie decide să îi aibă, acest comportament fiind încurajat și de măsurile de liberalizare a avortului luate la sfârşitul anului 1989.

În consecință, tendința sporului natural este de a se menține în continuare negativ și cel mai probabil va scădea datorită, pe de o parte, a creșterii numărul deceselor fapt întărit și de ponderea relativ mare a populaţiei cu vârsta peste 65 ani (20,3% din total populație înregistrată la nivelul comunei, conform Recensământul Populației și Locuințelor 2011) și pe de altă parte, numărul născuţilor vii va scădea sau se va menţine la acelaşi nivel, așa cum s-a precizat și anterior.

2.1.3. Migraţia populaţiei

Mişcarea migratorie reprezintă totalitatea deplasărilor însoţite de schimbarea definitivă a domiciliului între unităţi teritorial – administrative ale ţării sau este determinată de schimbarea domiciliului în altă ţară sau din alte ţări în România.

Această mişcare este corelată cu procesele de dezvoltare şi schimbările economice, de structură socială sau de calitate a vieţii. Alături de mişcarea naturală a populaţiei, mișcarea populației contribuie la creşterea sau scăderea populaţiei, dată de soldul migratoriu.

Persoanele temporar absente – în această categorie sunt incluși: studenţii, persoanele în detenţie, persoanele înrolate în Armata Naţională şi persoanele plecate peste hotarele ţării cu durata absenţei de peste un an.

Persoanele temporar absente în comuna Valea Largă sunt în număr de 324 persoane și au următoarea structură:

Tabel nr. 2 Structura mobilității persoanelor temporar absente

În țară			În străinătate		
Ambele sexe	**Masculin**	**Feminin**	**Ambele sexe**	**Masculin**	**Feminin**
100	55	45	224	124	100

Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011 – rezultate preliminare

Persoane temporar prezente – în această categorie sunt incluși: studenţii, persoanele în detenţie, persoanele înrolate în Armata Naţională şi persoanele venite din afara hotarelor ţării cu durata prezenței de peste un an.

Persoane temporar prezente sunt în număr de 5 persoane[13], din care: masculin 1 persoană și feminin – 4 persoane.

Persoane plecate pentru o perioadă îndelungată sunt 13[14] (7 persoane de gen masculin și 6 de gen feminin). Aceste persoane sunt declarate ca fiind plecate în străinătate.

Astfel, la nivelul comunei Valea Largă bilanțul migrațional înregistrează valori negative foarte ridicate, bazându-se numai pe plecări și mai puțin pe intrări .

[13] *Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011 – rezultate preliminare*
[14] *Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011 – rezultate preliminare*

Figura nr. 10 Mișcarea populației la nivelul comunei Valea Largă, județul Mureș -2011

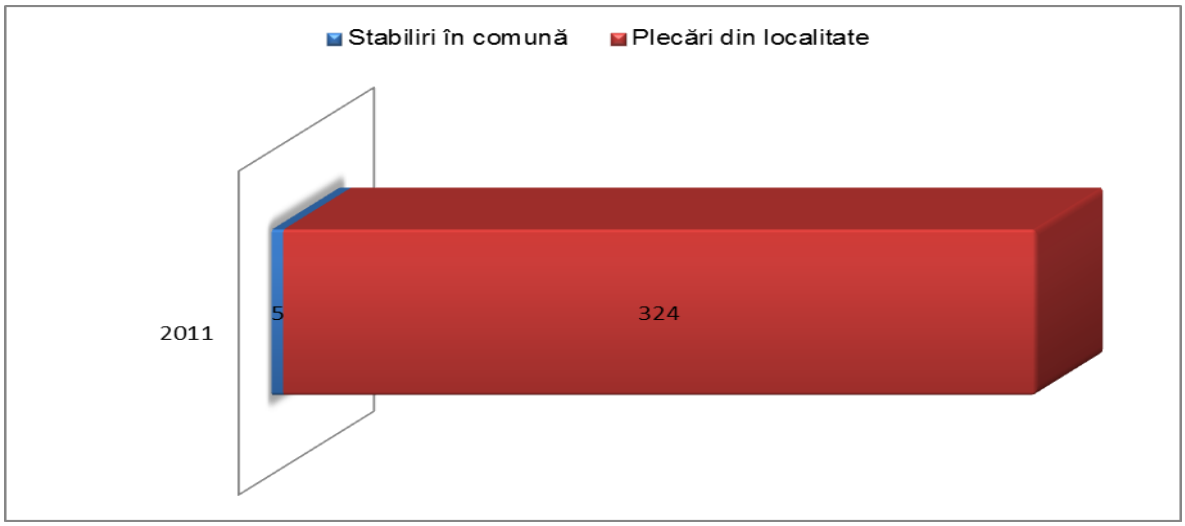

Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011 – rezultate preliminare

Valorile ridicate ale soldului negativ pot fi explicate și datorită faptului că fenomenul de migrare s-a intensificat după încheierea procesului de colectivizare, însă în privința factorilor determinanți, comuna Valea Largă reprezintă o situație de excepție. Dacă în majoritatea localităților rurale au fost luate măsuri pentru a evita migrarea și implicit pierderea forței de muncă pentru CAP-uri, în Valea Largă, prin colectivizare, suprafețe mari de terenuri au fost incluse în limitele hotarelor comunelor învecinate.

Deoarece pământul pe care îl deţineau ţăranii pe teritoriul satelor vecine a rămas la CAP-urile respective, suprafaţa de teren arabil era mult prea mică pentru populaţia aptă de muncă existentă, mai precis 0,28 ha/persoană[15] aptă de muncă. Practic, cei din Valea Largă au fost nevoiţi şi sprijiniţi să plece (să emigreze) către alte puncte de lucru, cum ar fi IAS-urile şi alte CAP-urile din zonă: Luduş, Iernut, Sânger, Zaul de Câmpie, Miheşul de Câmpie.

2.2. Forţa de muncă

Comuna beneficiază de forță de muncă calificată, reprezentată în principal de persoane cu vârste de până la 30 de ani. Majoritatea acestora au fost angajați ai unor unități precum: Combinatul Câmpia Turzii, fabrica Nokia, companii implicate în lucrări de infrastructură stradală.

[15] [15] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș – 2003*

2.2.1. Populația ocupată

Localitatea Valea Largă este una din comunele reprezentative ale judeţului Mureş, cu un potenţial economic preponderent agrar, astfel principala activitate în comună fiind reprezentată de agricultură. Conform datelor furnizate de Recensământul General Agricol din 2010, reiese faptul că 69,85% din total populație comună au lucrat în agricultură.

Tabel nr. 3 Structura populației (număr total) care a lucrat în agricultură, după statutul juridic al exploataţiilor agricole și după sexe

Populația în funcție de gen	Exploatații agricole fără personalitate juridică (exploatații agricole individuale)	Exploatații agricole cu personalitate juridică	Total
Masculin	1.207	2	**1.209**
Feminin	955	0	**955**
Ambele sexe	**2.162**	**2**	**2.164**

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

În comuna Valea Largă toate exploatațiile agricole fără personalitate juridică sunt organizate sub forma exploatațiilor agricole individuale. Din diagrama prezentată reiese faptul că balanța demografică pe sexe privind populația care a lucrat in agricultură înclină spre persoanele de gen masculin, aceasta datorită și specificului acestei activități. De observat este faptul că în exploatațiile agricole cu personalitate juridică nu lucrează nici o persoană de gen feminin.

Figura nr. 11 Structura populației (număr total) care au lucrat în agricultură, pe grupe de vârstă

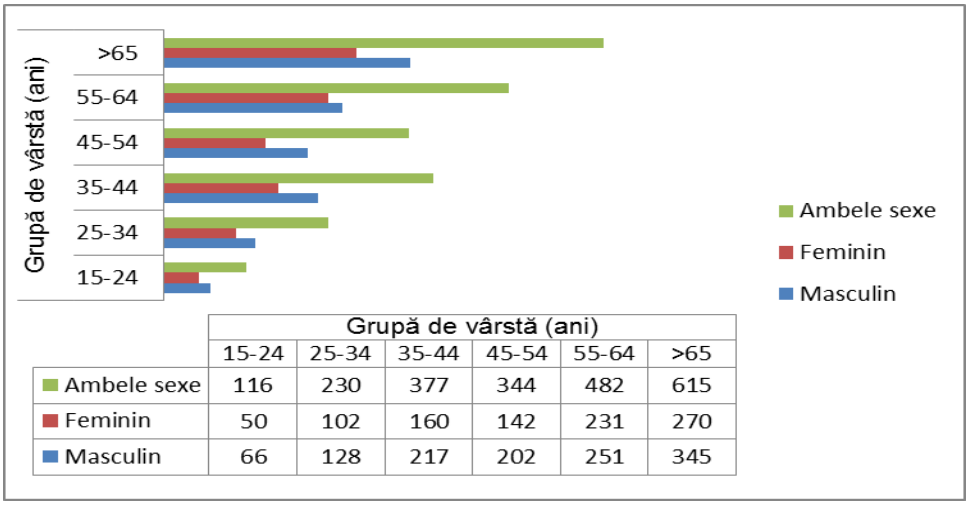

	Grupă de vârstă (ani)					
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	>65
Ambele sexe	116	230	377	344	482	615
Feminin	50	102	160	142	231	270
Masculin	66	128	217	202	251	345

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Se observă un proces de îmbătrânire a populației active din agricultură având în vedere faptul ca persoanele de peste 55 de ani care lucrează în sectorul agricol au o pondere de peste 50% din total populația activă în agricultură, grupa de vârstă de peste 65 ani fiind cea mai activă din sectorul agricol. Procentul relativ mic al grupei de vârste cuprinse între 25-35 de ani, respectiv 10% se datorează în mare măsură lipsei de interes a populației tinere pentru sectorul agricol dar și datorită fenomenului de migrare a populației, această grupă de vârstă fiind extrem de predispusă relocării.

Din rândul persoanelor luate în evidență în urma Recensământului General Agricol din 2010, având statut de șef de exploatație agricolă într-o exploatație cu sau fără personalitate juridică se consemnează următoarele:

- 988 persoane au doar experiență din practica agricolă. Din acestea, două persoane au statut de șef de exploatație agricolă într-o exploatație cu personalitate juridică.
- 48 persoane au pregătire agricolă de bază
- 5 persoane pregătire agricolă completă. Toate persoanele cu statut de șef de exploatație agricolă din comuna Valea Largă, care au pregătire agricolă completă sunt de genul masculin.

De remarcat este și faptul că din total persoane cu statut de șef de exploatație agricolă într-o exploatație, populația feminină are o pondere mică de 28,2%, respectiv 293[16] persoane față de cea masculină care deține majoritatea de 71,8%, respectiv 748 persoane[17].

Datele privind angajații *din sectorul privat* care lucrează efectiv cu contract de muncă, fiind contribuabili, din teritoriul comunei Valea Largă, desfășurând diverse activități economice se regăsesc mai jos:

- în sectorul industriei (producția și furnizarea de energie electrică și termică , gaze, apă caldă și aer condiționat) figurează 4 persoane angajate în anul 2012. Numărul persoanelor angajate în acest sector se menține constant din anul 2009;
- în sectorul construcțiilor figurează 20 persoane angajate în anul 2012. Numărul persoanelor angajate în acest sector a scăzut față de anul 2009, când erau angajați 22 de persoane, dar în creștere față de numărul salariaților din acest sector în anul 2011, respective 17 persoane;
- în sectorul comerț cu ridicata și amănuntul figurează 95 persoane angajate în anul 2012. Numărul persoanelor angajate în acest sector a scăzut față de anul 2009 și 2011, când erau angajați 99 de persoane respectiv 96;
- în sectorul intermedierilor financiare și asigurări figurează o singură persoană angajată, numărul rămânând constant din anul 2009;

[16] *Direcția Județeană de Statistică Mureș – Recensământul General Agricol 2010 – Tabelele 38a, 38c, 39a, 39c*
[17] *Direcția Județeană de Statistică Mureș – Recensământul General Agricol 2010 – Tabelele 38a, 38b, 39a, 39b*

De asemenea, pe baza informațiilor menţionate în Fişa Localităţii începând cu anul 2011 nu mai figurează salariaţi în industria prelucrătoare şi în transport şi depozitare cu toate că, în anii anteriori erau 11 angajaţi în domeniile acestea.

Figura nr. 12 Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul privat, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș

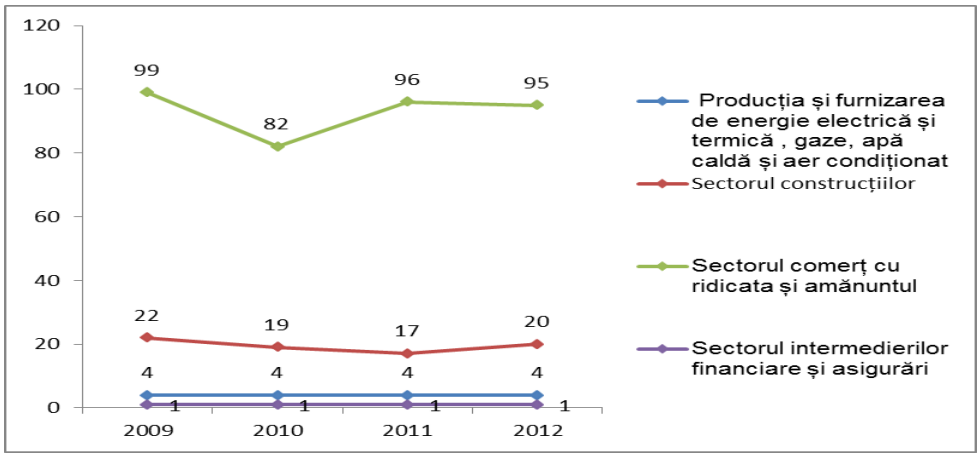

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș –Fișa Localității

În *administrația publică*, ca funcționari în cadrul Primăriei 16 persoane angajați în cadrul Primăriei, conform Stat de funcții aprobat prin HCL nr. 14/27.07.2013, având un trend descedent faţă de anii precedenţi. Cu privire la structura angajațiilor pe sexe, se menționează faptul că ponderea persoanelor de gen feminin angajate în Primăria Comunei Valea Largă este de 37,5%, respectiv 6 persoane iar a persoanelor de gen masculin este de 62,5%, respectiv 10 persoane.

Figura nr. 13 Evoluția numărului mediu de salariați în administraţia publică, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș

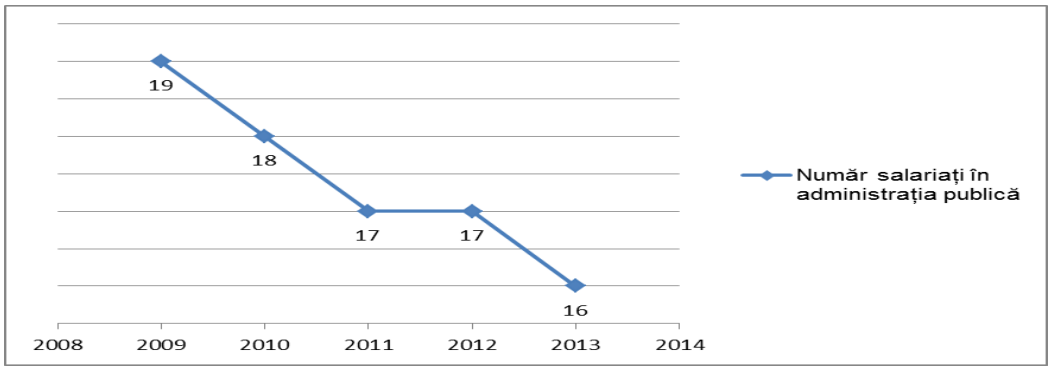

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș –Fișa Localității

În *învățământ* figurează 30 de salariați în 2012, din care 24 sunt personal didactic și restul sunt personal administrativ. De remarcat în acest sector este numărul degresiv al salariaților pe fiecare an ce trece. Astfel încă din 2009, când sunt înregistrate 34 de persoane în sistem, numărul lor scade în mod continuu, în fiecare an, cu toate că numărul elevilor înscriși în școli crește în fiecare an începând cu anul 2010

Figura nr. 14 Evoluția numărului mediu de salariați în învățământ, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș

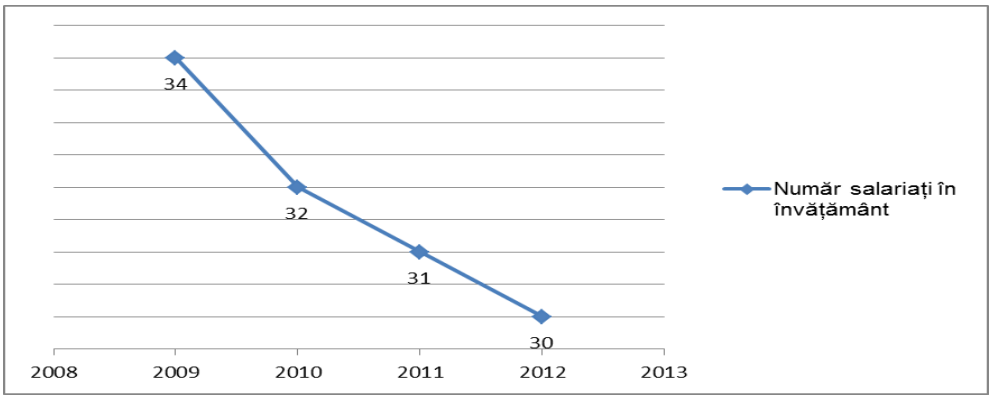

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș –Fișa Localității

Numărul mediu al salariaților în *sănătate și asistență socială* este caracterizat, la fel ca cel din învățământ, de un trend descendent, înregistrând valori de la 6 salariați în 2009 la 4 salariați în 2012.

Figura nr. 15 Evoluția numărului mediu de salariați în sănătate și asistență socială, în ani, în comuna Valea Largă, județul Mureș

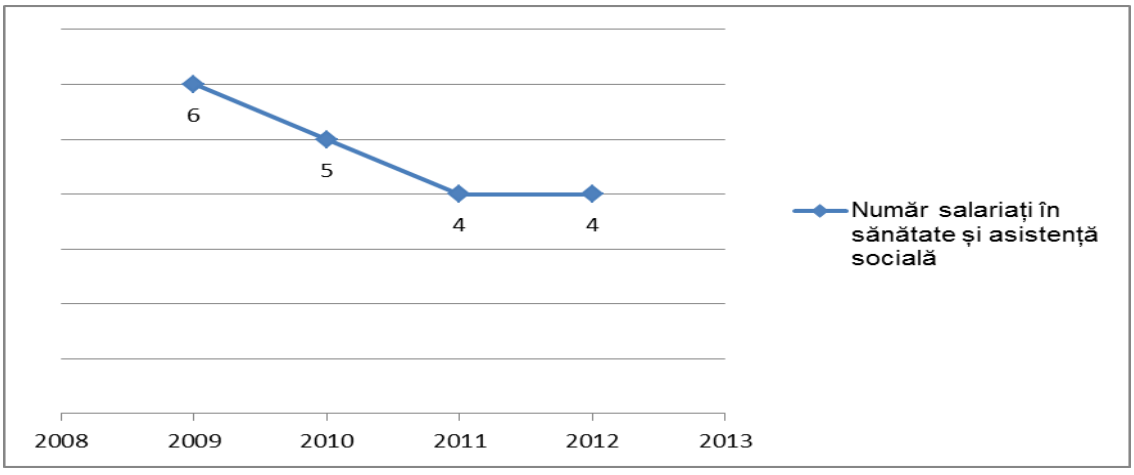

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș –Fișa Localității

2.2.2. Somajul

Din punct de vedere al somajului, Valea Largă se numără printre unitățile administrative sărace ale zonei, în comună existând 35 dosare depuse la Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM Mureș) în vederea solicitării de ajutor social în valoare de 120.000 lei anual.

Nivelul de sărăcie al comunei este foarte ridicat, respectiv 31,3%, cu un index al deficitului de consum care reprezintă profunzimea nivelului de sărăcie de 9,5%. În acest context, din numărul total de locuitori ai comunei, 1.059 de persoane sunt considerate sărace. Principalele aspecte ce limitează posibilitatea de angajare a populației este reprezentată de lipsa oportunităţilor de angajare, micile pieţe de desfacere locale și distanţele mari faţă de pieţele importante.

În structura șomerilor care beneficiază deja de ajutor social în anul 2012, aproximativ 65% sunt persoane de gen masculin, față de 35% ponderea deținută de femeile șomere. Acest lucru se poate explica prin faptul că, majoritatea populației ocupate, populație care poate să beneficieze de ajutorul de șomaj, la un moment dat, este reprezentată de persoane de gen masculin, iar pe fondul crizei economice din 2008-2010 s-au făcut foarte multe disponibilizări, inclusiv dintre salariații administrației publice.

Figura nr. 16 Evoluția numărului șomerilor înregistrați, în comuna Valea Largă, județul Mureș

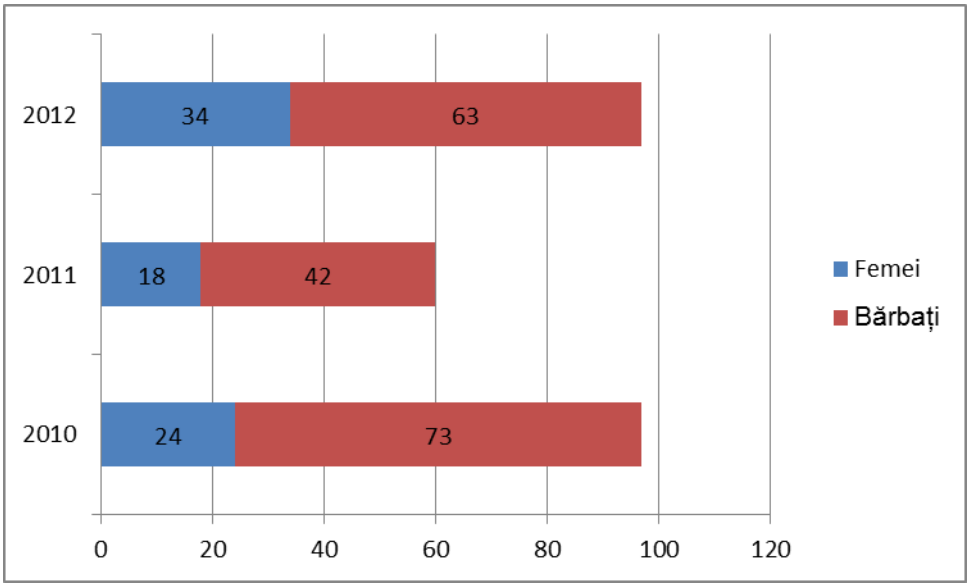

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității

De remarcat este faptul că ponderea bărbaților în rândul șomerilor este în descreștere față de cea feminină. Astfel, așa cum am mai precizat, în anul 2012, persoanele de gen

masculin aveau o pondere de aproximativ 65% din total număr șomeri, cu mult mai puțin față de anul 2010, când dețineau o pondere de 75%.

În ceea ce privește obiectivele regionale de dezvoltare, acestea vizează crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel european care să ducă la reducerea disparităţilor interregionale şi la creşterea standardului de viaţă a locuitorilor. Printre obiectivele specifice ce vizează creșterea competitivității și a standardului de viață se numără:

- ✓ îmbunătăţirea calităţii pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condiţiilor pentru facilitarea accesului la educaţie, ocupare si integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- ✓ creşterea accesibilităţii comunei prin modernizarea şi crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităţilor economice existente;
- ✓ îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă a populaţiei prin sprijinirea dezvoltării de activităţilor economice existente;
- ✓ îmbunătăţirea calităţii pregătirii resurselor umane din comună prin crearea condiţiilor pentru facilitarea accesului la educaţie, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate.

2.3. Analiza SWOT a demografiei

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Populație preponderent cu vârstă de muncă ✓ Numărul mic de divorțuri ✓ Populație majoritar română și ortodoxă ✓ Scăderea ratei mortalității în ultimul an și menținerea ratei natalității aproximativ constantă ✓ Existența unei ponderi foarte mari a populației care lucrează în agricultură – peste 50% ✓ Forță de muncă ieftină ✓ Tineret calificat și necalificat	✓ Nivel de sărăcie ridicat (31,3%) ✓ Spor natural negativ și tendința acestuia de a scadea din ce în ce mai mult ✓ Creșterea gradului de dependență a populației aptă şi populaţia aflată în incapacitate de muncă ✓ Populația cu vârstă școlară deține o pondere scăzută ✓ Pondere semnificativă a populației necăsătorite ✓ Lipsa pregătirii de specialitate a persoanelor active în sectorul agricol ✓ Creșterea numărului de șomeri în anul 2012 ✓ Scăderea numărului de angajați în învățământ și sănătate
Oportunităţi	**Ameninţări**
✓ Forță de muncă disponibilă pe piața locală ✓ Numărul mic al divorțurilor și existența unei ponderi semnificative a persoanelor căsătorite poate reduce tendința migratoare, deoarece familiile sunt statornice cu un grad foarte redus de mobilitate ✓ Lipsa conflictelor etnice în zonă ✓ Menținerea comunei ca fiind una din cele mai reprezentative comune cu caracter agrar din Mureș	✓ Scăderea ratei natalității, scăderea fertilității și modificarea comportamentului demografic ✓ Îmbătrânire demografică avansată având în vedere procentul mic al populației tinere ✓ Populația necăsătorită are o aversiune ridicată spre migrație și relocare în zone favorabile traiului ✓ Intensificarea tendinței migratorii

Concluzii Capitol 2. Demografie

Demografia comunei Valea Largă este caracterizată de existența procesului de îmbătrânire demografică, fapt ce reiese din ponderea ridicată a vârstnicilor. Acest proces are implicație directă asupra sporului natural prin creșterea ratei mortalității dar și asupra a gradului de dependență față de populația aptă de muncă. Astfel rata sporului natural este mult inferioară mediei județene și naționale iar o persoană trebuie să realizeze venituri care să acoperire propriile sale trebuinţe dar şi nevoile altei persoane în procent de 53,6%.

O atenție deosebită a administrației locale trebuie acordată pentru aplicarea unor măsuri pentru a evita migrarea și implicit pierderea forței de muncă. De asemenea, administrația locală trebuie să asigure condiții de calificare/recalificare în vederea desfășurării unor noi activități agricole și neagricole prin informarea populației privind noile perspective profesionale și ocupaționale ale zonei.

3. Activităţi economice

3.1. Investiţii existente

Conform bazei de date disponibile pe site-ul Ministerului Fondurilor Europene cu privire la stadiul proiectelor contractate, la nivelul comunei Valea Largă nu există în derulare nici un proiect finanțat prin Programele Operaționale Sectoriale.

Conform bazei de date disponibile pe site-ul www.apdrp.ro și a Rapoartele de selecție a proiectelor finanțate în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, la nivelul comunei Valea Largă, jud. Mureș, au fost identificate, în anul 2012, 2 proiecte de investiții selectate la finanțare în cadrul măsurii 1.4.1. – „ Sprijinirea fermelor de semi subzistență", în valoare total eligibilă de 15.000 €. În anul 2010 au fost selectate la finanțare 8 proiecte în cadrul măsurii 1.4.1. – „ Sprijinirea fermelor de semi subzistență", în valoare total eligibilă de 60.000 € . De asemenea în anul 2009 a fost selectat spre finanțare un proiect în cadrul măsurii 4.3.1. „ Sprijin financiar pentru pregătirea dosarelor pentru selecție GAL" în vederea constituirii unui parteneriat public- privat „Zona de Câmpie", beneficiar fiind și Comuna Valea Largă. Valoarea elgibilă a acestui proiect a fost de 48.000 €. Asociaţia GAL Zona de Câmpie a obţinut de la Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale autorizarea ca Grup de Acţiune Locală în 2011.

Conform bazei de date disponibile pe site-ul www.zonadecampie.ro și a Rapoartele de selecție a proiectelor finanțate în cadrul acestui GAL se regăsește un singur proiect la nivelul satului Valea Urieșului, în anul 2013, în valoare eligibilă de 24.000 €, în cadrul măsurii 41.112 „ Instalarea tinerilor fermieri".

Alte investiții realizate în comuna Valea Largă au fost finanțate din bugetul local și au vizat: extinderea rețelei de apă (până în prezent, lucrările efectuate asigură alimentarea cu apă pentru 13%[18] din populație) și canalizare (fază - studiu de fezabilitate pentru completarea celor 300 de km de canalizare funcțională dar fără autorizație), modernizarea și reabilitarea drumurilor (5 km de drumuri asfaltate până în prezent în perioada 2012 - 2013) amenajarea parcului, parcării și a terenului de sport (fază- proiect tehnic).

Pentru perioada 2013 -2014, Consiliul local al Primăriei a aprobat prin HCL nr. 2/14.01.2013 planul de acțiuni și de lucrări de interes local ce vizează:

- ✓ Reabilitarea iazului comunal – curățarea de mărăcini, resturi vegetale și asigurarea transferului acestora la locuri special destinate;
- ✓ Întreținerea zonei centrale a comunei Valea Largă – curățarea șanțurilor de scurgere a apei rezultată din ploi și zăpezi, îndepărtarea resturilor vegetale, a gunoaielor, întreținerea acostamentelor și reparația gardurilor;

[18] *Chestionar de evaluare al localității*

- ✓ Întreținerea acostamentului pe lungimea drumurilor comunale și județene aflate pe raza comunei Valea Largă;
- ✓ Întreținerea incintelor curților instituțiilor publice;
- ✓ Încărcarea deșeurilor menajere din satele aparținătoare comunei Valea Largă.

Urmare a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții în comuna Valea Largă, Consiliul Local a aprobat la sfârșitul anului 2013, prin HCL 23/15.11.2013: instrumentarea proiectului „ Achiziționare utilaj și echipamente de către comuna Valea Largă" în cadrul căruia se vor achiziționa echipamente prin intermediul FEADR pentru renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale. Valoarea proiectului este de 66.000 euro.

Oportunitatea investiției este esențială pentru comunitatea locală întrucât achiziționarea acestor echipamente va facilita lucrări de dezăpezire, întreținere spații verzi și drumuri comunale, ocazie cu care se vor dezvolta servicii de bază pentru populația rurală.

3.2. Industrie și servicii

Numărul total de întreprinderi înregistrate cu sediu în comuna Valea Largă este de 27, din care Majoritatea firmelor prezente în teritoriu au domeniul de activitate în sectorul de comerț, respectiv 16 firme. Sectorul agrar este reprezentat de 3 firme, industria prelucrătoare de 2 firme, în construcții sunt înregistrate 3 firme și în sectorul privind serviciile 3 firme. Sectorul serviciilor este prezent prin domeniile transporturi rutiere de mărfuri, informații și comunicații, baruri și restaurant.

Majoritatea populației, cu toate că se ocupă de agricultură, nu au firme înregistrate în acest domeniu, practicând agricultura de semi-subzistență.

Astfel, în urma analizei domeniului de activitate al firmelor înregistrate în comuna Valea Largă, după codul CAEN principal, s-au constatat următoarele:

- ❖ *din cele 27 societăți înregistrate, cea mai mare parte, respectiv 59,3% din acestea activează în sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul*

4633 – Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălelor, uleiurilor și grăsimilor comestibile – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 1.570.534,00 ron

4673 – Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare – 3 firme cu cifre de afaceri înregistrate la nivelul anului 2012 între 21.161,00 și 9.341.579,00 ron

4711 – Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun – 7 firme cu cifre de afaceri înregistrate la nivelul anului 2012 între 21.045,00,00 și 7.197.493,00 ron

4719 – Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare – 2 firme cu cifre de afaceri înregistrate la nivelul anului 2012 între 20.675,00 și 37.440,00 ron

4729 – Comerț cu amănuntul al altor produse alimentare, în magazine specializate – 2 firme cu cifre de afaceri înregistrate la nivelul anului 2012 între 63.438,00 și 122.135,00 ron

4781 – Comerț cu amănuntul al produselor alimentare, băuturilor și produselor din tutun efectuat prin standuri, chioșcuri și piețe – 1 firmă

- *11,1% din cele 27 societăți înregistrate activează în agricultură*

0145 – Creșterea ovinelor și caprinelor – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 55.893,00 ron

0149 – Creșterea altor animale – 1 firmă

0162 –Activități auxiliare pentru creșterea animalelor – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 110.422,00 ron

- *7,4% din cele 27 societăți înregistrate activează în industria prelucrătoare*

1071 – Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – 1 firmă

1101 – Distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 5.655,00 ron

- *11,1% din cele 27 societăți înregistrate activează în construcții*

4120 – Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale– 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 27.330,00 ron

4299 – Lucrări de construcții a altor proiecte inginerești n.c.a 4299 – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 262.786,00 ron

4322 – Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 246.754,00 ron

- *3,7% din cele 27 societăți înregistrate activează în transport și depozitare*

4941 – Transporturi rutiere de mărfuri – 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 26.092,00 ron

- *3,7% din cele 27 societăți înregistrate activează în hoteluri și restaurante*

5630 – Baruri și alte activități de servire a băuturilor– 1 firmă cu o cifră de afaceri înregistrată la nivelul anului 2012 de 86.030,00 ron

- *3,7% din cele 27 societăți înregistrate activează în informații și comunicații*

6110 – Activități de telecomunicații prin rețele cu cablu 6110 – 1 firmă

Figura nr. 17 Domenii de activitate a firmelor înregistrate în anul 2012 în comuna Valea Largă

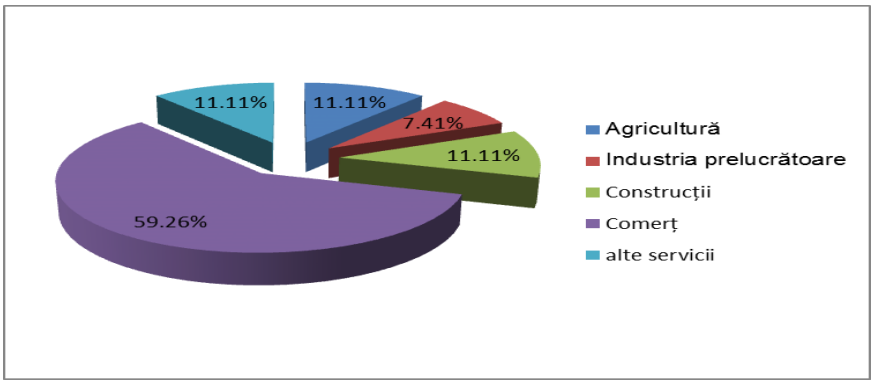

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor existente pe www.listafirme.ro-2012 și http://www.mfinante.ro

De remarcat este fapul că la nivelul comunei Valea Largă firmele sunt răspândite doar în satul Valea Largă, Poduri și Valea Urieșului. Astfel, în satul Poduri există înregistrată o singură firmă cu activitate în agricultură. În satul Valea Urieșului sunt înregistrate 2 firme cu activitate tot în agricultură, respectiv creșterea animalelor și comerțul cu produse animaliere. Restul firmelor se găsesc concentrate la nivelul satului Valea Largă.

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM) joacă un rol important[19] pentru comunitate deoarce:

- Sunt aducătoare de venituri la bugetul local (prin impozite și taxe specific conform legii)
- Generează locuri de muncă pentru localnici
- Investesc sume la nivelul comunei

Taxele colectate aferente IMM-urilor reprezintă 1% din total buget local. Principalii contribuitori, privind plata taxelor și impozitelor sunt SC Daghemana SRL și SC Valpadicom SRL.

[19] *Chestionar de evaluare a localității*

3.3. Agricultură

Localitatea Valea Largă este una din comunele reprezentative ale judeţului Mureş, cu un potenţial economic preponderent agrar, jucând un rol important în contextul global al judeţului.

Suprafața agricolă a comunei Valea Largă este de 3.043 ha din care, conform raportărilor cuprinse în Fișa Localității furnizată de Direcția Județeană de Statistică Mureș, repartizate astfel:

- 2.629 ha de teren arabil,
- 233 ha de pășuni, care aparțin în totalitate domeniului public[20];
- 164 ha de fânețe;
- 2 ha de vii și pepiniere viticole;
- 15 ha de livezi și pepiniere pomicole;

Suprafața cu terenuri neagricole ocupă 307 ha.

Pe lângă cele 233 ha de pășuni ,situate în comuna Valea Largă, aparținând domeniului public, comuna mai deține 151,79[21] ha de pășuni în alte localități cum ar fi : Zău de Câmpie (92,89 ha), Ceaunu Mare (37 ha) și Miheșu de Câmpie (21,9 ha). Toate aceste pășuni sunt date în concesiune.

3.3.1 Exploatări agricole

Mare parte a populației, cu toate că se ocupă de agricultură, nu are firme înregistrate în acest domeniu, practicând agricultura de semi-subzistență.

Sectorul cerealelor pentru boabe - Activitatea de bază din comună este centrată pe cultivarea cerealelor şi legumelor.

Figura nr. 18 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivate cu cereale pentru boabe, în comuna Valea Largă

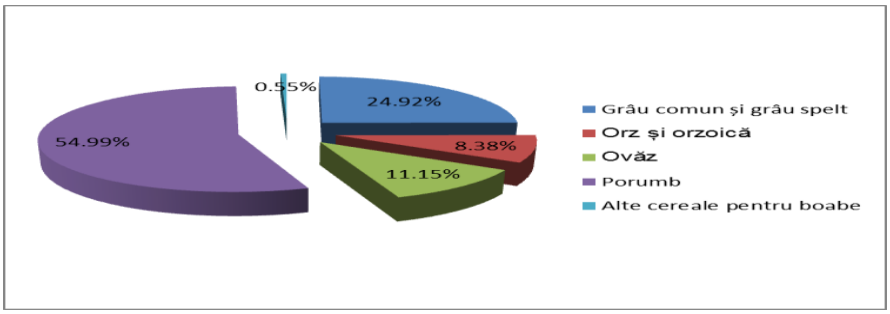

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

[20] *Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, actualizat prin HCL nr. 12/31.03.2011*
[21] *Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, actualizat prin HCL nr. 12/31.03.2011*

Din total de 1.802 de exploatații agricole cu suprafața cultivată cu cereale pentru boabe preponderente sunt cele cu porumb (în număr de 991 exploatații), urmate de cele cu grâu comun și grâu spelt (în număr de 449 exploatații), ovăz (în număr de 201 exploatații) și orz și orzoică (în număr de 151 exploatații).

Sectorul plantelor industriale – Acest sector este slab reprezentat, în comună existând o singură exploatație cu suprafața cultivată cu tutun și una cu floarea soarelui.

Sectorul plantelor de nutreț recoltate verzi – Comuna Valea Largă ocupă locul 5 la nivel de județ privind numărul exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu plante de nutreț recoltate verzi.

Figura nr. 19 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu plante de nutreț recoltate verzi, în comuna Valea Largă

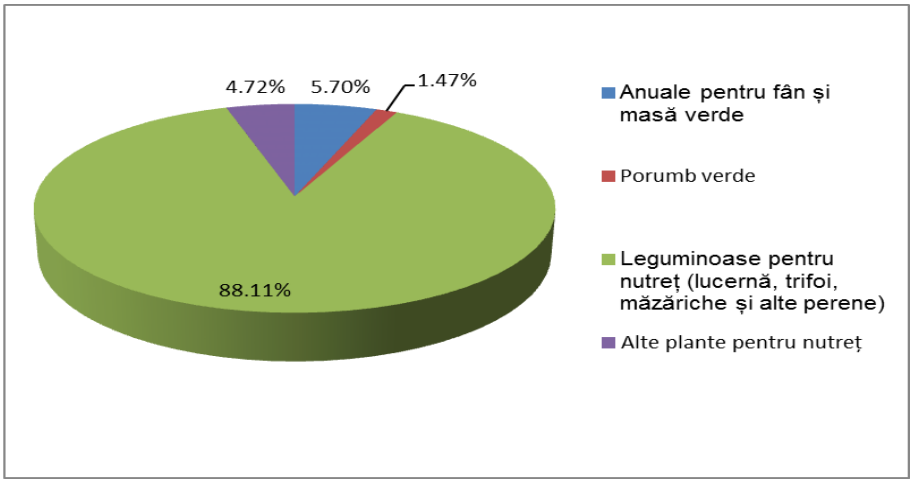

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Din total de 614 de exploatații agricole cu suprafața cultivată cu plante de nutreț recoltate verzi, 88,11% sunt leguminoasele pentru nutreț (lucernă, trifoi, măzăriche și alte plante perene). Aceste exploatații sunt urmate de cele cu plante anuale pentru fân și masă verde (35 de exploatații) și porumb verde (9 explotații).

Sectorul altor culturi în teren arabil – reprezentat la nivelul comunei de 11 exploatații agricole cu suprafața cultivată cu plante leguminoase pentru boabe, de 15 exploatații cultivate cu cartofi, de o singură exploatație cu sfeclă de zahăr, de 73 cele cultivate cu legume, pepeni și căpșuni și o exploatație cu flori și plante ornamentale. De remarcat la acest sector este faptul ca în comună există 4 exploatații unde se cultivă legume, pepeni, căpșuni în sere și solarii, la nivelul județului Mureș, mai multe exploatații cu sere regăsindu-se doar în orașele Reghin (13 exploatații cu sere), Luduș (8 sere) și comuna Acatari (6 exploatații).

Figura nr. 20 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu alte culture în teren arabil, în comuna Valea Largă

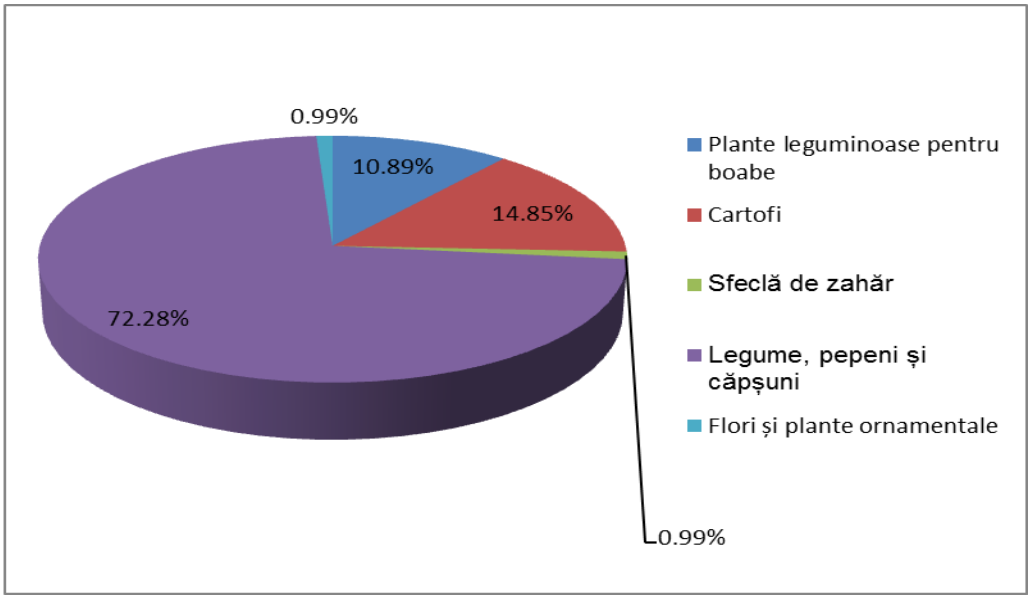

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Sectorul plantațiilor pomicole – este slab dezvoltat în comuna Valea Largă față de celelalte comune/orașe din județul Mureș. Astfel, explotațiile de pomi fructiferi sunt reprezentate de suprafețe cultivate cu meri (39 de exploatații), cu peri (10 exploatații), cu pruni (33 de exploatații), caișI și zarzări (2 exploatații), cireși și vișini (5 exploatații) și de exploatație cultivată cu gutui.

Figura nr. 21 Dinamica exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu pomi fructiferi, în comuna Valea Largă

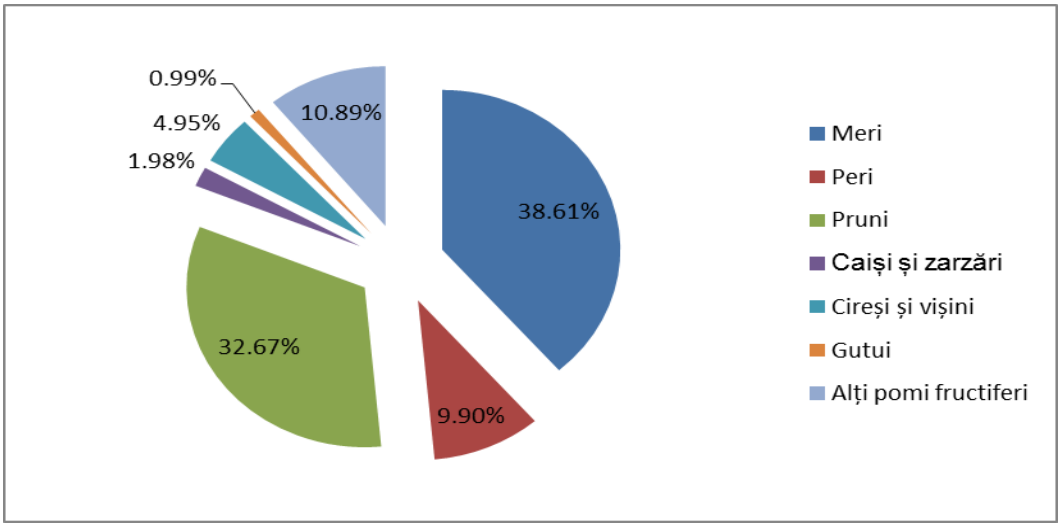

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Sectorul plantațiilor viticole – Conform datelor funizate de Recesământul General Agricol 2010, strugurii din plantațiile viticole sunt struguri pentru producția de vin și struguri „de masă". În comună, cu toate că s-au distrus componente naturale deosebite ale vegetației, cum ar fi pratostepele cu bujor de stepă, în favoarea exploatațiilor de plantații viticole, acestea s-au dovedit a fi neproductive, locuitorii comunei renunțând în timp la astfel de explotații.

În consecință, la nivelul comunei Valea Largă regăsim doar 17 exploatații de struguri de vin și 7 de struguri de masă.

Sectorul pășunilor și fânețelor este reprezentat de 487 de astfel de explotații. De asemenea, în favoarea acestor tipuri de exploatații, având în vedere fenomenul de suprapășunat întâlnit în această zonă, s-a renunțat la biodiversitatea vegetației inițiale conducând la apariția unor specii ruderale nitrofile şi oportuniste.

Conform raportărilor înregistrate în urma Recensământului General Agricol, la nivelul anului 2010, nu au fost luate în evidență suprafețe amenajate pentru irigat. De asemenea, în comună nu există suprafeţe agricole utilizate certificate ecologic şi/sau suprafeţe agricole utilizate aflate în conversie.

Nivelul de mecanizare al agriculturii[22] este ridicat, conform datelor Recensământului General Agricol 2010. În Valea Largă sunt în proprietate aproape cele mai multe combinatoare din județ - 42 de astfel de utilaje. Alte mașini și echipamente agricole, deținute în proprietate în număr mare, reprezentativ la nivel de județ sunt: 113 tractoare, 100 pluguri pentru tractoare, 21 cultivatoare mecanice. Utilaje existente sunt în număr redus inclusiv la nivel de județ – 3 motocultoare, 20 grape mecanice, 29 semănători cu tracțiune mecanică, 7 mașini pentru împrăștiat îngrășăminte, 13 mașini pentru erbicidat și executat tratamente, 5 combine autopropulsate pentru recoltat cereale, culturi oleaginoase, seminceri, 2 combine autopropulsate pentru recoltat furaje, sfeclă de zahăr, cartofi, 29 motocositoare și 35 de alte echipamente și mașini agricole.

3.3.2 Exploatări zootehnice

Activitatea din comună este centrată și pe creșterea animalelor, în Valea Largă existând 2 asociații de crescători de animale de ovine și bovine

Speciile de animale existente la momentul Recesământului Agricol 2010 în exploatațiile localnicilor sunt:

- Bovine – 960 de capete;
- Ovine – 3.174 de capete;

[22] -Direcția Județeană de Statistică Mureș – Recensământul General Agricol 2010 - *Tabelul 30b. Maşini şi echipamente agricole în proprietate (număr), după tipul de maşini şi echipamente agricole utilizate, pe localităţi*

- Caprine – 8 capete;
- Porcine – 3.179 capete;
- Păsări – 17.356 capete;
- Cabaline – 180 capete;
- Iepuri de casă – 64 capete;
- Familii de albine – 353 capete

Sectorul bovinelor – Reprezentativ pentru acest sector este categoria bovinelor de 2 ani și peste – vaci pentru lapte, unde se regăsesc 651 de capete. Bovinele sunt crescute în 534 de explotații. Aceste exploatații se împart ca și mărime în 205 exploatații cu 1-2 capete, 130 exploatații cu 3-9 capete și 9 exploatații cu 10-19 capete.

Tabel nr. 4 Structura dimensională a fermelor de bovine

Specificare	Nr. de exploatații	% din total	Efectiv capete	% din total	Revine pe exploatație capete
Total	344	100	960	100	2,79
1-2	205	59,59%	284	29,88%	1,38
3-9	130	37,79%	561	58,44%	4,32
10-19	9	2,62%	114	11,88%	12,67

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Analizând tabelul de mai sus reiese faptul că în Valea Largă creșterea bovinelor se face în gospodării individuale pentru consumul propriu și mai puțin această activitate este privită ca o afacere. Numărul de exploatații pe clasa de mărime între 10-19 bovine, cu o medie de aproximativ 12-13 bovine pe exploatație, ne indică faptul că în comună există totuși mici crescători de bovine, dar nereprezentativi.

Sectorul ovinelor – Din punct de vedere al statutului juridic al exploatațiilor, creșterea ovinelor în comună se realizează în 140 de exploatații agricole individuale, adică în exploatații agricole fără personalitate juridică. Numărul total de ovine luat în calcul la Recesământul General Agricol 2010 este de 3.174 de capete

Tabel nr. 5 Structura dimensională a fermelor de ovine

Specificare	Nr. de exploatații	% din total	Efectiv capete	% din total	Revine pe exploatație capete
Total	140	100	3.174	100	22,67
1-2	12	8,57%	24	0,76%	2,00
3-9	82	58,57%	443	13,96%	5,40
10-19	21	15,00%	245	7,72%	11,67
20-49	7	5,00%	164	5,17%	23,43
50-99	6	4,29%	452	14,24%	75,33
100-199	10	7,14%	1.236	38,94%	123,60
200-499	2	1,43%	610	19,22%	305,00

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

La fel ca și creșterea bovinelor și cea a ovinelor nu este o activitate desfășurată în scopul obținerii unui profit, ci una realizată preponderent pentru consumul propriu. De remarcat este faptul că în aceast sector, pe lângă mici crescători care au exploatații cu efective de ovine cuprinse între 20-49 de capete, întâlnim și exploatații aferente unor crescători mai mari de ovine. Astfel, 4,29% din total exploatații, au o mărime cuprinsă între 50-99 capete (cu o medie de 75 capete pe exploatație), 7,14% au o clasă de mărime între 100-199 ovine iar 2 exploatații au o mărime mare, cuprinsă între 200-499 capete (cu o medie de 305 capete pe exploatație) .

Sectorul caprinelor este slab dezvoltat la nivelul comunei. Conform datelor preluate de la Recesământul General Agricol din 2010, în Valea Largă sunt 8 caprine răspândite în 5 exploatații.

Sectorul porcinelor - ocupă locul 4 la nivel de județ privind efectivul de porcine

Tabel nr. 6 Efectivul de porcine

Locul	Orașe/ Comune	Efectiv (capete)
1	Iclănzel	17.862
2	Band	4.193
3	Grebenișul de Câmpie	3.592
4	Valea Largă	3.179

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Chiar dacă există un număr semnificativ al efectivului de porcine, aceste exploatații sunt folosit preponderent pentru consumul individual. Ponderea cea mai mare, de 54% din total expoatații cu efective de porcine, o are clasa de mărime cuprinsă între 3-9 porcine (cu o medie de 4-5 porcine la exploatație). Pentru acest sector nu se regăsesc clase de mărimi ale exploatațiilor foarte mari, limitându-se la o medie maxim de 14-15 porcine.

Tabel nr. 7 Structura dimensională a fermelor de porcine

Specificare	Nr. de exploatații	% din total	Efectiv capete	% din total	Revine pe exploatație capete
Total	729	100	3.179	100	22,67
1-2	275	37,72%	449	14,12%	1,63
3-9	394	54,05%	1.874	58,95%	4,76
10-19	60	8,23%	856	26,93%	14,27

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

Sectorul păsărilor constituit din efectivele de pui, găini și cocoși pentru carne, găini pentru ouă, cuci, rațe, gâște, alte păsări.

Figura nr. 22 Dinamica efectivului de păsări, comuna Valea Largă

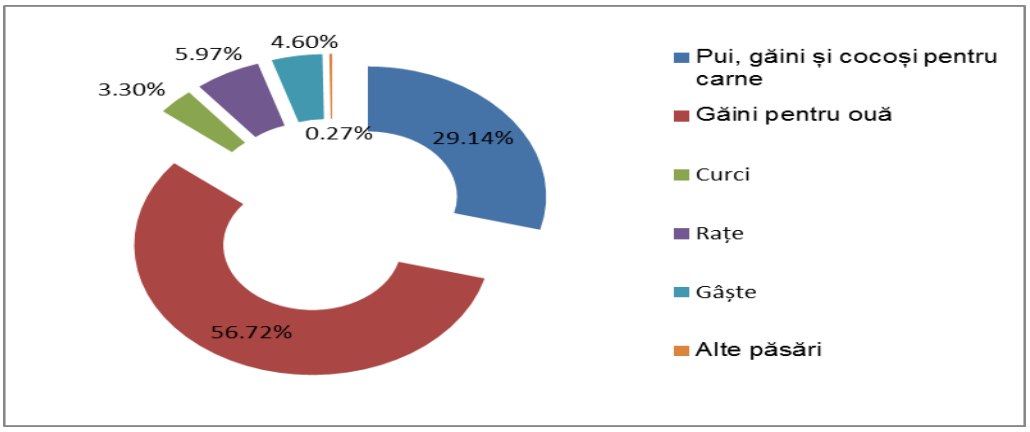

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

La nivel de județ, Valea Largă deține aproape cele mai mari efective de curci și gâște, numai în comuna Band regăsindu-se efective mai mari. De asemenea, și efectivul de rațe existent în Valea Largă este reprezentativ la nivel de județ.

Tabel nr. 8 Structura dimensională a efectivelor de păsări

Specificare	Nr. de exploatații	% din total	Efectiv capete	% din total	Revine pe exploatație capete
Total	829	100	17.356	100	20,94
1-99	826	99,64%	17.030	98,12%	20,62
100-499	3	0,36%	326	1,88%	108,67

Sursa: Recensământul General Agricol, 2010

De remarcat este existența a 3 exploatații a căror medie de cap de pasăre pe exploatație depășeste 100 de păsări, fapt ce indică că în acest sector desfășurarea activităților în aceste exploatații au ca scop obținerea de profit, dezvoltarea unor mici afaceri familiare.

Sectorul cabalinelor, iepurilor de casă și a familiilor de albine - este slab reprezentat la nivelul județului. Conform datelor preluate de la Recesământul General Agricol din 2010, în Valea Largă sunt 180 de cabaline răspândite în 173 exploatații, 64 de iepuri de casă răspândiți în 16 exploatații și 80 familii de albine răspândite în 12 exploatații.

3.4. Turism

Comuna Valea Largă nu dispune în acest moment de o infrastructura specific turistică, Prezența câtorva obiective cu valențe turistice nefiind suficiente pentru dezvoltarea unui turism intensiv.

În consecință turismul nu reprezintă un domeniu important al economiei locale. Atât comuna Valea Largă cât și zona de câmpie din care face parte, nu dispun de o rețea turistică foarte bine dezvoltată care să crească atractivitatea spațiului rural și care să contribuie implicit la dezvoltarea activităților turistice. Principalele dezavantaje identificate sunt:

- ✓ Lipsa diversificării produselor turistice și a infrastructurii de susținere;
- ✓ Lipsa investiţiilor în infrastructura de primire turistică;
- ✓ Lipsa investiţiilor în activităţi recreaţionale;
- ✓ Lipsa investiţiilor în infrastructură la scară mică precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice, etc;
- ✓ Lipsa organizării de evenimente turistice - târguri turistice, conferinţe, schimburi de experienţă;
- ✓ Lipsa traseelor turistice;
- ✓ Lipsa unui punct de informare turistică a comunei și a zonelor din proximitate.

Patrimoniu natural

Principalul obiectiv turistic îl reprezintă zona protejată formată din bujorii de stepă. Bujorul de stepă sau bujorul românesc, cum le place localnicilor să îi mai spună, are o înălţime de 10 până la 30 de centimetri, creşte în tufe şi are florile de culoare roşu sângeriu. Este o plantă ocrotită prin lege, iar rezervaţia de aici este unică în România.

Patrimoniul natural cuprinde și pădurea comunală care se întinde pe o suprafață de 77 ha.

Patrimoniu material

Localitatea Valea Largă nu dispune de case memoriale, muzee și vestigii istorice de interes naţional, dar totuşi, cele câteva construcţii cu caracter religios , cultural și istoric prezentate mai jos prezintă interes pe plan local şi zonal.

Biserica Greco-Catolică,[23] declarată actualmente monument istoric, care poartă Hramul "Adormirea Maicii Domnului"a fost edificată în anul 1685, și amplasată "Pe dealul Cocului" (undeva în apropiere de locul numit "Sub Popa"), urmând a fi mutată pe ampalasamentul actual în jurul anului 1785. În ceea ce priveste lucrările de restaurare a acesteia, primele reparații au avut loc în secolul XVIII, când era păstorită de preotul "Toma Beldean". .

Construcția bisericii este din lemn de răşinoase, material lemnos din care au fost construite până în 1984 toate cele trei biserici existente în localitate (două Greco-Catolice şi una Ortodoxă).

Obiectele de artă respectiv, icoanele vechi şi cărţile religioase se afla în administrarea Catedralei Ortodoxe din Târgul Mureş.

[23] *Mihai Cocoară: Valea Largă – Leagăn de Perenitate și civilizație românească, Ed. Crisserv Mediaș - 2003*

Biserica ortodoxă, cu Hramul "Pogorârea Duhului Sfânt" a fost edificată în perioada comunistă, între anii 1982-1991, și este o construcţie modernă în stil bizantin (gen catedrală), cu fundaţia din beton armat, pereţii din cărămidă şi acoperişul din tablă de aluminu. Are forma unei cruci, cu trei turle și este compusă din antreu, cofos, pronaos, naos şi altar.

Pictura bisericii a fost realizată în perioada 27 mai 1987- 30 septembrie 1989, de către soţii Pătraşcu Manole şi Gina din localitatea Vulturi, jud. Vrancea. Iconostasul a fost proiectat de către Ing. Szente Benedek din Târgul Mureş şi executat din lemn de stejar în perioada 1987- 1989 de către localnici care lucrează ca sculptori în lemn la unitatea din Târgul Mureş.

Biserica a fost sfinţită în luna iunie 1991, de către patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Prezenţa acestuia la acest eveniment, constituie un lucru de cinste pentru credincioşi şi mai ales pentru părintele paroh Dumitru Ţabra, care s-a remarcat prin dăruire şi devotament deosebit atât în perioada cât a deservit cele 3 parohii existente cât mai ales în timpul edificării. Pentru aceste merite părintele Dumitru Ţabra a primit distincţia "Crucea Patriarhală".

Biserica Greco-Catolică de pe Deal cu hramul "Sfântul Niculaie" a fost construită în anul 1836 de către credincioşii din familia Vlăsăştilor. Biserica a fost renovaţtă în 1898, când a fost tencuită şi a primit hramul "Prea Curatei Vergure Maria". Întrucât biserica este amplasată în locul numit "Pe Deal" a primit de la început şi a rămas în limbajul credincioşilor cu această denumire.

Biserica avea forma unei nave, cu pereţii din lemn, bolta din scândură iar acoperişul din şindrilă. Turnul era construit tot din lemn, fiind acoperit cu tablă. Era dotată cu două clopote a căror vechime nu este cunoscută, iconostasul era de asemenea din lemn şi avea aplicate icoane pictate. Nu s-a păstrat nici un document din care să rezulte sfinţirea.

A fost pictată de către zgravul Dimitrie Ispas din Gilău jud. Cluj. Dispunea de clopotniţă, pronaos, naos şi altar însă nu posedă obiecte de artă. Evidenţele născuţilor, căsătoriţilor şi decedaţilor nu s-au păstrat decât sporadic începând cu anul 1892, în aceeaşi situaţie aflandu-se şi arhiva.

În anul 1991 cu aprobarea Episcopiei de Alba Iulia, biserica a fost transferată în localitatea Sebeş Alba, contra sumei de 250.000 lei, din care a fost construită o clopotniţă pe acel loc.

La construirea bisericilor de lemn, cu elementele lor fundamentale de tehnică, plan şi decor meşterii români au aplicat soluţii proprii, originale, ce ţin de filonul străvechi al tradiţiilor constructive populare. Reprezentând edificii uneori monumentale de mare originalitate, bisericile de lemn au strârnit interesul omului de rând, dar şi al specialiştilor uimiţi de perfecţiunea lor.

Impresia acestor biserici este uluitoare, neobişnuită, deoarece oferă în formele esenţiale, claritatea şi conştiinţa de sine arhitecturală. Acestea se caracterizează printr-o puternică unitate arhitectonică, căreia îi corespunde şi una culturală, legată de epoca feudală în care au apărut, precum şi una teologică. Amândouă reflectă mult mai profund unitatea naţională şi de limbă a românilor. In prezent studiul bisericilor de lemn nu este epuizat, fiind departe de a fi complet, el constituind un imens tezaur de cunoştinţe nevalorificate în domeniul iconografiei şi istoriei culturale.

Monument[24] închinat eroilor martiri din cel de-al II – lea război mondial. Este situat în centrul comunei Valea Largă și este o construcție din beton placat cu marmură

[24] *Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, actualizat prin HCL nr. 12/31.03.2011*

Necropolă [25]- datează încă din sec VII după Hristos. Aceasta cuprinde 9 morminte de inhumaţie cu inventar și este situată în partea de est a satului Valea Şurii.

Pe masură ce se va dezvolta infrastructura edilitară comuna va putea dezvolta un turism

istoric, ecologic si agroturismul. Prezența rezervației de bujor de stepă în nord-estul comunei Valea Largă poate reprezenta punctul de plecare pentru dezvoltarea turismului ecologic.

3.5. Alte activităţi economice (activităţi neagricole)

În comuna Valea Largă, activitățile neagricole au o pondere nesemnificativă, în pofida potențialului existent în desfășurarea unor activități caracteristice industriei ușoare (articole de pielărie, încălţăminte, lână, blană, tricotaje, produse de uz gospodăresc, produse odorizante etc.) sau în practicarea îndeletnicirilor tradiționale, cum ar fi, meșteșugăritul, artizanatul și alte activități tradiţionale non-agricole cu specific local (prelucrarea fierului, brodatul, confecţionare instrumen te muzicale tradiţionale etc).

În contextul dezvoltării ramurii economice non-agricole, este propice și inițierea unor activități de promovare a produselor finite specifice activităților non-agricole (mici magazine de desfacere a propriilor produse obţinute din aceste activităţi).

[25] *http://ran.cimec.ro - Repertoriul Arheologic Naţional (RAN)*

3.6. Analiza SWOT a economiei

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Terenul este optim pentru cultura de legume ✓ Reprezentativă la nivel de județ pentru numărul exploatațiilor agricole cu suprafața cultivată cu cereale pentru boabe, cu plante de nutreț recoltate verzi. ✓ Nivelul de mecanizare al agriculturii ridicat ✓ Reprezentativă la nivel de județ pentru numărul efectivelor de porcine, rațe, curci și gâște ✓ Existența unei Hotărâri de Consiliu privind intrumentarea unui proiect prinProgramele Operaționale Sectoriale	✓ Agricultura este preponderent reprezentată de exploatațiile de subzistență sau semi-subzistență ✓ Rețea turistică slab dezvoltată ✓ Creșterea efectivelor de animale se face în vederea consumului individual ✓ Investiții sărace la nivel de comună ✓ Nici un proiect finanțat prin Programele Operaționale Sectoriale ✓ Lipsa inițiativei private, a diversității economice și a serviciilor ✓ Posibilități reduse de cazare
Oportunităţi	**Amenințări**
✓ Potențialului existent în desfășurarea unor activități caracteristice industriei ușoare (articole de pielărie, încălţăminte, lână, blană, tricotaje, produse de uz gospodăresc, produse odorizante etc.) ✓ Potențial existent în dezvoltarea industriei extractive și de prelucrare a gazului metan ✓ Dezvoltarea agroturismului ✓ Trecerea de la practica agricolă tradițională la cea modernă	✓ Lipsa diversificării produselor turistice și a infrastructurii de susținere a acestora ✓ Dezvoltarea slabă și lentă a agriculturii din zonă datorită faptului că activitățile din domeniu se fac majoritar pentru autoconsum ✓ Izolarea zonei de circuitul turistic național și degradarea patrimoniului ✓ Economie din ce în ce mai săracă și slab dezvoltată

Concluzii

Comuna Valea Largă este caracterizată de o economie preponderent agrară cu exploatații de culturi dar și de efective de animale reprezentative la nivel de județ.

Această agricultură se face primitiv, individual, fără prea multe asociații și pentru consum propriu.

O șansă este dată de dezvoltarea proceselor de producție agro-industriale integrate: producție – colectare – prelucrare/ procesare – distribuție.

O atenție deosebită a administrației locale trebuie acordată pentru aplicarea unor măsuri care să vină în sprijinul localnicilor, în vederea dezvoltării agroturismului.

4. Amenajarea si echiparea teritoriului

Numărul de locuințe convenționale este de 1.234[26] locuințe din care:

- 2 locuințe sunt în proprietate majoritară de stat;
- 1232 locuințe sunt în proprietate majoritară privat

Numărul gospodăriilor populaţiei este de 1.101[27]

Numărul mediu de persoane pe o gospodărie a populaţiei este de 2,78.

Analizând situația locuințelor din anii precedenți observăm ca la nivelul lui 2012 acestea au un trend ascedent , numărul locuințelor crescând cu 11 locuințe față de anul trecut, după ce, numărul lor a fost constant în perioada 2009-2011. Creșterea s-a înregistrat în privința locuințelor aflate în proprietate majoritar privat, numărul celor în proprietate majoritar de stat ramânând constant și la nivelul anului 2012.

Tabel nr. 9 Structura locuințelor convenționale pe forme de proprietate în perioada 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Număr locuințe în proprietate majoritară de stat	2	2	2	2
Număr locuințe în proprietate majoritară privat	1221	1221	1221	1232
Număr total locuințe	1223	1223	1223	1234

Sursa: Fișa Localității - Direcția Județeană de Statistică Mureș

Conform informațiilor menționate în Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, în centrul satului Valea Largă se află un parc de joacă și o parcare care se întind pe o suprafață de 1.305 mp, obținute în urma contractului de vânzare – cumpărare nr. 2940/29.04.2009. Cu toate că anul dării în folosință a acestui parc și a parcării este destul de recent, respectiv 2009, aceste bunuri necesită amenajări, Primăria având în vedere, în momentul de față un proiect de modernizare a lor, cu fonduri din bugetul local.

[26] *Fișa Localității – Direcția Județeană de Statistică Mureș*
[27] *Recensământul Populației și Locuințelor 2011 –date preliminare*

Un alt bun deținut de domeniului public al comunei Valea Largă este piața de zi situată în satul Valea Largă, lângă Căminul Cultural, cu mese acoperite cu tablă și împrejmuire din plasă sudată, având suprafața de 1.381 mp. Această piață a fost realizată din bugetul local și a fost dată în folosință în anul 2008, însă, în prezent, această piață nu mai este funcțională.

4.1. Infrastructura rutieră şi/sau feroviară

Infrastructura comunei este slab dezvoltată, majoritatea drumurilor locale fiind copertate cu pământ sau pietriș, îngreunând astfel accesul direct la reţeaua rutieră județeană și națională.

Drumurile comunale sunt degradate, ultimele modernizări au fost realizate în perioada 2012-2013 din fonduri proprii, când s-a realizat modernizarea unui drum de 5 km.

Lipsa căilor de acces care fac legătura între zonele locuite și exploatațiile agricole, împiedică dezvoltarea activităților cu specific agricol pe suprafețe mai mari, dar în același timp constituie o barieră și în plasarea produselor agricole pe pieţele de desfacere din regiune, fiind astfel compromise mijloacele alternative agriculturii de subzistență.

În zonă există un drum care duce la Rezervația de Bujori (Bujorii de stepă Zau de Câmpie, rezervație unică în Europa), dar care necesită reabilitare.

Transportul local se desfășoară pe următoarea rețea de drumuri[28]:

- DJ 151 ce asigură legătura dintre Zau de Câmpie – Grădini – Valea Largă – Valea Pădurii – limita județului Cluj cu o lungime totală, în comună, de 12,5 km. Acest drum este reabilitat în procent de 80%, urmând ca lucrările de modernizare să fie finalizate anul acesta.
- DC 26 situat între satul Valea Largă și satul Valea Uriesului cu o lungime totală de 2,4 km. Lățimea drumului este de 5 m. Pe o lungime de 600 de m acest drum este îmbrăcat cu asfalt.
- DC 98 ce asigură legătura dintre Valea Largă – Poduri - Valea Glodului cu o lungime totală de 4,8 km. Lățimea drumului este de 6 m pe segmentul de drum Valea Largă și Poduri, iar pe segmentul situat în Valea Glodului este de 5m. Porțiunea de drum situat între satul Valea Largă și satul Poduri , a fost modernizat pe o lungime de 1400 m. Porțiunea de drum situat în satul Valea Glodului este îmbrăcat cu balast pe o lungime de 3,2 km.

[28] *Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, actualizat prin HCL nr. 12/31.03.2011*

- DC 99 ce asigură legătura dintre Poduri și Valea Frăției cu o lungime totală de 3,2 km și o lățime de 5m. Pe o lungime de 900 m, situat în Valea Frăției , de la nr. 36 la nr. 56, acest drum este îmbrăcat cu astfalt.
- DC 100 ce asigură legătura dintre Poduri și Valea Șurii cu o lungime totală de 2 km și o lățime de 5m. Pe o lungime de 800 m, situat în Valea Șurii , de la nr. 32 la nr. 66 acest drum este îmbrăcat cu astfalt.
- DC 111 situat în satul Valea Largă cu o lungime totală de 1,1 km și o lățime de 5m. Acest drum este îmbrăcat cu balast.

Conform informațiilor furnizate de Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă pe lângă drumurile comunale la nivelul comunei se regăsesc 21.900 metri de drumuri vicinale și 34.840 metri de străzi și ulițe.

Tabel nr. 10 Repartiția drumurilor vicinale și a străzilor pe sate și pe tipuri de îmbrăcăminți

SAT	Drumuri vicinale (m)			Străzi (m)				
	Pământ	Balast	Total	Pământ	Balast	Piatră	Astfalt	Total
VALEA LARGĂ	3,250	1,200	4,450		13,390		1,240	14,630
PODURI	2,500		2,500		2,140			2,140
VALEA PĂDURII	3,500		3,500		2,980	680		3,660
VALEA FRĂȚIEI	3,200		3,200		2,400			2,400
VALEA GLODULUI	2,100		2,100		1,700			1,700
VALEA URIEȘULUI	3,950		3,950		1,982			1,982
VALEA ȘURII	2,200		2,200	500	5,210			5,710
GRĂDINI			0		2,418		200	2,618
TOTAL	**20,700**	**1,200**	**21,900**	**500**	**32,220**	**680**	**1,440**	**34,840**

Sursa: Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al comunei Valea Largă, actualizat prin HCL nr. 12/31.03.2011

În concluzie, la nivelul comunei Valea Largă, reţeaua de străzi are o lungime totală de 82,7 km, din care:

- 17,6 km - îmbrăcăminţi asfaltice;
- 21,2 km – îmbrăcate cu pământ;
- 0,7 km – pavate;
- 43,2 km – balastate.

Modernizarea drumurilor face parte din proiectele prioritare ale localității. În momentul de față există un proiect tehnic realizat în vederea desfășurării acestor lucrări. Se estimează

că valoarea modernizării să fie aproximativ 650.000[29] ron, bani ce se vor aloca din bugetul local. Perioada estimată a se realiza aceste lucrări este anul 2014.

Locuitorii comunei au acces greoi la transportul feroviar. În condițiile în care comuna Valea Largă este traversată de o cale ferată dublă, cea mai apropiată stație C.F.R. este la "Melini Valea Largă", de pe linia Luduş Bistriţa, la cca. 5 km. distanţă sau la Zau de Câmpie la 7 km distanță.

Analizând situațiile financiare ale comunei Valea Largă pe ultimele 3 exerciții financiare încheiate, constatăm următoarea situație cu privire la investițiile în drumuri și poduri :

Tabel nr. 11 Analiza evoluției cheltuielilor cu investițiile în drumuri și poduri (lei)

	Anul 2010	**Anul 2011**	**Anul 2012**
Credite bugetare – drumuri și poduri	611.000,00	858.000,00	690.370,00
Plăți investiții drumuri și poduri	284.334,00	670.826,00	390.164,00
Disponibil	326.666,00	187.174,00	300.206,00
Rată utilizare efectivă	46,54%	78,18%	56,83%

Sursa: prelucrare proprie cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Examinând rata de utilizare a fondurilor alocate pentru drumuri și poduri, se constată că s-a investit doar jumătate din valoare bugetată. O utilizare mai eficientă a acestor fonduri s-a realizat în anul 2011, când s-au cheltuit într-un an, în acest sector aproximativ valoarea cheltuită în anii 2010 și 2012 la un loc. În anul 2012 valoarea bugetată pentru drumuri și poduri deține o pondere semnificativă din bugetul estimat pentru 2012, respectiv 26,5% .

4.2. Infrastructura tehnico-edilitară (energie electrică, termică şi regenerabilă, gaze naturale)

Alimentarea cu energie electrică

Localităţile comunei sunt racordate la LEA 20 kV, iar alimentarea gospodăriior se face printr-o reţea de joasă tensiune.

Din totalul locuințelor convenționale înregistrate la Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011, conform datelor preliminare, la nivelul comunei Valea Largă, 95,8 % (respectiv 1.195 locuințe) din acestea sunt conectate la rețeaua de iluminat electric.

[29] *Chestionar de evaluare al localității*

Alimentarea cu energie termică/încălzire centrală

Încălzirea clădirilor şi prepararea hranei se realizează preponderent cu combustibil lichid – gaz în toate satele.

La nivelul comunei Valea Largă, doar 13,3% (respectiv 168 locuințe) din totalul locuințelor convenționale dispun de încălzire centrală. Distribuirea energiei electrice se realizează de către unitatea teritorială a S.C. F.D.F.E.E. Electrica Transilvania Sud S.A.

Alimentare cu gaze naturale

La nivelul comunei Valea Largă există sistem de alimentare cu gaze naturale, care deservește peste 3.000[30] de locuitori. Reţelele de gaze se află în administrarea unui operator privat, E-ON GAZ .

Lungimea totală a conductelor de distribuţie este de 58,0[31] km. Volumul de gaze naturale distribuit, în anul 2012 este de 986 mii m^3, din care pentru uz-caznic 852 mii m^3, Se observă înregistrarea unor economii privind consumul de gaze față de anii precedenți.

Figura nr. 23 Evoluția volumului de gaz distribuit în comuna Valea Largă

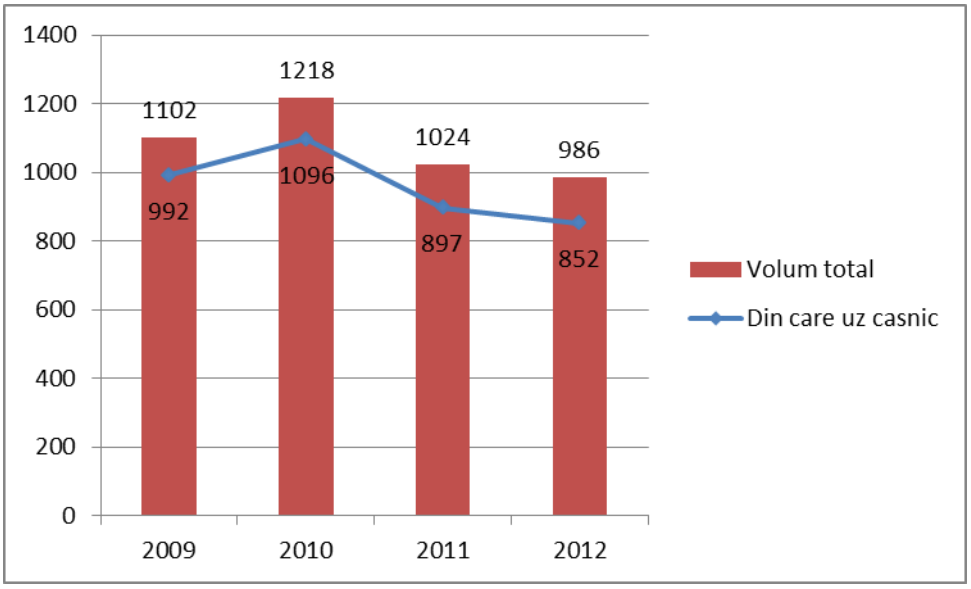

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică–Fișa Localității

[30] *Chestionar de evaluare al localității*
[31] *Fișa Localității – Direcția Județeană de Statistică Mureș*

Alimentare cu apă

Comuna Valea Largă reprezintă o comunitate rurală cu un procent de racordare la rețeaua de alimentare cu apă în locuințe relativ mic, respectiv **28%** (349 locuințe), conform datelor preliminarii ale Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, localităţile comunei având alimentare cu apă majoritatea din fântâni individuale.

Conform informațiilor furnizate de Fișa Localității cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, în anul 2012 este de 14 mii m^3, din care pentru uz-caznic 13 mii m^3. Se observă, până în anul 2011 un volum de apă constant furnizat, iar în anul 2012 se înregistreaza o economie considerabilă a consumului de apă potabilă.

Figura nr. 24 Evoluția volumului de apă potabilă distribuit în comuna Valea Largă

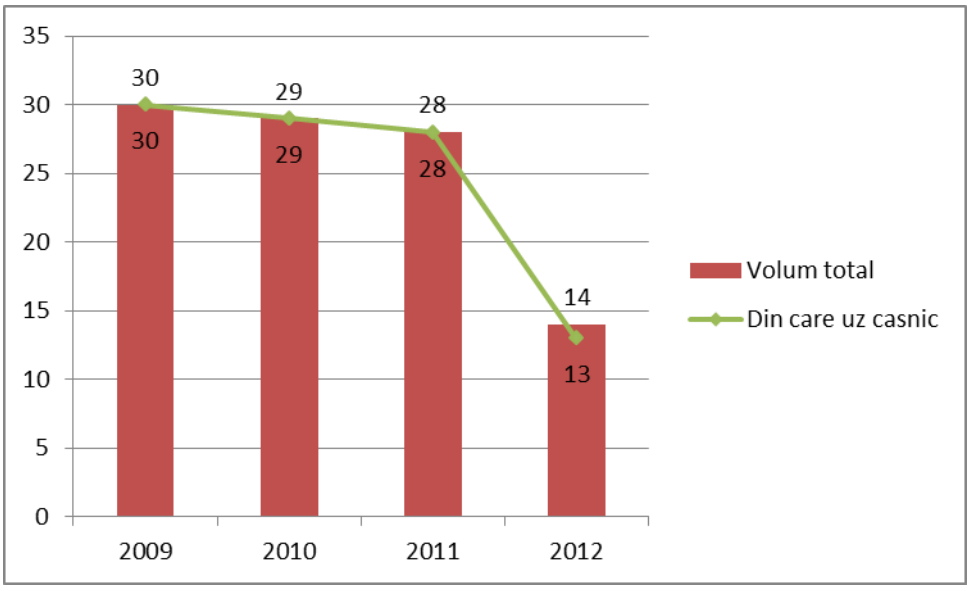

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizat de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității

Investiția în comună privind alimentarea cu apă s-a realizat din surse proprii, doar parțial. Continuarea acestei activități constituie unul din proiectele prioritare ale localității. În momentul de față există un studiu de fezabilitate realizat în vederea desfășurării acestor lucrări. Se estimează că valoarea investiției să fie aproximativ 6.545.640[32] ron, bani ce se vor aloca din bugetul local și din alte surse. Perioada estimată a se realiza acest proiect va fi 2014 - 2020.

[32] *Chestionar de evaluare al localității*

Tabel nr. 12 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu alimentarea cu apă (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare	127.000,00	12.000,00	39.290,00
Plăți	127.000,00	12.000,00	39.290,00
Disponibil	0,00	0,00	0,00
Rată utilizare efectivă	100,00%	100,00%	100,00%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Analizând situațiile financiare ale comunei Valea Largă pe ultimele 3 exerciții financiare încheiate, constatăm faptul că în anul 2010 s-au alocat și s-au cheltuit sume considerabile, aproximativ 5,2% din total cheltuieli, pentru lucrări la rețeaua de alimentare cu apă. În anul, 2012 valoarea cheltuită pentru alimentarea cu apă este de 1,5% din total cheltuieli aferente 2012. Rata de utilizare a bugetului de 100% în ultimii trei ani ceea ce conduce la ideea, nu numai a unei gestionări eficiente, dar și la insuficiența resurselor financiare pentru acest capitol.

4.3. Servicii poştale, telecomunicaţii şi mass-media

În comună există un oficiu poștal amplasat în Sat Valea Largă, Str. Principală, nr. 251, care face parte din clădirea poștei și telefoanelor. Acesta oferă, pe lângă serviciile clasice de poștă, transmitere colete poștale, express, prioripost, confirmare de primire, curier electronic și servicii financiare (e-mandat și mandat poștal intern) și servicii bancare prin BRD Finance. Până în trim. IV 2002, centrala dispunea de 450 de abonați din care jumătate erau cuplati. Începând cu 2003, este dotată cu o centrală digitală ce dispune de peste 600 de linii telefonice.

De asemenea, comuna beneficiază de serviciile furnizorilor naționali de telecomunicații, existând și cablu TV și servicii de furnizare a internetului. Aferent serviciilor de furnizare TV prin cablu, la nivelul comunei sunt aproximativ 30% utilizatori, iar aproximativ 1000 de persoane au acces la conexiunea prin internet în anul 2013.

Principalii operatori[33] de telefonie, cablu TV și de servicii de furnizare a internetului în comună sunt:

- ✓ Vodafone,
- ✓ Orange,
- ✓ Cosmote,
- ✓ Romtelecom
- ✓ RDS/RCS
- ✓ SC RomSeco SRL

[33] *Chestionar de evaluare al localității*

4.4. Analiza SWOT în domeniul amenajării și echipării teritoriului

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Existența sistemului de racordare la rețeaua de gaze natural ✓ Existența drumului județean cu legături cu județul Cluj ✓ Acces la serviciile de furnizare a telefoniei fixe, mobile, cablu TV și servicii de furnizare a internetului ✓ 95,8% din populație este racordată la rețeaua publică de alimentare cu energie electrică ✓ Existența unui studiu de fezabilitate pentru rețeaua de alimentare cu apă	✓ Infrastructura slab dezvoltată ✓ Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă a locuitorilor într-un procent scăzut ✓ Lipsa transportului public în comună (între satele acesteia) ✓ Lipsa unei stații CFR în comună ✓ 13,3% din populație dispune de sistem de încălzire centralizat ✓ Utilizarea în proporție mică a fondurilor alocate pentru drumuri și poduri
Oportunităţi	**Ameninţări**
✓ Modernizarea drumurilor județean și comunale ✓ Extinderea rețelei electrice ✓ Extinderea rețelei de gaz natural ✓ Realizarea alimentării cu apă ✓ Extinderea numărului de posturi telefonice	✓ Localități component izolate, cu viabilitate foarte mică ✓ Mobilitatea populației foarte redusă

Concluzii

Comuna Valea Largă dispune de o infrastructură slab dezvoltată, atât la nivel intercomunal, fiind traversată de un singur drum județean cât și la nivel intracomunal, existând doar 5 drumuri comunale. Datorită acestei infrastructurii, la nivelul comunei sunt sate la care accesul este greoi , fiind aproape izolate. De asemenea, starea drumurilor este degradată, necesitând măsuri imediate de modernizare a drumurilor și de realizare a unor artere pentru circulația agricolă de-a lungul drumului județean.

În vederea asigurării unei mobilități a populației precum și accesul la satele aproape izolate, administrația locală va trebui să ia măsuri de asigurare a transportului cu microbuze în interiorul comunei de la un sat la altul. În momentul de față, transportul de la un sat la altul este reprezentat doar de microbuzele școlare.

5. Social

5.1. Sănătate (infrastructură, resurse umane)

In ceea ce privește sistemul de sănătate publică/privată din comuna Valea Largă, acesta este compus din 3 cabinete medicale[34], 1 cabinet stomatologic privat și unul de stat și o farmacie. Raportând unitățile medicale de mai sus la numărul de locuitori din comună, se poate ușor concluziona necesitatea îmbunătățirii infrastructurii medicale existente.

Dispensarul uman este o clădire modernă situată în zona centrală a localităţii şi dispune de încăperi pentru consultaţii şi tratamente de primă urgenţă. Dispensarul a fost reabilitat, valoarea lucrărilor fiind de 40.000 ron.

Analizând datele cuprinse în Fișa localității Valea Largă, furnizată de Direcția Județeană de Statistică Mureș se constată că în perioada 2011- 2012 nu s-au înregistrat scăderi ale personalului din sănătate.

Conform acestei Fișe, la nivelul Comunei Valea Largă își desfășoară activitatea următoarele cadre medicale:

- 3 medici de familie;
- 1 stomatolog;
- 1 farmacist;
- 3 angajați personal mediu sanitar.

De remarcat este faptul că numărul acestora a crescut în anul 2011, în anul precedent înregistrându-se mai puține cadre medicale.

Problema deosebit de mare semnalată în infrastructura de sănătate este inexistența unei salvări la dispensarul uman, ccea ce conduce la imposibilitatea, uneori a asigurării primului ajutor în timp util în cazul urgențele medicale având în vedere că cel mai apropiat spital este la 25 km față de comună.

O altă dificultate întâlnită este și faptul că asistența stomatologică este asigurată de un singur medic la 3098 de persoane.

[34] Sursa: http://www.institutii-publice.org

5.2. Protecție socială

Analizând situațiile financiare ale comunei Valea Largă pe ultimele 3 exerciții financiare încheiate, constatăm următoarea situație cu privire la prestațiile de asistență socială:

Tabel nr. 13 Analiza evoluției cheltuielilor cu protecția socială (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare - asigurări și asistență socială	313.278,00	306.979,00	310.281,00
Plăți asigurări și asistență socială	312.696,00	296.166,00	309.292,00
Disponibil	582,00	10.813	989,00
Rată utilizare efectivă	99,81%	96,48%	99,68%

Sursa: date prelucrate de autor pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Tabel nr. 14 Evoluția structurii de execuție bugetară a contului de Asigurări și asistență socială (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Asistență socială în caz de invaliditate	249.988,00	285.326,00	298.055,00
Ajutor social pentru prevenirea excluderii sociale	62.708,00	10.840,00	11.237,00

Sursa: date prelucrate de autor pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Analizând rata de utilizare efectivă a fondurilor pentru prestații sociale, se constată că atât alocarea cât și gestiunea acestor fonduri s-a făcut rațional, ținând cont de necesitățile reale.

Deducem o evoluție oscilantă a cheltuielilor cu protecția socială datorită reducerii drastice a cheltuielilor aferente ajutorului social pentru prevenirea excluderii sociale. Astfel, valorile din anul 2011 sunt de 6 ori mai mici decât cele cheltuite în anul 2010. O atenție deosebită o acordă autoritățile pentru asistența socială în caz de invaliditate. Sumele cheltuite în această categorie au crescut cu 14 % respectiv cu 4% în fiecare an.

În anul, 2012 valoarea cheltuită pentru asigurările sociale reprezintă 11,9% din total cheltuieli aferente 2012.

5.3. Educaţie

În ceea ce privește rețeaua unităților de învățământ preuniversitar de stat, în comuna Valea Largă întâlnim:

❖ *Unități de învățământ cu personalitate juridică:*

- Școala Gimnazială Valea Largă, situată în satul Valea Largă, nr. 178, județul Mureș;

Şcoala generală este situată în zona centrală a localităţii, cuprinde 9 săli de clasă şi 2 laboratoare și este o construcţie modernă edificată în anii 1966-1967. Terenul aferent scolii generale este de 3200mp

Această clădire a beneficiat de reabilitare în valoare de 50.000 ron și este singura școală din comună cu conexiune la internet. Calculatoare existente în unitățile de învățământ din Valea Largă sunt în număr de 17.

Este cunoscut faptul că, încă din perioada interbelică, a existat un interes major din partea locuitorilor comunei pentru crearea condiţiilor de educare a copiilor. Interesul manifestat în acest sens este concretizat prin faptul că în anul 1940 a fost construită şcoala din Valea Frăţii, frecventată de copii din Valea Glodului, Valea Frăţii, Valea Şurii şi Poduri.

În vederea optimizării accesului la învățământ pentru copiii din zonă și în vederea scurtării distanței de deplasare a acestora la școli, în ultimele trei decenii ale sec. XX, s-a procedat la construirea mai multor unități de învățământ, cu clasele I – IV, în Grădini, Valea Glodului, Valea Şurii şi Valea Pădurii. Clădirile au fost construite din fonduri locale, unele fără proiecte, motiv pentru care nu corespund standardelor moderne de calitate.

❖ *Unități de învățământ fără personalitate juridică (arondate):*

- Școala Primară Grădini, situată în satul Valea Largă, nr. 29. Şcoala cuprinde 2 săli de clasă, o cancelarie şi o magazie și este o construcţie edificată în anii 1996. Terenul aferent școlii are o suprafață de 3.000 mp.
- Școala Primară Valea Frăției, situată în satul Valea Frației, nr. 3. Şcoala cuprinde 6 săli de clasă şi o cancelarie și este o construcţie edificată în anii 1964. Terenul aferent școlii are o suprafață de 450mp.
- Școala Primară Valea Glodului, situată în satul Valea Glodului, nr. 35A. Şcoala cuprinde 4 săli de clasă și este o construcţie edificată în anii 1988. Terenul aferent școlii are o suprafață de 1.200mp.
- Școala Primară Valea Șurii, situată în satul Valea Șurii, nr. 53. Şcoala cuprinde 3 săli de clasă şi un hol și este o construcţie edificată în anii 1964. Terenul aferent școlii are o suprafață de 1.000 mp.
- Școala Primară Valea Pădurii, situată în satul Valea Pădurii, nr. 8/A. Şcoala cuprinde 2 săli de clasă și o cancelarie și este o construcţie edificată în anii 1996. Terenul aferent școlii are o suprafață de 1.000 mp.
- Grădiniţă cu Program Normal Grădini, situată în satul Valea Largă, nr. 29. Grădiniţa este în aceeași incintă cu școala primară;
- Grădiniţă cu Program Normal Valea Frăției, situată în satul Valea Frăției, nr. 3. Grădiniţa este în aceeași incintă cu școala primară;
- Grădiniţă cu Program Normal Valea Glodului, situată în satul Valea Glodului, nr. 35A. Grădiniţa este în aceeași incintă cu școala primară;
- Grădiniţă cu Program Normal Valea Pădurii, situată în satul Valea Pădurii, nr. 8A. Grădiniţa este în aceeași incintă cu școala primară;
- Grădiniţă cu Program Normal Valea Largă, situată în satul Valea Largă, nr. 180. Grădiniţa cuprinde 6 săli de clasă și este o construcţie edificată în anii 1978. Terenul aferent școlii are o suprafață de 600 mp.

De remarcat este faptul ca în satele Valea Uriești, Mălăești și Poduri nu există unități de învățământ (școli și grădinițe). Față de satul Poduri cele mai apropiate unități de învățământ (școli sau grădinițe) sunt la aproximativ un km, respectiv cea din satul Valea Șuriii sau cea din satul Valea Largă. Față de satele Valea Uriești și Mălăești cele mai apropiate unități de învățământ (școli sau grădinițe) sunt la aproximativ 2 km, respectiv cele din satul Valea Largă. Transportul copiilor către aceste unități de învățământ se face cu microbuzele școlare.

O parte din grădinițe au beneficiat de reabilitări în ultimii 3 ani, reabilitări în valoare de 50.000 lei[35]. Începând cu anul 2011 școlile sunt dotate cu laboratoare școlare, săli de gimnastică, terenuri de sport[36].

Faptul că în satele unde funcționează o școală primară s-a fundamentat necesitatea constituirii și a unor clase pentru grădiniță se datorează și numărului semnificativ al copiilor încriși la grădiniță până în anul 2012, când se înregistrează o scădere cu 28% a acestora, respectiv:

[35] *Chestionar de evaluare al localității*
[36] *DIrecția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității*

Figura nr. 25 Evoluția numărului de copii înscriși la grădiniță

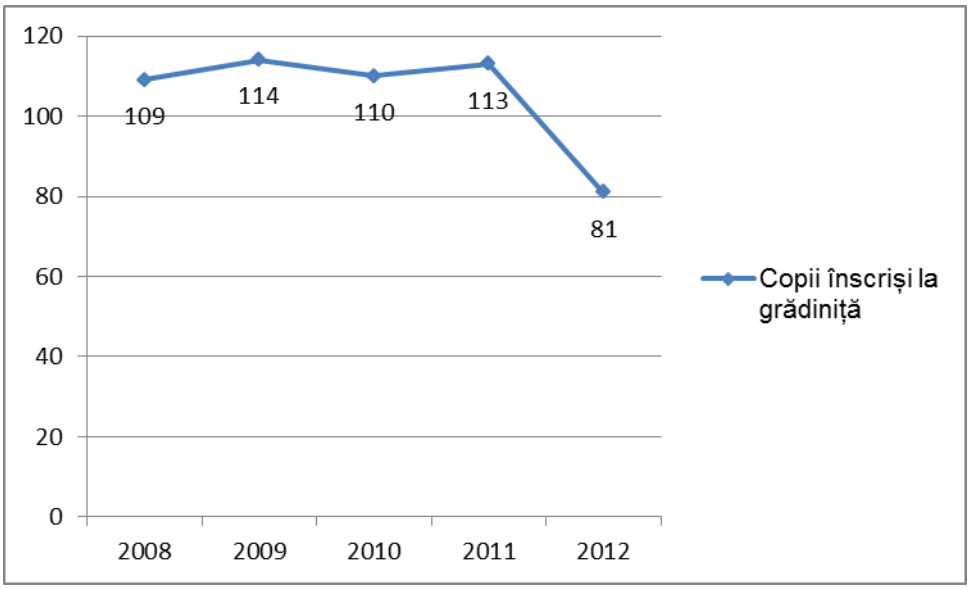

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității

Declinul numărului de copii înscriși în anul 2012 la grădiniță nu poate fi considerat ca un fenomen ce va continua, deoarece, dacă avem în vedere și oscilația de până în 2012, vom observa că s-au mai înregistrat și în alți ani scăderi.

Tabel nr. 15 Populația stabilă a comunei Valea Largă, pe sexe și nivel de educație - 2011

	Universitar	Post-liceal și de maiștri	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Persoane analfabete
Ambele sexe	**79**	**31**	**355**	**438**	**1.152**	**641**	**47**
Masculin	31	14	176	353	553	277	8
Feminin	48	17	179	85	599	364	39

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Persoanele care au absolvit doar ciclul gimnazial sunt cele mai numeroase. Observăm o pondere destul de mică a absolvenților de post liceal și universitar. Un punct sensibil este dat de existența persoanelor analfabete. Analizând educația populației pe sexe observăm un interes mai ridicat la persoanele de gen feminin față de studii, cu excepția școlilor de meserii, unde predominanți sunt bărbații.

Figura nr. 26 Evoluția numărului de copii înscriși în învățământul primar și gimnazial

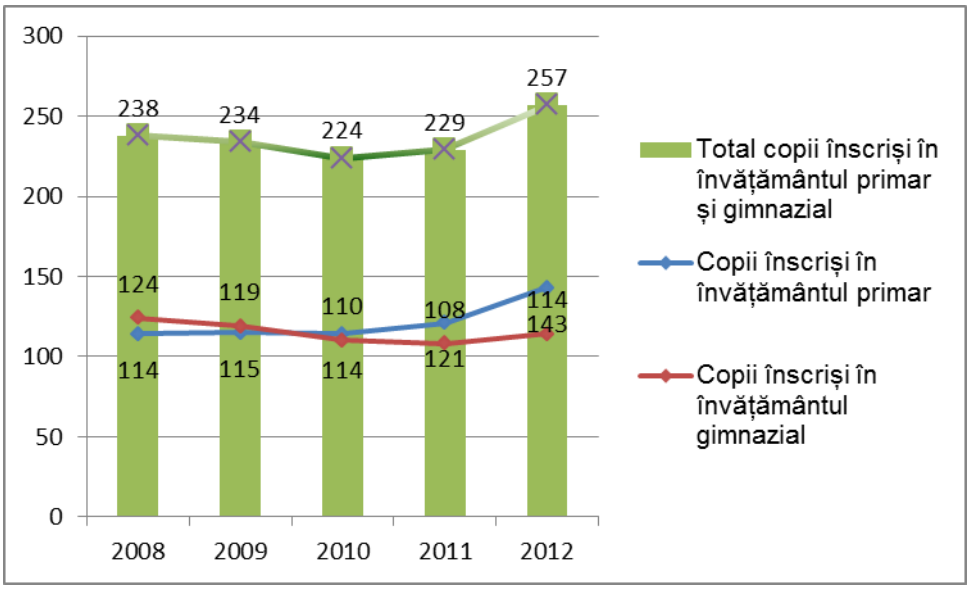

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Fișa Localității

Trendul numărului de copii înscriși în învățământul primar și gimnazial este ascedent încă din anul 2010, avantaj care ar putea duce în timp la o creștere lentă sau chiar o reducere a numărului persoanelor analfabete. În anul 2012 numărul copiilor înscriși în învățământ a crescut cu 12,2% față de cei înscriși în 2011, reprezentând 8,3% din total populație din comnă.

Un aspect care ar putea fi considerat un dezavantaj îl reprezintă faptul că evoluția și procentul de creștere a numărului de copii înscriși în învățământul primar nu sunt similare cu evoluția și procentul de creștere a celor înscriși în învățământul gimnazial. Cauza acestui aspect poate fi și faptul că cei care finalizeaza învățământul primar nu se mai înscriu și la gimnaziu

Conform datelor menționate în Fișa Localității numărul absolvenților învățământului gimnazial este foarte scăzut.

Figura nr. 27 Structura cadrelor didactice din Valea Largă, în ani

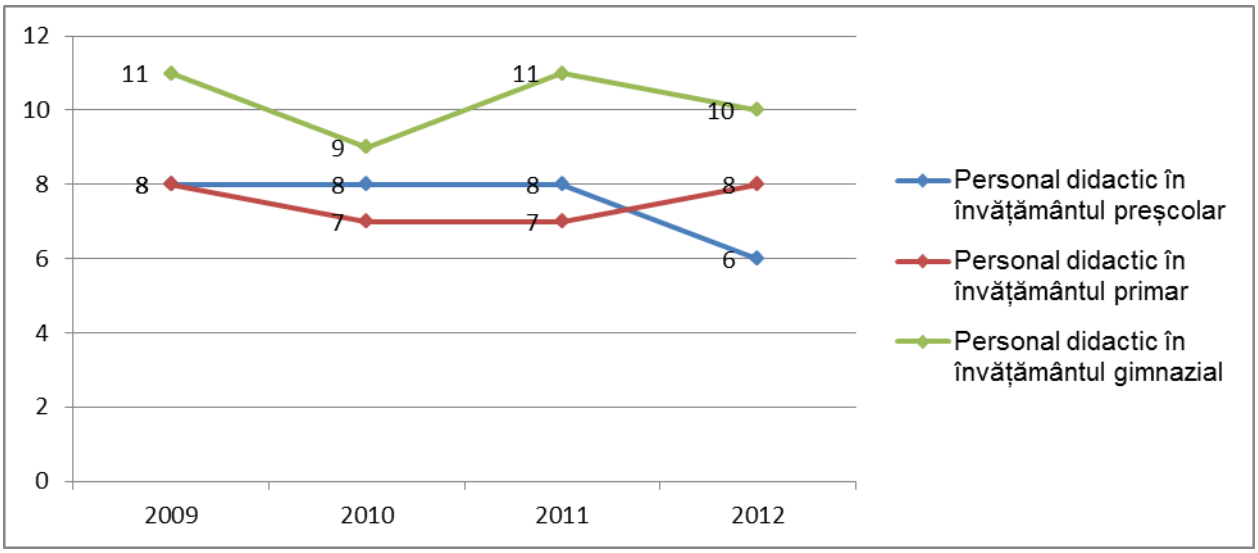

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Mureș – Statistici demografie Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Numărul profesorilor a avut o evoluție sinusoidală, înregistrând o scădere relativ importantă a cadrelor preșcolare în anul 2012, când și numărul copiilor din învățământul preșcolar a scăzut semnificativ.

Analizând situațiile financiare ale comunei Valea Largă pe ultimele 3 exerciții financiare încheiate, constatăm următoarea situație cu privire la investițiile în învățământ:

Tabel nr. 16 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent învățământului (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare – învățământ	951.000,00	830.419,00	905.778,00
Plăți investiții învățământ	899.896,00	810.536,00	903.357,00
Disponibil	51.104,00	19.883,00	2.421,00
Rată utilizare efectivă	94.63%	97.61%	99.73%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

În anul 2011 bugetul alocat pentru învățământ a scăzut semnificativ, cu 12,7% față de anul 2010. Analizând rata de utilizare efectivă a fondurilor pentru învățământ, se constată că s-au utilizat aproape până la epuizarea lor, gestiunea făcându-se eficace.

În anul 2012 valoarea cheltuită pentru învățământ reprezintă un procent semnificativ, respectiv 34,7% din total cheltuieli aferente 2012.

5.4. Sport

Conform informațiilor furnizate de Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Mureș, în comună funcționează 2 asociații de sport.

Asociaţia Sportivă Podul este o asociație fără personalitate juridică , cu apartenență privată, înființată în 2001 în satul Valea Uriesului. Sportul susținut de această asociație este fotbalul.

Asociaţia Sportivă Știința Valea Largă a fost inființată în anul 2009, în satul reședință de comună. Instituția publică de apartenență a asociației este școala gimnazială din Valea Largă. Sporturile susținute de această asociație sunt numeroase printre care enumerăm și: fotbal, tenis, tenis de masa, atletism, arte marțiale, baschet, judo, gimnastică, handbal etc.

Construirea unui teren de fotbal, a unui parc și a unei parcări fac parte din proiectele prioritare ale localității. În momentul de față există un proiect tehnic realizat în vederea desfășurării acestor lucrări. Se estimează ca valoarea modernizării să fie aproximativ 500.000[37] ron, bani ce se vor aloca din bugetul local.

Tabel nr. 17 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent sportului (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare – sport	5.000,00	15.000,00	43.900,00
Plăți investiții sport	5.000,00	5.000,00	39.435,00
Disponibil	0	10.000,00	4.465,00
Rată utilizare efectivă	100.00%	33.33%	89.83%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Bugetul alocat pentru sport este în fiecare an mai mare, ceea ce rezultă că interesul autorității locale este de creea un mediu favorabil dezvoltării acestui domeniu. În anul 2012 valoarea bugetată pentru sport este de 1,7% din total cheltuieli aferente 2012. În ciuda creșterilor semnificative anuale, pentru a-și atinge obiectivele din 2014, autoritățile, vor trebui să aloce mult mai multe fonduri pentru sport. De remarcat este rata integrală de utilizare a bugetului în anul 2010.

[37] *Chestionar de evaluare al localității*

5.5. Cultură și culte

În Valea Largă există în folosință un cămin cultural. Căminul cultural este o construcţie situate în centrul localității, amenajată din vechiul local al şcolii generale. Căminul Cultural a fost reabilitat și modernizat, valoarea lucrărilor fiind de 170.000 ron.

Pe lângă cămin, mai sunt în folosință și trei bibloteci, dintre care una este publică. Fondul de carte existent este de 15.470 de cărți, iar cititorii activi în anul 2012 au fost de 612 persoane, ceea ce indică interesul sporit al cetățenilor pentru lectură.

Localitatea Valea Largă s-a bucurat de îndelungate tradiţii culturale, etnografice şi artistice, aici fiind prezenţi numeroşi artişti amatori, ce au dobândit o vastă experienţă de-a lungul anilor. În această perioadă își desfășoară activitatea următoarele formaţii:

- formaţia de dansuri din bătrâni alcătuită din 5-6 perechi;
- două grupuri folclorice de muzică populară alcătuite din 30-40 de persoane;
- taraful compus din patru interpreţi. Acesta a obţinut premiul cel mare la "Şezătoarea de la Fălticeni" ce a avut loc în anul 2000; premiul I în anii 1997, 1998 şi 2001 la festivalul de la Brad; marele premiu la festivalul "Inimi Fierbinţi " de la Abrud; premiul special de autenticitate în 1997 la festivalul " Mureş pe Marginea Ta",ce a avut loc la Ocna Mureş; marele premiu obţinut în anul 2000 la festivalul "Rapsodia Târnavelor"de la Mediaş;

La ediţia a 5-a a festivalului "De Ispas la Năsăud" solistele de muzică populară : Olguţa Bothaza şi Lucia Călugăr au obţinut premiul tinereţii. Tot acolo interpretul Alexandru Vasile Rizea a obţinut premiul special la vioară. Premii au mai fost obţinute şi la festivalurile "Sus, Sus la Vidra Sus" în anii 1995, 1996 şi 1998, organizate la Câmpeni și "Alină-te dor Alină" de la Cicârlău judeţul Maramureş. La festivalul de la Câmpeni a obţinut premiu şi solistul vocal de muzică populară lie Ispas.

La festivalul "Rapsodia Târnavelor" de la Mediaş din anii 1997, 1998, şi 2001 solista de muzică populară Ana Varga şi taraful au obţinut locul I. A fost reînfiinţată formaţia de dansuri populare cu tineri sub 15 ani, alcătuită din 10-12 perechi.

La festivalul "Toamna Arieşană" de la Câmpia Turzii din 1999 două soliste vocale au obţinut menţiuni.

Ediția 2012 a *Festivalului Tradiții Folclorice și Meșteșugărești*, din 25 noiembrie 2012 a fost organizat de Primăria Valea Largă și a prezentat obiceiurile locale.

Festivalul a fost conceput ca o manifestare spectaculară și interactivă, de prezentare scenică sau lucrativă, ecleziastică sau laică, printr-un dialog direct, exprimat în spirit comunitar și interactiv (povestind, cântând, dansând, exersând în cadrul atelierelor de arte plastice sau arte mecanice, gustând mâncăruri tradiționale etc.) împreună cu țăranii actanti, reprezentanți ai comunităților care și-au prezentat propriile tradiții.

Întreg ciclul de manifestări apare ca o scenă de spectacole și activități vivante, cu ateliere de creație in vivo, susținute de către creatorii și purtătorii autentici ai culturii populare tradiționale contemporane.

Tabel nr. 18 Analiza evoluției bugetului alocat culturii (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare – cultură	132.000,00	129.000,00	91.900,00
Plăți investiții cultură	127.197,00	127.160,00	75.921,00
Disponibil	4.803,00	1.840,00	15.979,00
Rată utilizare efectivă	96.66%	92.91%	82.61%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Bugetul alocat pentru cultură este mai mic în anul 2012 deoarece lucrările pentru reabilitarea și modernizarea căminului erau spre final și nu mai era nevoie de o alocare a unei sume importante. De asemenea, din același motiv se observă că și rata de utilizare a bugetului este mai mică la nivelul anului 2012.

În anul 2012 valoarea cheltuită pentru cultură reprezintă 2,9% din total cheltuieli aferente 2012.

5.6. Analiza SWOT în domeniul social

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Creșterea și menținerea numărului de cadre medicale din comună în ultimii 2 ani ✓ Existența unui punct farmaceutic ✓ Utilizarea rațională a fondurilor pentru protecția socială ✓ Reabilitarea dispensarului ✓ Infrastructura aferentă învăţământului primar şi gimnazial, precum și cea a grădinițelor corespunzător dezvoltate ✓ Nivel de educație mediu (aproximativ 87 % au absolvit cel puțin ciclul primar)	✓ Servicii de asistență socială insuficiente față de nevoile existente ✓ Distanță mare până la cel mai apropiat spital ✓ Asistență stomatologică asigurată de un singur medic stomatolog ✓ Existența persoanelor analfabete ✓ Domeniul sportiv slab reprezentat ✓ Lipsa unor evenimente anuale găzduite de comună
Oportunităţi	**Ameninţări**
✓ Dezvoltarea domeniului sportiv prin amenajarea unui teren de sport ✓ Promovarea unor programe pentru formare profesională continuă ✓ Înființarea ciclului liceal în cadrul școlii generale având în vedere numărul constant , relativ mare al copiilor înscriși în învățământul gimnazial ✓ Conservarea specificului tradițional prin organizarea anuală a Festivalului Tradiții Folclorice și Meșteșugărești	✓ Distanțele mari până la spital generează timpi mari de salvare a persoanelor ✓ Creșterea numărului de persoane analfabete ✓ Pierderea în timp a tradițiilor și meșteșugurilor bătrânești, în condițiile în care nu sunt organizate evenimente prin care să fie prezentate propriile tradiții ✓ Scăderea numărului de absolvenți din învățământul gimnazial și creșterea numărului de persoane care au ca studii doar ciclul primar

Concluzii

Comuna Valea Largă dispune de o infrastructură a sănătății dezvoltată pentru mediul rural dar cu un puternic dezavantaj și anume distanța mare până la cel mai apropiat spital.

Infrastructura învățământului este și ea dezvoltată pentru mediu rural, punctul slab al acestei infrastructuri constă în lipsa unui ciclu liceal în comună.

Sportul este slab reprezentat, dar autoritatea din comună manifestă interes în dezvoltarea acestui domeniu.

Cultura este puternic reprezentată de existența bibliotecilor și de faptul că aceastea sunt vizitate cu regularitate de către unii săteni, dar, în schimb, comuna nu are nici un eveniment local anual în care să se prezinte tradițiile, meșteșugurile locale.

6. Mediu

6.1. Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitate, habitate, floră și faună

Specii de animale declarate monument al naturii şi care sunt întâlnite pe teritoriul comunei sunt:

- Toate păsările răpitoare de zi
- Toate păsările răpitoare de noapte

În 1992 a fost creată la nivel european, din necesitatea de a proteja natura și de a menține pe termen lung resursele naturale necesare dezvoltării socio-economice, rețeaua de situri Natura 2000. Astăzi în jur de 800 de specii de plante sunt în pericol de dispariție și majoritatea resurselor piscicole din Europa au scăzut sub limita de siguranță ceea ce face ca Natura 2000 să fie un instrument esențial pentru salvarea capitalului natural.

Prin Ordinul Ministrului Mediului și a Pădurii nr. 2.387/2011 pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România publicat în Monitorul Oficial nr. 846 din 29.11.2011, în Anexa nr. 1, poziția nr. 382 este încadrată și rezervația ROSCI0408 – Zău de Câmpie. Situl SCI Zau de Câmpie se găsește la 19 km de orașul Luduș și la 60 km de municipiul Târgul Mureș, aflându-se la granița dintre comunele Valea Largă și Zău de Câmpie. Conform acestui Ordin mai puțin de 1% din suprafața comunei Valea Largă corespunde cu arealul acestui sit.

Rezervația naturală "Zău de Câmpie"[38] a fost desemnată pentru protejarea numeroaselor exemplare de bujori de step (Paeonia tenuifolia). Această rezervație se întinde pe o suprafață totală de 10 ha și a fost propusă ca sit SCI în ianuarie 2011.

Bujorul de stepă[39] are perioada de înflorire la începutul lunii mai şi vegetează pe una din parcele în densitate de aprox. 3 - 10 exemplare/ mp acoperind cca 50% din suprafaţă iar pe a doua parcelă are o densitate mai redusă de cca 1-3 exemplare/mp pe cca 10% din suprafaţă. Alături de această specie mai vegetează și Iris humilis, Nepeta ucranica,

[38] *Formular standard Natura 2000 - http://biodiversitate.mmediu.ro/*
[39] *Raport privind starea mediului pe anul 2012 în județul Mureș - http://apmms.anpm.ro/*

Paucedanum tauricum şi Crambe tataria. În cadrul ariei protejate există poteci amenajate fiind interzisă abaterea din spaţiul acestora. Starea rezervaţiei este bună, populaţia de bujori este stabilă. Este necesară amenajarea unei împrejmuiri naturale a rezervaţiei în vederea prevenirii accesului animalelor în interior.

Figura nr. 28 Localizarea Rezervației Zău de Câmpie pe teritoriul Comunei Valea Largă

Sursa: natura2000.eea.europa.eu/natura2000/

Conform Repertoriului Arheologic Naţional, la nivelul comunei Valea Largă, județul Mureș, este înregistrată o necropolă din epoca migraţiilor (sec VII după Hristos) având cod RAN 119983.01.

În anul 1973 cu prilejul exploatării unei lutării au fost descoperite 9 morminte de înhumaţie, care erau aşezate în gropi ovale, alungite, orientate SV-NE şi NV-SE. Această necropolă este situată în partea de est a satului Valea Şurii.

Figura nr. 29 Localizarea necropolei de pe teritoriul Comunei Valea Largă

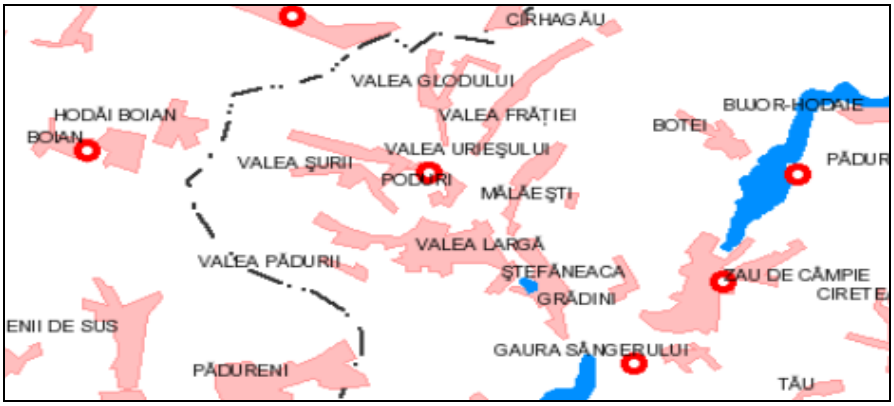

Sursa: http://ran.cimec.ro - Repertoriul Arheologic Naţional (RAN)

6.2. Factori și probleme de mediu

O analiză completă a comunei Valea Largă presupune analizarea principalilor factori de mediu care pot constitui piedici sau oportunități în analiza potențialului de dezvoltare a zonei.

6.2.1 Factorul de mediu aer

În ultimele decenii, odată cu aglomerarea centrelor urbane, s-a pus din ce în ce mai mult accentul pe un mediu curat şi pe menţinerea şi exploatarea frumuseţilor naturii. Comuna Valea Largă nu a trecut printr-o dezvoltare industrială majoră și de asemenea nu este străbătută de multe drumuri importante (drumuri județene sau naționale) care să-i fi poluat considerabil mediul, dar există aspecte care pot fi îmbunătăţite pentru a oferi condiţii atractive de trai locuitorilor săi.

Sursele de poluare ale aerului în localitatea Valea Largă pot fi:

• activitatea zootehnică - ferma de ovine și bovine care funcționeaza în comuna Valea Largă poate genera poluare olfactivă (mirosuri neplăcute) ;
• deșeuri de natură organică care, deversate și depozitate necorespunzător, pot cauza mirosuri neplăcute;

6.2.2 Factorul de mediu apă

Apa este esențială pentru populație și pentru desfășurarea activităților economice. Prosperitatea și bunăstarea unei comunități sunt direct dependente de furnizarea unei cantități suficiente de apă curată.

Comuna dispune de rezerve modeste de ape potabile şi de o calitate modestă a lor, datorită mineralizării şi durităţii foarte ridicate.

Fiind o sursă limitată și deosebit de vulnerabilă, apă poate fi oricând deteriorată dacă populația nu intervine cu măsuri concrete de protecție. Data fiind aceasta degradare continuă, se impune gestionarea calității resursei de apă.

Cauzele probabile pentru care în majoritatea cazurilor apele freatice nu corespund cerintelor pentru a fi utilizate în scopuri potabile sunt urmatoarele:

- ❖ infiltrațiile de la suprafață de substanțe organice sau chimice provenite din activități umane;
- ❖ depozitări necorespunzătoare de deșeuri menajere, industriale și dejecții zootehnice;

- dezvoltarea intensivă a agriculturii în ultimele decenii cu utilizarea excesivă a îngrasamintelor chimice pe bază de azot și fosfor, și a pesticidelor, a condus la acumularea în sol a unora dintre aceștia (sau a produșilor de degradare).

Se observă şi o infestare bacteriologică, cu probalitate ridicată de apariţiei a patologiilor la populaţia care consumă apă netratată.

6.2.3 Factorul de mediu sol

Principalul factor care poate cauza poluarea solurilor este depozitarea întâmplatoare pe sol a deșeurilor menajere și a reziduurilor și dejectiilor zootehnice.

Alternanţa straterlor permeabile (nisipuri, tufuri, gresii) cu cele impermeabile (argile, mame) face ca stabilitatea terenurilor din comuna Valea Largă să fie profund afectată. Degradările de teren prin şiroire, ravenaţie, deplasări de teren ating proporţii critice în comună (peste 40 % din teritoriul comunei fiind afectat de astfel de procese). Văile sunt într-un înaintat grad de "îmbătrânire" mai ales datorită colmatării lor cu sedimente ce provin de pe versanţi afectaţi de eroziune şi prezintă tendinţe evidente de înmlăştinire.

6.2.4 Măsuri de protectie prevăzute în Planul de Amenajare a Teritoriului Județean

Dispoziţii directoare prevăzute prin Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Mureş pe termen mediu, pentru protecţia mediului, în comuna Valea Largă prevede:

- ✓ instituirea programelor adecvate de protecţie a mediului:
- ✓ lucrări de îmbunătăţiri funciare/agrotehnică pentru creşterea potenţialului productiv al solului;
- ✓ plantarea de fâşii de protecţie complexe, geomorfologice, hidroclimatice;remize ecologice; împădurirea ariilor degradate;
- ✓ plantarea de fâşii de protecţie a apelor curgătoare şi stătătoare;
- ✓ extinderea arealelor împădurite la 20 - 25 % din teritoriu;

6.3. Tratarea apelor uzate

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului Populaţiei şi Locuinţelor din 2011, la nivelul comunei Valea Largă, toate locuințele racordate la rețeaua de alimentare cu apă sunt conectate și la rețeaua de canalizare, prin urmare 28% din locuințe sunt racordate la o rețea de canalizare în vederea tratării apelor uzate.

Localitatea Valea Largă are canalizare în sistem local şi o microstaţie de epurare. Lungimea conductei de canalizare este de 2,3 Km. În restul satelor nu există canalizare. Apele menajere sunt împrăştiate în incinta gospodăriilor, o parte dintre acestea infiltrându-se în sol. Apele pluviale sunt colectate în rigole deschise şi deversate în zonele mai joase.

Extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi apă uzată este unul din proiectele prioritare ale localității. În momentul de față există un studiu de fezabilitate realizat în vederea desfășurării acestor lucrări. Se estimează că valoarea investiției să fie aproximativ 11.125.000,00[40] ron, bani ce se vor aloca din bugetul local și din alte surse. Perioada estimată a se realiza acest proiect va fi 2014 - 2020.

Tabel nr. 19 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu canalizare și tratarea apelor uzuale (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare	4.000,00	56.000,00	5.000,00
Plăți	3.999,00	4.726,00	3.758,00
Disponibil	1,00	51.274,00	1.242,00
Rată utilizare efectivă	99.98%	8.44%	75.16%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

Previziunile bugetare aferente anului 2011, cu siguranță cuprindeau și anumite lucrări la rețeaua de canalizare care nu s-au mai efectuat. Însă rata de utilizare a bugetului pe această categorie bugetară rămâne extreme de mică și nu poate fi lăsată decât pe seama controlului intern aproape inexistent.

În anul 2012 valoarea cheltuită pentru canalizare și tratarea apelor uzuale reprezintă un procent foarte mic, respectiv 0,14% din total cheltuieli aferente 2012.

6.4. Sistemul actual de gestionare al deșeurilor

În comuna Valea Largă nu există, în prezent, un management al deșeurilor. Astfel, în satul Valea Largă există groapă pentru depozitarea deşeurilor menajere şi în satul Grădini există cimitir de animale, dar nu corespund normelor în vigoare.

În vederea colectării deșeurilor s-a încheiat contractul cu SC Câmpia Transilvania SRL.

Tabel nr. 20 Analiza evoluției ratei de utilizare a bugetului aferent cheltuielilor prevăzute cu gestiunea deșeurilor (lei)

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Credite bugetare	40.000,00	40.000,00	42.000,00
Plăți	37.390,00	35.624,00	41.842,00
Disponibil	2.610,00	4.376,00	158,00
Rată utilizare efectivă	93.48%	89.06%	99.62%

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – cheltuieli, în intervalul 2010-2012

[40] *Chestionar de evaluare al localității*

Bugetul alocat pentru gestiunea deșeurilor este asemănător în toți anii de analiză, concluzionând astfel că nu s-au prevăzut bani pentru investiții în acest aspect, în perioada 2010-2012.

În anul 2012 valoarea cheltuită pentru gestiunea deșeurilor reprezintă 1,60% din total cheltuieli aferente 2012.

6.5. Analiza SWOT a mediului

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Existența unui studiu de fezabilitate pentru rețeaua de canalizare și tratarea apelor uzate ✓ Existența unei stații de epurare în satul Valea Largă ✓ Existența groapei de depozitare din Valea Largă (cu toate că în prezent nu este funcțională ea poate deveni în timp funcțională) ✓ Existența rezervației naturale de bijori de stepă ✓ Existența la nivelul PATJ a unor programe adecvate de a mediului	✓ Insuficiența resurselor financiare pentru a continua lucrările de racordare ✓ Rata utilizării bugetului pentru canalizare foarte redusă ✓ Nu există sistem de management al deșeurilor ✓ Calitatea apei foarte slabă ✓ Existența unor surse de poluare cu unde electromagnetice
Oportunităţi	**Amenințări**
✓ Realizarea rețelei de canalizare ✓ Realizarea unei groape ecologice, stații de epurare în satul Grădini ✓ Integrarea zonei intr-un circuit turistic datorită existentei rezervației naturale de bujori de stepă ✓ Extinderea arealelor împădurite	✓ În urma unui previziuni nu tocmai realiste și fără control al mecanismului de gestiune al bugetului se închide la sfârșitul anului cu un deficit bugetar ✓ Rezerve insuficiente de apă

Concluzii

Comuna Valea Largă dispune de o infrastructură a mediului destul de slab dezvoltată. În acest sens autoritatea din comună are în plan dezvoltarea acestei infrastructuri, dar așa cum a reieșit și din analiza bugetului fără ajutorul unor altor fonduri, altele decât cele locale nu este cu putință de a duce până la capăt proiectele. De asemenea, este bine de menționat faptul că au fost luate cîteva inițiative de demarare a proiectelor printre care și elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată

7. Administraţia publică locală

7.1. Structură servicii și ordine publică

Administrația locală a comunei este reprezentată de Primăria Valea Largă.

Consiliul local este situat în centrul localităţii. Clădirea a fost edificată în anul 1943, când purta denumirea de "Centrul administrativ Valea Largă", la acea vreme fiind cea mai reprezentativă din zonă. Clădirea adăposteşte sediul primăriei, dispune de încăperi în care îşi desfăşoară activitatea: primarul, viceprimarul, secretarul, biroul fiscal și poliţia.

Conform organigramei, în cadrul Primăriei Valea Largă funcționează cu 16 angajați din care:

- 2 persoane cu funcții de demnitate publică
- 1 persoană cu funcție publică de conducere
- 5 persoane având funcții publice de execuție
- 8 persoane având funcții de personal contractual

Aparatul propriu al Primăriei Valea Largă are următoarele compartimente:

- *Compartiment financiar-contabil și resurse umane*
- *Compartiment achiziții publice și urbanism*
- *Compartiment agricol și situații de urgență*
- *Compartiment administrativ*
- *Compartiment Apă*
- *Compartiment Cultură*
- *Compartiment Poliție locală*
- *Compartiment consilier personal al primarului*

Consiliul Local este format din 13 consilieri locali. Comisiile de specialitate ale Consiliului Local al Comunei Valea Largă sunt:

- Comisia pentru agricultură, activităţi economico-financiare, amenajarea teritoriului şi urbanism
- Comisia pentru muncă şi protecţie socială, protecţie copii, juridică şi de disciplină
- Comisia pentru activităţi social-culturale, culte, învăţământ, sănătate şi familie, protecţia mediului şi turism

7.2. Evoluția execuțiilor bugetare aferente Comunei Valea Largă

Veniturile totale ale Comunei Valea Largă au crescut în anul 2012 cu 7,26% față de anul 2011 și cu 5,89 % față de anul 2010. Evoluția veniturilor totale în intervalul 2010 – 2012 este una oscilantă, cu o scădere înregistrată la nivelul anului 2011 și un salt în anul 2012.

Figura nr. 30 Evoluția veniturilor totale la bugetul local 2010-2012

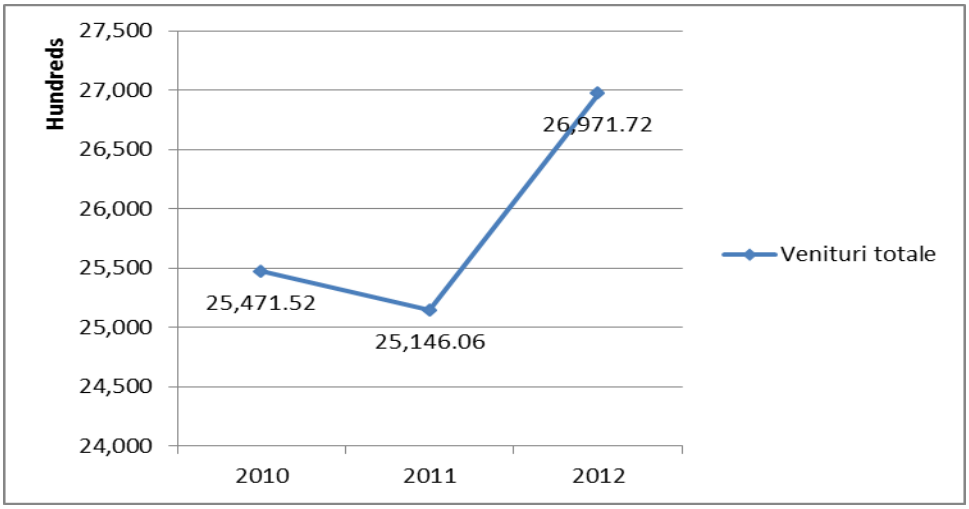

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

După sursa de venit , acestea se împart în venituri provenite din bugetul de stat, venituri proprii și alte surse de venit (subvenții).

Tabel nr. 21 Analiza evoluției veniturilor pe surse de venit

Sursa de venit	2010		2011		2012	
	Valoare nominală	Procent din total venituri	Valoare nominală	Procent din total venituri	Valoare nominală	Procent din total venituri
Buget de stat	2,172,417.00	85.29%	2,181,429.00	86.75%	2,322,197.00	86.10%
Venituri proprii	330,842.00	12.99%	318,531.00	12.67%	359,551.00	13.33%
Alte surse (subvenții)	43,893.00	1.72%	14,646.00	0.58%	15,424.00	0.57%
Total	**2,547,152.00**	**100%**	**2,514,606.00**	**100%**	**2,697,172.00**	**100%**

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

Gradul de dependență față de tranferurile de la bugetul de stat este ridicat, comparativ cu veniturile proprii, astfel capacitatea de autofinanțare a localității este foarte mică, oscilând de la 12,6% în anul 2011 la 13,3 % în anul 2012. Scăderea veniturilor totale în anul 2011 este datorită scăderii veniturilor proprii.

Având în vedere rata crescută de sărăcie cu care se confruntă comuna, gradul de colectare a propriilor venituri ale comunei are valori procentuale ridicate indicând o capacitate reală a comunei de a colecta aceste venituri. În intervalul 2010-2012 gradul de colectare a veniturilor proprii are un trend descendent și se prezintă astfel:

- 2010: 92,48%
- 2011: 88,17%
- 2012: 87,83%

În anul 2012, rămas de colectat în procent mai mic de 50 % regăsim la impozitele pe mijloacele de transport deținute de persoane juridice și la amenzi, penalități și confiscări unde gradul de colectare este de 23,24 % respectiv de 25% din total de încasat.

Structura veniturilor proprii este formată din venituri fiscale (impozite și taxe de proprietate, taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurare de activități, alte taxe și impozite) și venituri nefiscale (venituri din proprietate, venituri de bunuri și servicii, venituri din capital). Cea mai mare pondere din veniturile proprii aferente comunei Valea Largă, în intervalul 2010-2012 o au impozitele și taxe de proprietate, respectiv impozitele pe terenurile extravilane.

Figura nr. 31 Structura veniturilor proprii aferente comunei Valea Largă în anul 2012

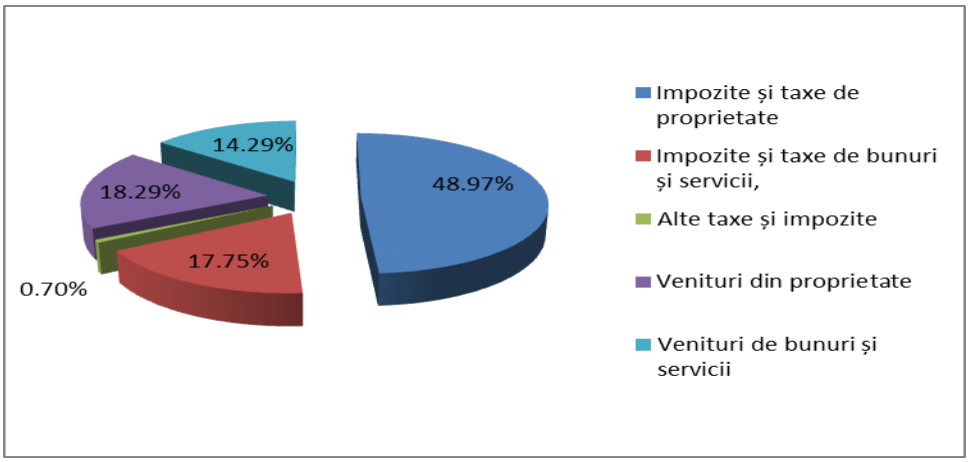

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

Cheltuielile totale ale Comunei Valea Largă au crescut în anul 2012 cu 2,55% față de anul 2011 și cu 5,3 % față de anul 2010. Evoluția cheltuielilor totale în intervalul 2010 – 2012 este uniform, având un trend acscedent.

Figura nr. 32 Evoluția cheltuielilor totale la bugetul local 2010-2012

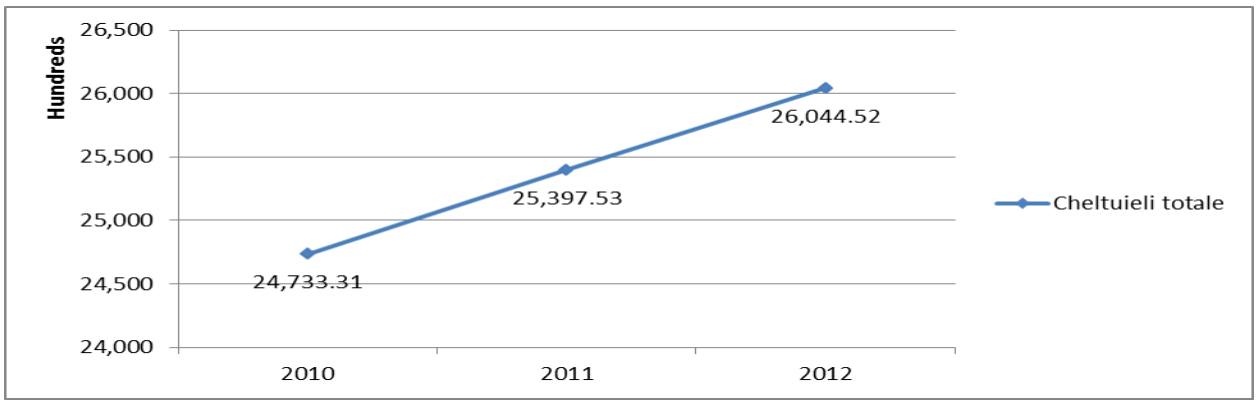

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

Rata de utilizare a acestor cheltuieli în funcție de angajamentele (proiecțiile) bugetare prevăzute la începutul anului este una modestă, care ar putea fi îmbunătățită. Investițiile necesită în primul rând o corelare între planificarea realizării acestora (având în vedere executarea unor cheltuieli și obținerea unor venituri) și planificare bugetară. Astfel, în intervalul 2010-2012, regăsim la nivelul fiecărui an capitole bugetare pentru care au fost planificate fonduri în vederea realizării unor investiții, dar acestea nu s-au mai realizat în cursul respectivul an, iar cheltuielile aferente acelor capitol s-au efectuat mai puțin din

jumătatea fondului, cum ar fi : în anul 2010 – rata de utilizare a fondului pentru drumuri este de 46,54%, în anul 2011 – rata de utilizare a fondului pentru canalizare este de 8,44%, iar a fondului de sănătate de 32,07%, iar în 2012 – rata de utilizare a fondului pentru drumuri este de 56,83%.

În intervalul 2010-2012 rata de utilizare a fondurilor aferente cheltuielilor bugetare are o evoluție oscilantă, cu o creștere înregistrată la nivelul anului 2011 și o scădere în anul 2012, astfel:

- 2010: 85,54%
- 2011: 85,90%
- 2012: 85,74%

Structura cheltuielilor este formată din cheltuieli aferente serviciilor publice generale, apărare, ordine publică și siguranță națională, cheltuieli socio culturale (învățământ, sănatate, cultură recreere și religie, asigurări și asistență socială), serviciilor de dezvoltare publică, locuințe mediu și ape (alimentare cu apă, iluminat public, reducerea și controlul poluării, alte servicii în domeniile locuințelor, serviciilor și dezvoltării comunale, salubritate, canalizare) și cheltuieli aferente acțiunilor economice (acțiuni generale economice, agricultura, transporturi). În intervalul 2010-2012 , cel mai mare interes manifestat de către autorități este acela față de investițiile socio culturale, respectiv față de învățământ pentru care se cheltuie în medie un procent de 34% din total cheltuieli.

Figura nr. 33 Structura cheltuielilor aferente comunei Valea Largă în anul 2012

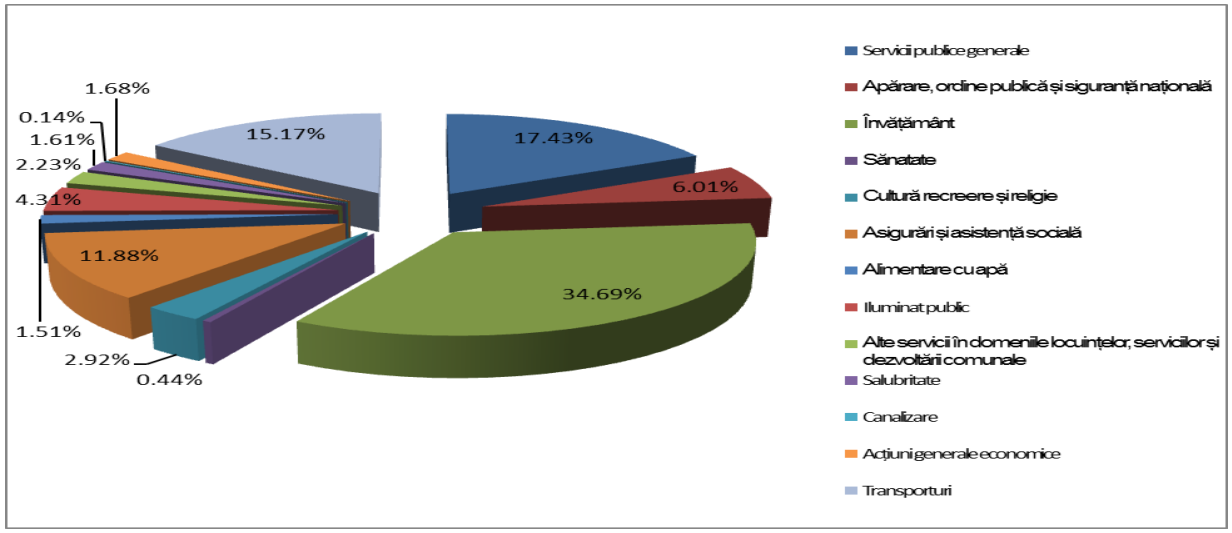

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

În concluzie, analizând evoluția elementelor *contului de execuție* în intervalul 2010-2012 indentificăm la nivelul anilor 2010 și 2012 escedente bugetare, cu o valoare mai mare a excedentului în anul 2012 ceea ce indică o estimare realistă a cheltuielilor dar și o gestiune și un control eficace asupra veniturilor și a cheltuielilor.

În anul 2011 rezultatul contului ne indică un deficit bugetar, în principal pe fondul creșterii valorii cheltuielilor bugetare (de remarcat că la nivelul 2011 cheltuielile aferente drumurilor și podurilor cresc de 2,36 ori față de cele din 2010 având un procent în 2011 de 26,41 % din total cheltuieli față de 11,5% în anul 2010) , pe de o parte, și pe de altă parte o scădere a veniturilor la bugetul local (a ratei de colectare a veniturilor proprii, scăderea subvențiilor acordate- de remarcat este că în 2010 s-au acordat subvenții de la bugetul asigurărilor pentru șomaj către bugetele locale, pentru finanțarea programelor pentru ocuparea temporară a forței de muncă și subvenționarea locurilor de muncă iar în 2011 și 2012 nu s-au mai primit subvenții de acest tip).

Tabel nr. 22 Analiza evoluției contului de execuție a bugetelor locale în intervalul 2010-2012 – Primăria Valea Largă

	2010	2011	2012
Venituri bugetare totale	2.547.152,00	2.514.606,00	2.697.172,00
Cheltuieli bugetare totale	2.473.331,00	2.539.753,00	2.604.452,00
Excedent/deficit bugetar	73,821.00	-25,147.00	92,720.00

Sursa: prelucrare proprie pe baza informațiilor cuprinse în "Contul de execuție a bugetului local" – pentru intervalul 2010-2012

Analizând evoluția elementelor contului de execuție în intervalul 2010-2012 și având în vedere creșterea volumului de cheltuieli dar și a celui de venituri, în estimările bugetare viitoare va trebui să se găsească proporționalitatea directă de creștere a veniturilor și cheltuielilor astfel încât rezultatul să nu mai fie un deficit bugetar.

Astfel, Planificarea anuală a investițiilor nu este doar o cerință legală prevăzută de legea finanțelor publice, ci asigură predictibilitate și coordonare între programarea financiară și cea de execuție a obiectivelor de investiții.

7.3. Asociere Regională

Conform bazei de date disponibile pe site-ul Consiliului Județean Mureș privind Asociațiile Intercomunitare, comuna Valea Largă face parte din următoarele forme de asociere regională și microregională, așa cum se regăsesc:

- Asociaţia De Dezvoltare Intercomunitară "Ecolect" Mureş
- Asociaţia Mureşul 2005
- Asociaţia De Dezvoltare Intercomunitară "Aqua Invest Mureş"

- Asociaţia De Dezvoltare Intercomunitară Zau - Valea Largă member fiind comunele Zau de Câmpie și Valea Largă
- Asociaţia GAL Zona de Câmpie

Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT Mureş "

A fost constituită în mai 2008 și au aderat toate cele 102 unităţi administrativ - teritoriale de pe raza judeţului Mureş şi Consiliul Judeţean Mureş. Conform proiectului de act constitutiv al Asociaţiei scopul ei este de a promova interesele membrilor în legătură cu:

- „înfiinţarea, organizarea, coordonarea, reglementarea, finanţarea, monitorizarea şi controlul fumizării/prestării serviciilor publice comunitare de salubrizare a localităţilor;
- funcţionarea, administrarea şi exploatarea în comun a sistemelor de utilităţi publice aferente serviciilor comunitare de salubrizare a localităţilor;
- realizarea în comun a proiectelor de investiţii publice pentru realizarea, reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastnictimi Telmico-edilitare aferente serviciilor comiuiitare de salubrizare şi a sistemelor de utilităţi publice aferente."

Asociaţia Mureşul 2005

A fost înfiinţată în anul 2006 prin participarea Consiliului Judeţean Mureş ca membru fondator şi următoarele unităţi administrativ teritoriale: Luduş, Aţintiş, Bichiş, Cheţani, Cuci, Bogata, Sânger, Tăureni, Zau de Câmpie, Valea Largă, Miheşul de Câmpie, Săulia, Grebenişu de Câmpie. Conform statutului asociaţiei, scopul acesteia este „realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal şi regional şi furnizarea în comun a unor servicii publice locale de calitate şi eficiente".

Printre cele 12 obiective ale asociaţiei se numără următoarele:

- sprijinirea dezvoltării infrastructurii zonale;
- participarea în programe de dezvoltare regională;
- promovarea unor forme de colaborare şi întrajutorare reciprocă a colectivităţilor locale în domeniul economic, financiar, social, cultural şi instituţional;
- participarea împreună cu alte structuri ale societăţii civile pentru realizarea de sarcini de interes comun".

Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară „Aqua Invest Mureş "

A fost constituită în aprilie 2008, Comuna Valea Largă devenind membru în anul 2013 conform HCL 24/10.12.2013. Următoarele localități și instituții administrative sunt membri

înscrișI în asociație: Acăţari, Adămuş, Albeşti, Aluniş, Apold, Band, Băgaciu, Bogata, Breaza, Brîncoveneşti, Consiliul Județean Mureș, Ceuaşu de Câmpie, Cheţani, Corunca, Crăciuneşti, Crăieşti, Cristuru Secuiesc, Cristeşti, Cucerdea, Daneş, Deda, Ernei, Fărăgău, Găleşti, Găneşti, Gheorghe Doja, Glodeni, Gorneşti, Ibăneşti, Iernut, Livezeni, Luduş, Mădăraş, Miercurea Nirajului, Ogra, Pănet, Pogăceaua, Petelea, Porumbeni, Reghin, Rîciu, Ruşii Munţi, Sărmaşu, Sânger, Sighişoara, Silivaşu de Cîmpie, Sîngeorgiu de Mureş, Sîngeorgiu de Pădure, Sînpaul, Sînpetru de Cîmpie, Solovăstru, Suseni, Şăulia, Sincai, Tîrgu Mureş, Târnăveni, Ungheni, Urmeniş, Voivodeni, Zau de Cîmpie.

Conform statutului, scopul asociaţiei este „realizarea în comun a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii aferente Serviciilor (serviciilor de alimentare cu apă şi de canalizare) pe baza strategiei de dezvoltare la nivelul fiecărei unităţi administrativ - teritoriale membre şi furnizarea în comun a Serviciilor, forma de gestiune fiind gestiunea delegată, ce se va realiza în baza unui Contract de Delegare a gestiunii Serviciilor pe termen lung, către un operator comun unic (,,Operatorul") conform legislaţiei în vigoare" (articolul 4).

Printre obiectivele asociaţiei regăsim următoarele: să pregătească şi să promoveze strategia de dezvoltare a Serviciilor; să elaboreze Caietele de sarcini (masterplanul) şi Regulamentul consolidat şi armonizat al Serviciilor pentru întreaga Arie a Delegării, precum şi Regulamentul de organizare şi funcţionare al Operatorului; să vegheze la punerea în aplicare a proiectelor de investiţii încredinţate Operatorului în temeiul Contractului de Delegare (articolul 5.).

Asociaţia GAL Zona de Câmpie

Asociaţia Grupul de Acţiune Locală Zona de Câmpie are în componenţă 26 de membrii, persoane juridice (organizaţii nonguvernamentale şi agenţi economici care îşi desfăşoară activitatea în zona) şi alte 14 Unitati Administrativ Teritoriale, respectiv Band, Grebenişu de Câmpie, Sânpetru de Câmpie, Valea Largă, Miheşu de Câmpie, Zau de Câmpie, Taureni, Sânger, Pogăceaua, Papiu Ilarian, Iclanzel, Râciu, Şăulia, oraşul Sărmaşu.

La începutul lunii septembrie 2011, Asociaţia GAL Zona de Câmpie a obţinut de la Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale autorizarea ca Grup de Acţiune Locală, fondurile vor fi folosite pentru finanţarea proiectelor de dezvoltare rurală care vor fi selectate de Asociaţia GAL Zona de Câmpie conform Planului de Dezvoltare Locală aprobat de către Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale.

Asociația se întinde pe o suprafață de 693,15 km^2 și are o populație de 42.590 locuitori.

Figura nr. 34 Localizare și delimitare GAL Zona de Câmpie

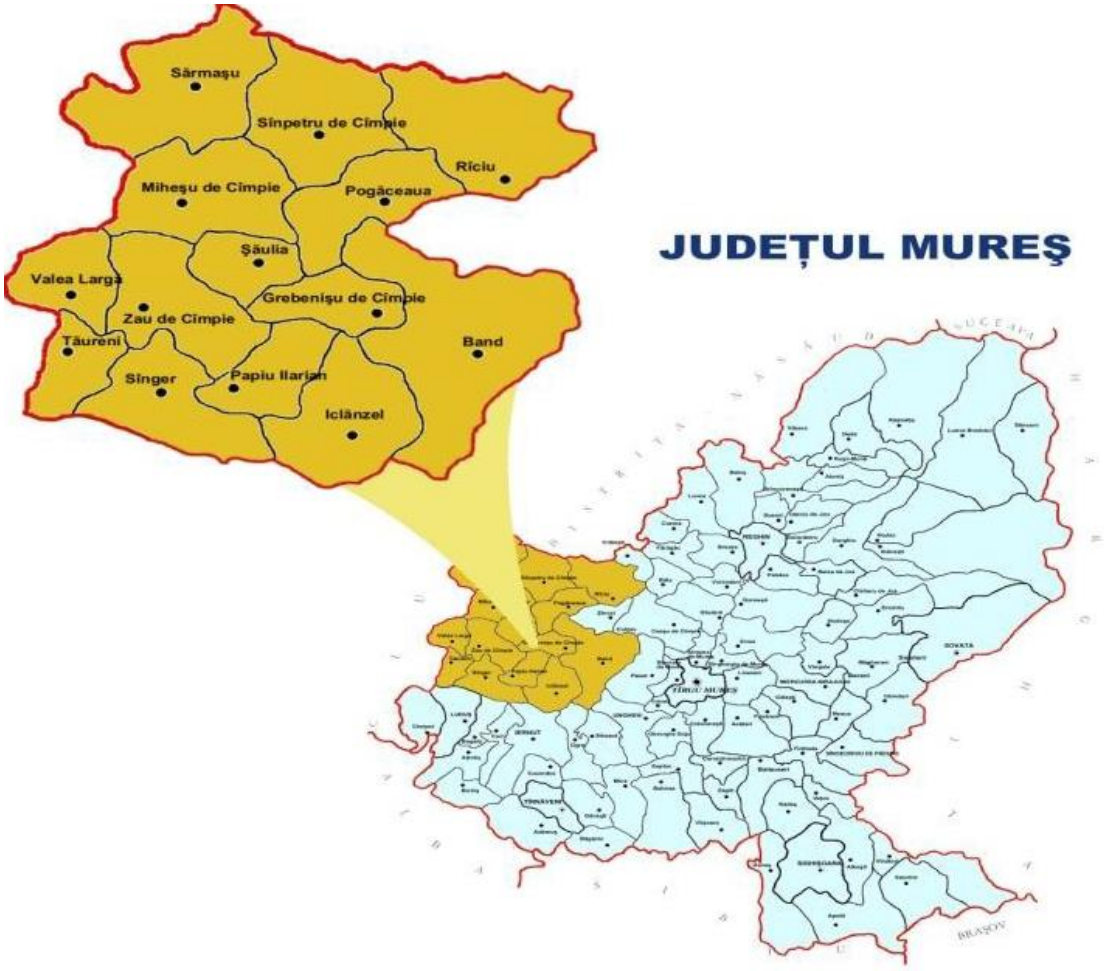

Sursa: www.zonadecampie.ro

Scopul asociaţiei este întocmirea unor programe de dezvoltare a zonei de câmpie. Printre obiective se regăsesc următoarele: realizarea conceptului de dezvoltare a regiunii, participarea în programe de dezvoltare regională, acordarea de consultanţă comunităţilor locale.

7.4. Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Excedente bugetare ✓ Comuna Valea Largă este membră a mai multor Asociații de dezvoltare ✓ Membră a GAL Zona de Câmpie	✓ Lipsa unui compartiment din aparatul primăriei aferent pentru scrierea, implementarea și managementul proiectelor cu finanțare europeană ✓ Lipsa unui compartiment de audit ✓ Deficit bugetar în anul 2011
Oportunităţi	**Ameninţări**
✓ Integrarea comunei în proiectele de dezvoltare ale Asociațiilor Regionale ✓ Instruirea personalului pe partea de fonduri europene	✓ In urma unei gestionări slabe pot exista în continuare deficite bugetare ✓ Control și gestiune slabă a cheltuielilor și veniturilor

Concluzii

Primăria Comunei Valea Largă are în componență un aparat format din mai multe compartimente, însă nu se regăsesc compartimente aferente scrierii și implementării proiectelor cu finanțare europeană și nici cel de audit intern.

Rezultate anuale financiare se exprimă prin excedente bugetare cu excepția anului 2011 când Primăria se confruntă cu deficit bugetar. În acest sens vor trebui luate măsuri în vederea eficientizării mecanismelor de gestiune și control al bugetului alocat Primăriei.

Oportunități foarte mari de dezvoltare există datorită aderării comunei cu diverse Asociații de dezvoltare regională.

PARTEA II – STRATEGIA DE DEZVOLTARE

1. Cadru european, național, regional și județean

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei are rolul de a canaliza forțele care acționează la nivel local în vederea îndeplinirii unui obiectiv general comun, trasat de viziunea de dezvoltare a acesteia și corelat cu strategiile județene, regionale, naționale și europene. Impactul realizării și implementării unei Strategii de Dezvoltare Locală nu se limitează la efectele directe la nivelul comunității locale, rezultând și numeroase efecte indirecte la nivel județean, regional, național și chiar european.

Contextul european

În elaborarea strategiei comunei Valea Largă au fost luate în considerate cele 11 obiective tematice propuse de Strategia Europa 2020. Obiectivele tematice enunțate în cadrul Strategiei Europa 2020 constau în domenii care se doresc a fi dezvoltate și ținte ce se doresc a fi atinse în perioada 2014-2020, după cum urmează:

- ✓ Cercetare şi inovare
- ✓ Tehnologiile informaţiei şi comunicării (TIC)
- ✓ Competitivitatea întreprinderilor mici şi mijlocii (IMM-uri)
- ✓ Trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon
- ✓ Adaptarea la schimbările climatice şi prevenirea şi gestionării riscului
- ✓ Protecţia mediului şi utilizarea eficientă a resurselor
- ✓ Promovarea sistemelor de transport durabile şi eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor reţelelor majore
- ✓ Ocupare şi facilitarea mobilităţii forţei de muncă
- ✓ Incluziune socială şi combaterea sărăciei
- ✓ Educaţie, dezvoltarea de competenţe şi învăţarea pe tot parcursul vieţii
- ✓ Consolidarea capacităţii instituţionale şi o administraţie publică eficientă.

Încadrarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă în obiectivele tematice enunțate anterior se va realiza prin luarea în considerare a acstora în stabilirea obiectivelor strategice care vor urmări necesitățile comunității locale.

Contextul național

Sub auspiciile Strategiei Europa 2020, România și-a asumat să îndeplinească anumite ținte referitoare la ocuparea forţei de muncă, inovare, educaţie, incluziune socială şi mediu/energie.

Tabel nr. 23 Alinierea țintelor asumate de România la obiectivele Strategiei Europa 2020

Indicator	Ținte UE	Ținte România
Rata de ocupare (%)	75%	70%
Procent CDI în PIB (%)	3%	2%
Reducerea emisiilor de CO_2, raportat la nivelul anului 1990 (%)	20%	19%
Utilizarea energiei regenerabile în totalul energiei produse (%)	20%	24%
Eficiență energetică – reducerea consumului de energie (în Mtoe)	368	10
Reducerea procentului de părăsire timpurie a sistemului de educație (%)	10%	11,3%
Educație terțiară (%)	40%	26,7%
Reducerea populației în risc de sărăcie și excluziune socială (nr. persoane)	20.000.000	580.000

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014 - 2020

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă, prin direcțiile de acțiune, proiectele și intervențiile propuse, va contribui în mod proactiv la atingerea țintelor asumate de către România prin identificarea, prioritizarea și realizarea acelor proiecte care pot genera cea mai mare valoare adăugată la nivelul comunității locale, fără a neglija efectele de amplificare ce pot rezulta la nivel regional și chiar național.

Contextul regional

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Regională a regiunii Centru, pentru perioada de programare 2014-2020, s-au identificat prioritățile de dezvoltare şi s-au stabilit obiectivele specifice şi domeniile prioritare de intervenţie. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

După cum rezultă inclusiv din obiectivele enunțate în cadrul Strategiei de Dezvoltare Regională se poate remarca consistența și consensul existente în ceea ce privește principalele direcții de dezvoltare urmărite în stabilirea obiectivelor strategice de dezvoltare la nivel european, național și regional. Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă se încadrează în liniile directoare trasate de aceste documente strategice, în realizarea ei ținîndu-se cont de necesitatea implicită a unei dezvoltări armonioase si coordonate la toate nivelurile pentru valorificarea efectelor amplificatoare care vor fi obținute.

Context judeţean

În elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Judeţului Mureş s-au avut în vedere prevederile documentelor de dezvoltare teritorială la nivel internaţional, naţional și regional, iar construirea viziunii de dezvoltare a avut la bază analizarea detaliată a „Profilului socio-economic al judeţului Mureş”.

Pe baza acestora au fost definite următoarele scenarii pentru dezvoltarea economică a judeţului Mureș în următoarea perioadă:

- ✓ *judeţ al serviciilor medicale şi farmaceutice de înaltă calitate*: creare de clustere în domeniul medical şi farmaceutic;
- ✓ *judeţ al comerţului interregional:* folosirea de poziţionarea geografică centrală şi de avantajele unui nod intermodal de transport rutier şi feroviar, la intersecţia a două (viitoare) autostrăzi şi beneficiind de existenţa Aeroportului „Transilvania”, cu statut internaţional;

- ✓ *judeţ al industriilor cu valoare adăugată ridicată:* dezvoltarea de platforme industriale pentru încurajarea activităţii productive;
- ✓ *judeţ al turismului cultural, balnear, montan şi rural:* diversitatea formelor de turism şi diversitatea generată de coexistenţa a 4 naţiuni în judeţul Mureş;
- ✓ *judeţ al serviciilor regionale de intervenţii în situaţii de urgenţă:* localizarea bazei operaţionale regionale în Tîrgu-Mureş;
- ✓ *judeţ al produselor agricole competitive:* valorificarea potenţialului agricol al judeţului Mureş.

În oglindă cu această abordare de sus în jos, Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă, județul Mureș, pentru perioada 2014-2020, colectează informațiile de la nivel local, analizează nevoile și vine să răspundă, prin proiecte concrete, la obiectivele și țintele asumate de contextul județean, regional, național și cel european.

Conceptul strategic înglobează toate cele 6 obiective de dezvoltare ale regiunii Centru, punându-se accent pe obiectivul vertical - dezvoltarea economică a zonei, prin extinderea și creșterea calității rețelei de infrastructură, ca suport în vederea dezvoltării zonei rurale din punct de vedere turistic și agricol.

La nivel orizontal, strategia nu pierde din vedere importanța dezvoltării zonei rurale în armonie cu mediul, acordând atenția cuvenită conservării acestuia, precum si dezvoltarii capitalului uman și creșterii incluziunii sociale ca puntea de sprijin în vederea susținerii durabile a obiectivelor propuse prin strategie.

2. Viziune

"Creșterea dinamismului economic al comunei Valea Largă prin stimularea unei agriculturi eficiente"

Comuna Valea Largă își propune ca până în anul 2020 să devină o comunitate dinamică și competitivă, în care bunăstarea să fie resimțită de către toți locuitorii săi, iar inițiativele antreprenoriale să fie susținute de către administrația publică locală prin oferirea de servicii publice la standarde europene.

Conceptul de dezvoltare al comunei își propune să înglobeze totalitatea formelor şi metodelor de dezvoltare existente la nivelul comunității locale, astfel încât, pe termen lung, să creeze un fundament pentru asigurarea unui echilibru între elementele capitalului natural și creșterea bunăstării.

Viziunea de dezvoltare este generată de rezultatul Analizei socio-economice a situației existente, pornind de la punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările identificate.

Principii de dezvoltare

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală sunt utilizate o serie de ”Principii de dezvoltare” care urmăresc organizarea direcțiilor de dezvoltare a proiectelor și intervențiilor propuse, în vederea creării unui mecanism dinamic de dezvoltare bazat pe obiective pragmatice, corelate cu realitatea socio-economică specifică la nivelul comunității locale. La stabilirea obiectivelor strategice la nivelul comunei s-a ținut cont de principiile dezvoltării convergente, intercorelate și durabile la nivelul comunității locale:

- ✓ *dezvoltarea convergentă* are în vedere identificarea acelor inițiative care vor conduce la maximizarea performanțelor fără a crea decalaje semnificative în dezvoltarea comunității locale;
- ✓ *intercorelarea* presupune ca la stabilirea obiectivelor strategice să se țină cont de obiectivele și rezultatele urmărite în cadrul strategiilor județene, regionale, naționale și europene, proiectele propuse ținând cont de politicile de guvernare stabilite la nivel județean, regional, național și european;
- ✓ *dezvoltarea durabilă* presupune propunerea unui model de dezvoltare care să asigure un echilibru între componentele sociale, economice și ecologice, urmărind asigurarea resurselor necesare pentru generațiile viitoare.

3. Obiective strategice

Obiectivele strategice propuse sunt intercorelate, ceea ce înseamnă că proiectele și intervențiile vor avea impact asupra dezvoltării comunității locale, urmărindu-se potențarea efectelor pozitive pe care fiecare dintre domeniile de dezvoltare le are asupra comunității locale în ansamblu.

Obiectivele strategice propuse sunt prezentate în continuare, cu prezentarea principalelor aspecte urmărite în definirea și stabilirea modalității de îndeplinire a acestora.

Obiectiv strategic 1 – Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei

Pentru a realiza viziunea propusă, una din componentele vitale ale dezvoltării comunei Valea Largă este reprezentată de infrastructură. Orice demers de dezvoltare depinde de o infrastructură funcțională. Indiferent de profilul economic al unei comunități, componenta

de infrastructură și de accesibilitate/ mobilitate reprezintă o bază sănătoasă pentru orice tip de dezvoltare.

Acest obiectiv strategic de dezvoltare vizează infrastructura în integralitatea sa, și anume:

- Infrastructura de accesibilitate / mobilitate
- Infrastructura de utilităţi
- Asigurarea calității mediului înconjurător
- Infrastructura socială

Obiectiv strategic 2 – Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă

Un mediu economic competitiv, care să valorifice avantajele şi oportunităţile specifice comunei Valea Largă, reprezintă o condiţie esenţială pentru asigurarea dezvoltării durabile a comunităţii locale. Având în vedere acest lucru, cel de-al doilea obiectiv strategic pentru dezvoltarea durabilă a comunei Valea Largă constă în facilitarea dezvoltării economice.

Atingerea acestui deziderat necesită orientarea resurselor şi a eforturilor locale în următoarele direcţii:

- Dezvoltare unei agriculturi durabile
- Valorificarea potențialului non agricol

Obiectiv strategic 3 – Creşterea capacităţii administrative

Dezvoltarea locală şi furnizarea serviciilor publice depinde de creşterea capacităţii instituţionale a primăriei şi de dezvoltarea acestei capacităţi, ce se reflectă în buna guvernanţă, managementul resurselor şi organizarea internă.

În acest sens, se va pune accent pe trei direcții principale:

- Îmbunătățirea și eficientizarea serviciilor publice oferite comunității și mediului de afaceri
- Devoltarea capitalului uman din cadrul administrației publice
- Creșterea capacității de administrare și implementare a proiectelor cu finanțare externă

4. Obiectivele specifice și direcțiile de acțiune – proiecte și intervenții

Obiectivele strategice reprezintă un prim pas necesar pentru stabilirea direcțiilor de acțiune, respectiv identificarea și definirea proiectelor și inițiativelor ce vor trebui realizate la nivelul comunei pentru realizarea obiectivelor și atingerea viziunii de dezvoltare enunțate.

Realizarea obiectivelor strategice presupune îndeplinirea unui set de obiective specifice, prin intermediul proiectelor, intervențiilor și a măsurilor specifice, de al căror mod de concretizare depinde implementarea în condiții optime a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Obiectiv strategic 1 – Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei

O infrastructură funcțională și modernă crează premisele unei dezvoltări sustenabile a comunei conducând astfel la creșterea calităţii vieţii cetăţenilor săi într-un mediu prosper, participativ şi sănătos.

În prezent infrastructura rutieră a comunei este slab dezvoltată, cu o stare a drumurilor degradată, necesitând măsuri imediate de modernizare și extindere a drumurilor. Nu există transport public între satele comunei, asigurându-se doar transportul copiilor la unitățile de învățământ.

Referitor la infrastructura de utilități - apă și canal - precizăm faptul că doar 28 % din populație sunt racordați la un sistem de apă și canal. La nivelul comunei doar în Valea Largă și Grădini există alimentație cu apă și o rețea de canalizare. Astfel, în vederea alinierii la standardele europene și asigurării unui nivel minim de confort, această infrastructură necesită lucrări imediate de extindere și modernizare.

O dezvoltare durabilă a comunei Valea Largă este condiționată în măsură semnificativă de existența unui management performant al mediului. Astfel, în mod continuu se vor avea în vedere măsuri eficiente de gestionare a factorilor de risc precum și crearea unui sistem integrat de gestiune a deșeurilor.

Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale vine ca o necesitate firească în contextul în care comuna se confruntă cu probleme precum: îmbătrânirea populației, degradarea stării de sănătate a populației rurale, extinderea fenomenului de sărăcie, intensificarea fenomenului de abandon școlar, inexistența unor programe de indentitate culturală.

Ținând cont de cele mai sus expuse, **obiectivele specifice** cu rol suport pentru îndeplinirea obiectivului strategic 1 „**Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei**” sunt următoarele:

1.1. Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate / mobilitate

1.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii de utilităţi

1.3. Asigurarea calității mediului înconjurător la standardele legislației în vigoare

1.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale

Pentru fiecare dintre aceste obiective specifice au fost identificate proiecte, intervenții și inițiative care să permită atingerea acestora și care sunt prezentate în continuare:

OBIECTIV STRATEGIC 1 - Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
1.1 Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate/ mobilitate	**Măsura 1.1.1.** Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere	Actualizare PUG, elaborare PUD, PUZ	I.11101
		Modernizare DC 98 în satul Valea Glodului de la nr. 23 la nr. 75 pe o lungime de 3,26 km	I.11102
		Modernizare drum comunal DC 99	I.11103
		Modernizare drum comunal DC 100	I.11104
		Modernizare drum comunal DC 26A	I.11105
		Modernizare drum comunal DC 111	I.11106
		Realizarea unor artere separate, pentru circulația agricolă , de- a lungul drumului județean	I.11107
		Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pamânt în satul Valea Largă, astfel: -de la nr. 448 până la Valea Cocului, pe o lungime de 1,100 km -de la de la cruce până spre Dealul Cocului, pe o lungime de 0,800 km -de la nr. 6 spre Capul Dealului, pe o lungime de 1,100 km -de la Groapa de gunoi la Stația de Epurare, pe o lungime de 0,250 km	I.11108
		Modernizare drum vicinal în satul Poduri cu îmbrăcăminte de pământ, de la nr. 23 spre dealul numit Jezunii pe o lungime de 2,500 km	I.11109
		Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Pădurii, astfel:	I.11110

OBIECTIV STRATEGIC 1 - Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
		- de la DJ 151C nr.33 spre pădurea comunală, pe o lungime de 0,700 km - de la nr.65 până la DJ 151C, pe o lungime de 1,300 km - de la nr.40 spre tarlaua numită Piept, pe o lungime de 1,100 km - de la Stația de pompe la nr. 40, pe o lungime de 0,300 km - de la nr.40 la pădure, pe o lungime de 0,100 km	
		Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Frăţiei, astfel: - de la DC nr.21 până la locul numit Șilea, pe o lungime de 2,100 km - de la nr 77 Valea Frăției la nr. 9 Valea Glodului, pe o lungime de 1,100 km	I.11111
		Modernizare drum vicinal în satul Valea Glodului cu îmbrăcăminte de pământ, de la nr. 35 Valea Glodului la nr. 100 Valea Urieşului	I.11112
		Modernizare drum vicinal cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Urieşului de la nr.94 Valea Urieșului la pădurea Botea, pe o lungime de 2,200 km	I.11113
		Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pamânt în satul Valea Şurii, astfel: - de la nr.46 Valea Șurii la tarlaua Săcălușa, pe o lungime de 1,500 km - de la nr.70 Valea Șurii spre tarlaua Fața Ursului pe o lungime de 1,200 km	I.11114
		Modernizare drum vicinal în satul Grădini cu îmbrăcăminte de pământ, de la nr. 52 Grădini spre pășune, pe o lungime de 1,000 km	I.11115
		Modernizare strada nr. 5, situată în Valea Șurii, de la nr 91 la Școala generală Valea Șurii, cu îmbrăcăminte de pământ, pe o lungime de 0,500 m	I.11116

OBIECTIV STRATEGIC 1 - Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
		Extinderea și modernizarea drumului de acces către Rezervaţia de Bujorii de Stepă	I.11117
	Măsura 1.1.2. Amenajarea infrastructurii rutiere	Modernizare marcaje și semnalizare rutieră	I.1121
		Amenajare alei pietonale și podețe de legătură	I.1122
		Realizarea și amenajarea canalelor colectoare de ape pluviale de pe teritoriu comunei	I.1123
		Instituirea zonei de protecție la DC de 18 m față de ax, în fiecare parte în satele Valea Largă, Poduri, Valea Frăției, Valea Glodului, Valea Șurii,Valea Uriesului	I.1124
		Modernizarea rețelei de iluminat stradal	I.1125
		Amenajare parcare în satul Valea Largă	I.1126
	Măsura 1.1.3. Realizarea infrastructurii de transport public	Organizarea transportului în comun în toate satele comunei printr-un parteneriat public-privat	I.1131
		Amenajare acostamentelor şi a refugiilor pentru staţiile de transport	I.1132
		Amplasare bază de transport, dispecerat staţii	I.1133
1.2 Extinderea și modernizarea infrastructurii de utilităţi	**Măsura 1.2.1.** Extinderea sistemului de alimentare cu apă	Extindere reţea alimentare cu apă în Valea Frăției, astfel: - Aducțiune nouă de 3 km și distribuție nouă de 1,2 km - Montare rezervor nou de 200 m^3	I.1211
		Extindere reţea alimentare cu apă în Valea Glodului, astfel: - Aducțiune nouă de 3,5 km și distribuție nouă de 1,1 km - Montare rezervor nou de 200 m^3	I.1212
		Extindere reţea alimentare cu apă în Valea Uriesului, astfel: - Aducțiune nouă de 3 km și distribuție nouă de 1,9 km - Montare rezervor nou de 200 m^3	I.1213
		Extindere reţea de alimentare cu apă în comuna Valea Largă	I.1214
	Măsura 1.2.2. Extinderea sistemului	Extindere canalizare în Valea Largă, Grădini și Valea Pădurii, astfel:	I.1221

OBIECTIV STRATEGIC 1 - Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
	de canalizare	- Canalizare nouă de 5,7 km - Construire colector nou de 5,5, km	
		Extindere canalizare în Valea Șurii și Poduri, astfel: - Canalizare nouă de 5,7 km - Construire colector nou de 5,5, km	I.1222
		Extindere canalizare cu apă în Valea Frăției, astfel: - Canalizare nouă de 5,7 km - Construire colector nou de 5,5, km	I.1223
		Extindere canalizare în Valea Glodului, astfel: - Canalizare nouă de 5,7 km - Construire colector nou de 5,5, km	I.1224
		Extindere canalizare în Valea Uriesului, astfel: - Canalizare nouă de 5,7 km - Construire colector nou de 5,5, km	I.1225
		Extindere reţea de canalizare în comuna Valea Largă	I.1226
1.3 Asigurarea calității mediului înconjurător la standardele legislației în vigoare	**Măsura 1.3.1.** Modernizarea sistemului de gestiune a apelor reziduale si deseurilor	Construire stație de epurare	I.1311
		Implementarea unui sistem integrat de gestiune a deșeurilor	I.1312
	Măsura 1.3.2. Imbunătățirea managementului factorilor de risc	Inventarierea zonelor expuse factorilor de risc și crearea condițiilor de consolidare	I.1321
		Lucrări hidrotehnice, regularizarea și adâncirea Văii Morii pentru prevenirea inundațiilor cu ape de suprafață prin revărsare de intensitate medie-mare	I.1322
		Extinderea arealelor împădurite în vederea prevenirii alunecărilor de teren	I.1323
	Măsura 1.3.3. Creșterea nivelului de informare și conștientizare privind aspectele de mediu	Campanie de conștientizare a populației privind protecția mediului și conservarea fondului genetic și ecologic, punând sub protecție locală fondul forestier	I.1331
		Crearea unei competiții pentru înfrumusețarea satelor și îngrijirea spațiilor verzi	I.1332

OBIECTIV STRATEGIC 1 - <u>Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei</u>			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
1.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale	**Măsura 1.4.1.** Modernizarea infrastructurii sport şi agrement	Amenajare parc cu locuri de joacă pentru copii în satul Valea Largă	I.1411
		Amenajare teren de fotbal în satul Valea Largă	I.1412
		Modernizare teren de sport, conform normelor în vigoare, în satul Grădini	I.1413
		Reabilitare sala sport in comuna Valea Largă	I.1414
	Măsura 1.4.2. Modernizarea infrastructurii de sănătate	Spriijinirea acțiunilor de promovare a sănătății și educației pentru sănătate	I.1421
	Măsura 1.4.3. Modernizarea infrastructurii de asistență socială	Crearea unui centru de zi pentru persoane vârstnice	I.1431
		Crearea unor cantine sociale pentru persoanele defavorizate	I.1432
		Dezvoltarea serviciilor pentru persoanele cu dizabilități	I.1433
		Realizarea unor campanii de promovare a dreptului copiilor, a persoanelor aflate în dificultate, pentru limitarea stuațiilor de abuz și violență domestică	I.1434
	Măsura 1.4.4. Modernizarea infrastructurii culturale	Definirea și promovarea unei agende culturale diverse și atractive	I.1441
		Sprijinirea activităților cultural artistice destinate adolescenților și tinerilor	I.1442
		Achiziționarea de dotări și echipamente video și de sonorizare pentru Căminul Cultural local	I.1443
	Măsura 1.4.5. Modernizarea infrastructurii de învăţământ	Proiect de reducere a ratei abandonului școlar și a ratei de analfabetism prin încurajarea copiilor și tinerilor de a frecventa școala prin stimulări de diferite naturi	I.1451
		Construirea unui grup medical în cadrul Școlii Gimnaziale Valea Largă	I.1452

Obiectiv strategic 2 – Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă

Comuna Valea Largă, valorificând caracterul său preponderent agrar, îşi propune să devină până în anul 2020 o comună dinamică, orientată către progres, cu o economie sustenabilă, bazată pe o agricultură intensivă, susţinută de o infrastructură modernă şi accesibilă, asigurând astfel locuitorilor săi premizele unui nivel de trai ridicat.

În prezent, în comuna Valea Largă, agricultura se face pentru consumul propriu, individual, existând doar două asociații de crescători de animale. Astfel, autoritățile vor încuraja procesul de asociere a producătorilor agricoli și crescătorilor de animale pentru a susține creșterea valorii adăugate a produselor generate din agricultură.

O altă direcție de dezvoltare este promovarea parteneriatului public-privat şi crearea de oportunităţi şi facilităţi atractive pentru potenţialii investitori autohtoni în vederea dezvoltării proceselor de producție agro-industriale integrate: producție – colectare – prelucrare/ procesare – distribuție.

Necesitatea susținerii implementării unor forme de agricultură ecologică reiese din faptul că trecerea la agricultură ecologică se poate realiza ușor deoarece în zonă se practică agricultura de semi-subzistență iar nivelul de poluare a solului este redus, lipsesc practicile agricole intensive și de asemenea reiese și din faptul că cererea pentru produsele bio și tradiționale este în creștere și din ce în ce mai multe persoane aleg să-și achiziționeze alimentele direct de la producători de unde au siguranța calității.

Promovarea și dezvoltarea activităților artizanale în cooperare cu cele de turism și servicii (promovarea industriei caznice artizanale, promovarea turismului rural) conduc și ele la dezvoltarea durabilă a comunei.

Economia non-agricolă este slab reprezentată în zonă. Cu toate acestea, se indentifică un potențial în domeniul transporturilor unde există o firmă dezvoltată la nivel regional și mai există potențial de dezvoltare în industria construcțiilor.

Ținând cont de cele mai sus expuse, **obiectivele specifice** cu rol suport pentru îndeplinirea obiectivului strategic 2 **„Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă”** sunt următoarele:

2.1. Dezvoltare unei agriculturi durabile

2.2. Valorificarea potențialului non agricol

Pentru fiecare dintre aceste obiective specifice au fost identificate proiecte, intervenții și inițiative care să permită atingerea acestora și care sunt prezentate în continuare:

OBIECTIV STRATEGIC II. - Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
2.1 Dezvoltarea unei agriculturi durabile	**Măsura 2.1.1.** Stimularea competitivităţii exploataţiilor agricole	Stimularea procesului de asociere a producătorilor agricoli și crescătorilor de animale pentru creșterea competitivității acestor activități agricole	E.2111
		Susținerea implementării unor forme de agricultură ecologică	E.2112
		Sprijinirea tinerilor fermieri	E.2113
		Stimularea parteneriatelor public privat pentru înfiinţarea centrelor de colectare, prelucrare şi valorificare a producţiei agricole	E.2114
		Centru de consiliere și asistență în domeniul agricol privind oportunitățile de finanțare, modalități de dezvoltare, atestare și promovare a produselor tradiționale și bio	E.2115
		Îmbunătățirea fondului genetic al animalelor	E.2116
	Măsura 2.1.2. Sprijinirea potenţialilor agenţi economici cu scopul consolidării iniţiativei antreprenoriale	Campanii de informare privind necesitatea și beneficiile potențialului de agroturism a zonei	E.2121
		Programe de formare pentru diferite activități conexe agriculturii (transport, prelucrare, depozitare, vânzare produse agricole)	E.2122
	Măsura 2.1.3. Formare profesională a fermierilor şi ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar	Organizarea unor programe de formare profesională de calificare şi recalificare în agricultură - Sprijinirea educației antreprenoriale - Programe de instruire teoretică privind dezvoltarea unei agriculturi ”bio” - Programe de formare în vederea înfiinţării de incubatoare de afaceri - Program de marketing și promovare a produselor din gospodăria proprie	E.2131
		Identificarea și promovarea de bune practici de către antreprenorii zonali	E.2132
		Schimb de experiență a fermierilor	E.2133
	Măsura 2.1.4. Suport pentru fermieri	Facilitarea întâlnirilor dintre grupurile de producători în vederea valorificării produselor agricole	E.2141
		Dezvoltarea de servicii de asistență pentru întreprinzători în domeniul agricol, prin	E.2142

OBIECTIV STRATEGIC II. - Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
		elaborarea de analize ale arealurilor de favorabilitate şi a rentabilităţii diferitelor culturi agricole din județ	
		Încurajarea procesului de inventariere și intabulare a terenurilor agricole a populației	E.2143
		Inventarierea și promovarea ofertei de oportunități de investiții în vederea atragerii prin instrumente de comunicare adecvate pe pagina web a Primariei	E.2144
2.2 Valorificarea potentialului non agricol	**Măsura 2.2.1.** Stimularea activităților non agricole	Promovarea competențelor locuitorilor (meșteșuguri, artizanatul casnic)	E.2211
		Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri local şi regional având în vedere identificarea unui potențial în industria construcțiilor și a transporturilor	E.2212
		Inventarierea și promovarea ofertei de terenuri/active/facilități și oportunități de investiţii în vederea atragerii de investiţii private prin diverse instrumente de comunicare adecvate (pagina web Primărie, materiale de promovare, participarea investitorilor la diverse târguri)	E.2213

Obiectiv strategic 3 – Creşterea capacităţii administrative

Activitatea administrației publice locale poate juca un rol decisiv în îndeplinirea celorlalte două obiective strategice, de calitatea serviciilor publice și capacitatea administrativă depinzând chiar implementarea prezentei Strategii de Dezvoltare Locală.

Serviciile administraţiei locale trebuie să fie eficiente, în concordanță și deschise mediului de afaceri și locuitorilor comunei, având în vedere rolul vital al acesteia în procesul dezvoltării comunei.

Întărirea rolului Primăriei ca centru de comunicare și informare se poate face prin implementarea unui sistem informatic integrat pentru arhivare, management şi monitorizare a activităţii administraţiei publice locale, creşterea transparenţei decizionale prin dezvoltarea şi actualizarea paginii web a Primăriei precum și echiparea continuă cu echipamente performante TIC.

Pentru a-şi putea juca rolul de coordonator al dezvoltării, administrația publică trebuie să-şi modernizeze aparatul propriu prin dezvoltarea capitalului uman atât prin formarea continuă a funcționarilor publici cât și prin realizarea de schimburi de experiență și vizite reciproce cu oficialitățile din alte localități.

În vederea extinderii investițiilor finanțate din surse europene, instruirea personalului responsabil cu gestionarea proiectelor reprezintă o prioritate în planul de măsuri ce vizează creșterea eficienței implementării unor proiecte de investiții de anvergură.

Ținând cont de cele mai sus expuse, **obiectivele specifice** cu rol suport pentru îndeplinirea obiectivului strategic 3 „**Creșterea capacității administrative**" sunt următoarele:

3.1. Îmbunătățirea și eficientizarea serviciilor publice oferite comunității și mediului de afaceri

3.2. Devoltarea capitalului uman din cadrul administrației publice

3.3. Creșterea capacității de administrare și implementare a proiectelor cu finanțare extern

Pentru fiecare dintre aceste obiective specifice au fost identificate proiecte, intervenții și inițiative care să permită atingerea acestora și care sunt prezentate în continuare:

OBIECTIV STRATEGIC III. - Creșterea capacității administrative			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
3.1 Îmbunătățirea și eficientizarea serviciilor publice oferite comunității și mediului de afaceri	**Măsura 3.1.1.** Creșterea nivelului de dotare tehnică	Implementare sistem informatic integrat pentru arhivare, management şi monitorizare a activităţii administraţiei publice locale	A.3111
		Creşterea transparenţei decizionale prin dezvoltarea şi actualizarea portalului administraţiei publice locale	A.3112
		Dezvoltarea echipării TIC a instituțiilor publice	A.3113
	Măsura 3.1.2. Sprijinirea mediului de afaceri local	Înființare birou unic de informare și consiliere	A.3121
		Înființare birou local de sprijin în afaceri destinat întreprinzătorilor locali	A.3122
		Înființare Buletin Informativ „ Info – Valea Largă"	A.3123
3.2 Devoltarea capitalului uman din cadrul administrației publice	**Măsura 3.2.1.** Formarea continuă a funcționarilor publici	Creșterea gradului de calificare a funcționarilor publici, prin participarea la cursuri de perfecționare	A.3211
	Măsura 3.2.2. Promovarea bunelor	Realizarea de schimburi de experiență și vizite reciproce cu localitățile înfrățite	A.3221

OBIECTIV STRATEGIC III. - Creșterea capacității administrative			
Obiectiv specific	**Măsură**	**Proiect**	**Cod**
	practici	Premii pentru excelență în administrația publică	A.3222
3.3 Creșterea capacității de administrare și implementare a proiectelor cu finanțare externă	**Măsura 3.3.1.** Implementare proiecte cu finanţare externă	Înființare structura în aparatul propriu de gestionare a proiectelor cu finanţare externă	A.3311
		Instruirea personalului responsabil cu gestionarea fondurilor externe (prin participarea la cursuri cu tematică dedicată personalului ce lucrează cu fonduri europene)	A.3312

5. Plan de acțiune

Planul de acțiune propus pentru atingerea obiectivelor presupune împărțirea proiectelor și intervențiilor identificate în trei niveluri de prioritate, fiecare dintre proiecte înscriindu-se într-unul dintre aceste niveluri:

- *proiecte directe* - care contribuie direct și nemijlocit la realizarea obiectivelor strategice;
- *proiecte suport* - proiecte a căror implementare/realizare susține atingerea obiectivelor strategice;
- *proiecte punctuale* - proiecte care presupun dezvoltarea punctuală a comunei.

Împărțirea proiectelor în cele trei niveluri de prioritate nu presupune stabilirea vreunei ordini a importanței proiectelor. Dincolo de importanța aparentă a proiectelor cu impact direct asupra atingerii obiectivelor strategice enunțate, nerealizarea sau neîncadrarea în orizontul de timp a proiectelor suport sau a proiectelor punctuale poate conduce la ratarea țintelor propuse de dezvoltare și la ineficiența utilizării unor resurse limitate aflate la dispoziția comunei.

Astfel, planul de acțiune propus indică mai ales raporturile de dependență dintre rezultatele unor acțiuni din domenii diferite, de planificarea acestora (inițierea, realizarea și rezultatele obținute) depinzând succesul implementării strategiei propuse.

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
Proiecte directe		
I.11101	Actualizare PUG, elaborare PUD, PUZ	**Valoare estimată**: 100.000 eur **Perioada derulare**: 2014 – 2016 **Activități propuse**: atragerea fonduri / achiziții / întocmire documentație reactualizare PUG, întocmire documentație PUD ,PUZ **Stadiu proiect**: nedemarat
I.11106	Modernizare DC 111 în satul Valea Largă de la nr 6 până la Groapa de gunoi, pe o lungime de 1,120 km	**Valoare estimată**: 100.000 lei **Perioada derulare**: 2014 – 2016 **Activități propuse**: Realizare PT/ atragerea fonduri / achiziții/ execuție **Stadiu proiect**:nedemarat
I.1214	Extindere reţea de alimentare cu apă în comuna Valea Largă	**Valoare estimată**: 10.000.000 lei **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Actualizare Studiu de Fezabilitate/ întocmire Proiect Tehnic/ licitație organizată/ contract încheiat/ realizare investiție **Stadiu proiect**: Studiu de fezabilitate realizat
I.1226	Extindere reţea de canalizare în comuna Valea Largă	**Valoare estimată**: 17.000.000 lei **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Actualizare Studiu de Fezabilitate/ întocmire Proiect Tehnic/ licitație organizată/ contract încheiat/ realizare investiție **Stadiu proiect**: Studiu de fezabilitate realizat
I.1311	Construire stație de epurare	**Valoare estimată**: 800.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: întocmire Studiu de Fezabilitate/ Identificarea spațiului de amplasare / licitație organizată/ contract încheiat/ realizare investiție **Stadiu proiect**: nedemarat
I.1414	Amenajare sală sport aferentă școlii gimnaziale din satul Valea Largă care poate fi pusă și la dispoziția membrilor comunității în scopuri recreative	**Valoare estimată**: 500.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 20120 **Activități propuse**: Întocmire Proiect Tehnic/ atragerea fonduri/ achiziții/ execuție

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
		Stadiu proiect: nedemarat
I.1452	Realizarea unui grup medical în cadrul Școalii Gimnaziale Valea Largă	**Valoare estimată**: 500.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Întocmire Proiect Tehnic/ atragerea fonduri/ achiziții/ execuție **Stadiu proiect**: nedemarat
E.2114	Stimularea parteneriatelor public privat pentru înfiinţarea centrelor de colectare, prelucrare şi valorificare a producţiei agricole	**Valoare estimată**: 500.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Identificarea spațiului de amplasare și clarificarea regimului de proprietate al terenului/ Consultarea comunității/ Identificarea investitorilor și partenerilor interesați/Elaborarea proiectului tehnic, detalii tehnice de execuție/Obținerea finanțării și ridicarea construcției **Stadiu proiect**: nedemarat
E.2111	Stimularea procesului de asociere a producătorilor agricoli și crescătorilor de animale pentru creșterea competitivității acestor activități agricole	**Valoare estimată**: 50.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Indentificarea producătorilor/indentificarea spațiilor de întâlnire/ promovarea avantajelor și beneficiilor procesului de asociere. **Stadiu proiect**: nedemarat
E.2141	Facilitarea întâlnirilor dintre grupurile de producători în vederea valorificării produselor agricole	**Valoare estimată**: 50.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Indentificarea producătorilor, furnizorilor și a celor care se ocupă cu prelucrarea / procesarea producției agricole din zonă/indentificarea spațiilor de întâlnire/ organizare târg sau evenimente. **Stadiu proiect**: nedemarat
E.2143	Încurajarea procesului de inventariere și intabulare a terenurilor agricole a populației	**Valoare estimată**: 75.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Campanii de conștientizare a localnicilor privind avantajele și necesitatea intabulării terenurilor agricole/informații cu privire la delimitarea şi topografierea parcelelor/

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
		facilitarea demersului prvind procedura de intabulare și cadastrare **Stadiu proiect**: nedemarat
A.3111	Implementare sistem informatic integrat pentru arhivare, management şi monitorizare a activităţii administraţiei publice locale	**Valoare estimată**: 300.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Elaborarea proiectului/ atragerea de fonduri/ achiziție program informatic/ cursuri pentru funționarii publici privind utilizarea acestui program/ implementarea plaformei informatice **Stadiu proiect**: nedemarat
A.3211	Creșterea gradului de calificare a funcționarilor publici, prin urmarea unor cursuri de perfecționare	**Valoare estimată**: 100.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Indentificarea nevoi de formare/ Atragerea fondurilor/ procedura achizitie/ Recrutarea cursantilor/ derulare programe de formare **Stadiu proiect**: nedemarat
E.2112	Susținerea implementării unor forme de agricultură ecologică	**Valoare estimată**: 75.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: Campanii de informare a producătorilor privind avantajele practicării unei agriculturi ecologice / Facilitarea întâlnirilor dintre organismele de certificare și inspecție, reprezentanți ai DADR și producători / informarea privind procedura de etichetare ECO/ sprijinirea activității de comercializare a produselor ECO **Stadiu proiect**: nedemarat
I.1431	Crearea unui centru de zi pentru persoane vârstnice	**Valoare estimată**: 1.800.000 euro **Perioada derulare**: 2014 – 2020 **Activități propuse**: elaborare studiu de fezabilitate/indentificare spațiu amplasare/ identificare surse de finanţare / elaborare proiect tehnic /realizarea investiţiei **Stadiu proiect**: nedemarat
Proiecte suport		
I.11107	Realizarea unor artere separate, pentru	**Obiectiv:** extinderea infrastructurii rutiere și

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	circulația agricolă , de- a lungul drumului județean	modernizarea acestuia conduce la dezvoltarea sustenabilă a agriculturii
I.11102	Modernizare DC 98 în satul Valea Glodului de la nr. 23 la nr. 75 pe o lungime de 3,26 km	**Obiectiv:** Îmbunătățirea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii confortului populației ; asigură legătura dintre Valea Largă – Poduri - Valea Glodului
I.11103	Modernizare DC 99 în satul Valea Frăţiei de la nr 1 la nr 36 , pe o lungime de 2,275 km	**Obiectiv:** Îmbunătățirea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii confortului populației ; asigură legătura dintre Poduri și Valea Frăției
I.11104	Modernizare DC 100 - în satul Valea Şurii de la nr 1 la nr 32 , pe o lungime de 0,800 km - în satul Valea Şurii de la nr 66 la nr 71 , pe o lungime de 0,400 km	**Obiectiv:** Îmbunătățirea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii confortului populației ; asigură legătura dintre Poduri și Valea Șurii
I.11105	Modernizarea și clasificarea drumului comunal DC 26A Valea Uriesului – Mălăiești, lunigime totală 2 km	**Obiectiv:** Îmbunătățirea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii confortului populației ; asigură legătura dintre Valea Uriesului și Mălăiești
I.1126	Amenajare parcare în satul Valea Largă	**Obiectiv:** Îmbunătățirea infrastructurii rurale; decongestionarea traficului
I.1131	Organizarea transportului în comun în toate satele comunei printr-un parteneriat public- privat	**Obiectiv:** Creșterea gradului de mobilitate și acesibilitate a populației; dezvoltarea nivelului de trai
I.1411	Amenajare parc cu locuri de joacă pentru copii în satul Valea Largă	**Obiectiv:** Crearea unei zone de agrement și petrecere a timpului liber; crearea unui spațiu de joacă copiilor , dotat cu leagăne, topogane
I.1412	Amenajare teren de fotbal în satul Valea Largă	**Obiectiv:** Crearea unei zone de agrement și sport; crearea premiselor formării unor sportivi capabili să concureze la competițiile regionale
I.1413	Modernizare teren de sport, conform normelor în vigoare în satul Grădini	**Obiectiv:** Crearea unei zone de agrement și sport zone echipate la standarde moderne; crearea premiselor formării unor sportivi capabili să concureze la competițiile regionale
I.11117	Extinderea și modernizarea drumului de acces către Rezervaţia de Bujorii de Stepă	**Obiectiv:** extinderea infrastructurii rutiere și modernizarea acestuia crează indentificarea unui potențial turistic al comunei
I.1122	Amenajare alei pietonale și podețe de legătură	**Obiectiv:** amenajarea infrastructurii rutiere este importantă pentru a asigura calitatea drumurilor comunale la nivel european
I.1132	Amenajare acostamentelor şi a	**Obiectiv:** dezvoltarea transportului public

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	refugiilor pentru stațiile de transport	mărește capacitatea de mobilitate și accesibilitate a populației între satele comune
I.1133	Amplasare bază de transport, dispecerat stații	**Obiectiv:** dezvoltarea transportului public mărește capacitatea de mobilitate și accesibilitate a populației între satele comune
I.1211	Extindere rețea alimentare cu apă în Valea Frăției	**Obiectiv:** extinderea rețelei de alimentare cu apă reduce problemele apărute în ceea ce privesc rezervele de apă, respectând una din condițiile minime solicitate de nivelul european de trai.
I.1212	Extindere rețea alimentare cu apă în Valea Glodului	**Obiectiv:** extinderea rețelei de alimentare cu apă reduce problemele apărute în ceea ce privesc rezervele de apă, respectând una din condițiile minime solicitate de nivelul european de trai
I.1213	Extindere rețea alimentare cu apă în Valea Uriesului	**Obiectiv:** extinderea rețelei de alimentare cu apă reduce problemele apărute în ceea ce privesc rezervele de apă, respectând una din condițiile minime solicitate de nivelul european de trai
I.1221	Extindere rețea canalizare în Valea Largă, Grădini și Valea Pădurii	**Obiectiv:** extinderea canalizării conduce la creșterea nivelului de trai
I.1222	Extindere rețea canalizare în Valea Șurii și Poduri	**Obiectiv:** extinderea canalizării conduce la creșterea nivelului de trai
I.1223	Extindere rețea canalizare în Valea Frăției	**Obiectiv:** extinderea canalizării conduce la creșterea nivelului de trai
I.1224	Extindere rețea canalizare în Valea Glodului	**Obiectiv:** extinderea canalizării conduce la creșterea nivelului de trai
I.1225	Extindere rețea canalizare în Valea Uriesului	**Obiectiv:** extinderea canalizării conduce la creșterea nivelului de trai
I.1312	Implementarea unui sistem integrat de gestiune a deșeurilor	**Obiectiv:** implementarea unui sistem de management al deșeurilor constituie un obiectiv important pentru un megiu sănătos
I.1433	Dezvoltarea serviciilor pentru persoanele cu dizabilități	**Obiectiv:** facilitarea accesului la serviciile de asistență tehnică. Creșterea nivelului de confort al persoanelor dezavantajate
E.2113	Sprijinirea tinerilor fermieri	**Obiectiv:** încurajarea tinerilor fermeri de a nu migra spre orașe și de a se stabili în comună
E.2115	Centru de consiliere și asistență în domeniul agricol privind oportunitățile de finanțare, modalități de dezvoltare,	**Obiectiv:** dezvoltarea mediului de afaceri prin conștientizarea producătorilor cu privire la diverse oportunități de afaceri, finanțare

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	atestare și promovare a produselor tradiționale și bio	
E.2211	Promovarea competențelor locuitorilor (meșteșuguri, atizanatul casnic)	**Obiectiv:** eficientizarea sectorului non agricol în vederea susținerii unei dezvoltări durabile a economiei comunei
E.2212	Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri local şi regional având în vedere indentificarea unui potențial în industria construcțiilor și a transporturilor	**Obiectiv:** dezvoltarea potențialurilor economice non agricole din comună
E.2213	Inventarierea și promovarea ofertei de terenuri/active/facilități și oportunități de investiții în vederea atragerii de investiţii private prin diverse instrumente de comunicare adecvate (pagina web a Primăriei, materiale de promovare, participarea investitorilor la diverse târguri)	**Obiectiv:** dezvoltarea potențialurilor economice non agricole din comună
A.3121	Birou unic de informare și consiliere	**Obiectiv:** eficientizarea activității administrației publice locale, creșterea suportului acordat mediului de afaceri local
A.3122	Înfiinţare birou local de sprijin în afaceri destinat întreprinzătorilor locali	**Obiectiv:** creșterea gradului de eficientizare a serviciilor publice destinate mediului de afaceri
A.3123	Înființare Buletin Informativ „ Info – Valea Largă”	**Obiectiv:** întărirea rolului Primăriei ca centru de informare și comunicare
Proiecte punctuale		
I.11108	Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Largă	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Valea Largă
I.11109	Modernizare drum vicinal în satul Poduri cu îmbrăcăminte de pământ, de la nr. 23 spre dealul numit Jezunii pe o lungime de 2,500 km	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Poduri
I.11110	Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Pădurii	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Valea Pădurii
I.11111	Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Frăţiei	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Valea Frăţiei
I.11112	Modernizare drum vicinal în satul Valea Glodului cu îmbrăcăminte de pământ,	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	de la nr. 35 Valea Glodului la nr. 100 Valea Urieşului	nivelului de trai în satul Valea Glodului
I.11113	Modernizare drum vicinal cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Urieşului de la nr.94 Valea Urieșului la pădurea Botea, pe o lungime de 2,200 km	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Valea Urieşului
I.11114	Modernizare drumuri vicinale cu îmbrăcăminte de pământ în satul Valea Şurii	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Valea Şurii
I.11115	Modernizare drum vicinal în satul Grădini cu îmbrăcăminte de pământ, de la nr. 52 Grădini spre pășune, pe o lungime de 1,000 km	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în satul Grădini
I.11116	Modernizare strada nr. 5, situată în Valea Șurii, de la nr 91 la Școala generală Valea Șurii, cu îmbrăcăminte de pământ, pe o lungime de 0,500 m	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea gradului de accesibilitate; creșterea nivelului de trai în Valea Șurii
I.1121	Modernizare marcaje și semnalizare rutieră	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea siguranței rutiere
I.1123	Realizare și amenajarea canalelor colectoare de ape pluviale de pe teritoriu comunei	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; măsuri de siguranță împotriva inundațiilor
I.1124	Instituirea zonei de protecție la DC de 18 m față de ax, în fiecare parte în satele Valea Largă, Poduri, Valea Frăției, Valea Glodului, Valea Șurii,Valea Urieșului	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea siguranței rutiere
I.1125	Modernizarea rețelei de iluminat stradal	**Obiectiv:** modernizarea infrastructurii rutiere; creșterea siguranței rutiere
I.1321	Inventarierea zonelor expuse factorilor de risc și crearea condițiilor de consolidare	**Obiectiv:** eficientizarea managementului mediului; măsuri de siguranță în vederea protejării mediului înconjurător
I.1322	Lucrări hidrotehnice, regularizarea și adâncirea Văii Morii pentru prevenirea inundațiilor cu ape de suprafață prin revărsare de intensitate medie-mare	**Obiectiv:** eficientizarea managementului mediului; măsuri de siguranță împotriva inundațiilor
I.1323	Extinderea arealelor împădurite în vederea prevenirii alunecărilor de teren	**Obiectiv:** eficientizarea managementului mediului; măsuri de siguranță împotriva alunecărilor de teren
I.1331	Campanie de conștientizare a	**Obiectiv:** eficientizarea managementului

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	populației privind protecția mediului și conservarea fondului genetic și ecologic, punând sub protecție locală fondul forestier	mediului; informarea cetățenilor privind protecția și conservarea mediului
I.1332	Crearea unei competiții pentru înfrumusețarea satelor și ingrijirea spațiilor verzi	**Obiectiv:** eficientizarea managementului mediului; implicarea cetățenilor în aasigurarea unui mediu înconjurător curat
I.1421	Spriijinirea acțiunilor de promovare a sănătății și educației pentru sănătate	**Obiectiv:** educarea tinerilor pentru a avea un mod de viață sănătos
I.1432	Crearea unor cantine sociale pentru persoanele defavorizate	**Obiectiv:** eficientizarea serviciilor de asistență socială; servicii de asistență sporite în cazul persoanelor sărace
I.1434	Realizarea unor campanii de promovare a dreptului copiilor, a persoanelor aflate în dificultate, pentru limitarea stuațiilor de abuz și violență domestică	**Obiectiv:** eficientizarea serviciilor de asistență socială; informarea populației aflate în dificultate cu privire la drepturile și posibilitățile oferite de societate
I.1441	Definirea și promovarea unei agende culturale diverse și atractive	**Obiectiv:** promovarea principalelor evenimente culturale locale, târguri, festivaluri, întruniri
I.1442	Sprijinirea activităților cultural artistice destinate adolescenților și tinerilor	**Obiectiv:** realizare de activități cultural artistice încă de la vârste fragede, în școli
I.1443	Achiziționarea de dotări și echipamente video și de sonorizare pentru Căminul Cultural local	**Obiectiv:** crearea unui mediu favorabil dezvoltării culturii; realizare de programe de indentitate culturală
I.1451	Proiect de reducere a abandonului școlar și a ratei de analfabetism prin încurajarea copiilor și tinerilor de a frecventa școala prin stimulări de diferită natură	**Obiectiv:** informarea copiilor și tinerilor privind rolul școlii – pilonul educației; acordare de premii și burse pentru a stimula frecventarea orelor de curs
E.2116	Îmbunătățirea fondului genetic al animalelor	**Obiectiv:** dezvoltarea agriculturii, diversificarea tipurilor de ferme în privința speciilor animale
E.2121	Campanii de informare privind necesitatea și beneficiile potențialului agroturism a zonei.	**Obiectiv:** dezvoltarea activităților conexe agriculturii
E.2122	Programe de formare pentru diferite activități conexe agriculturii (transport, prelucrare, depozitare, vânzare produse agricole)	**Obiectiv:** realizarea unei agriculturi sustenabile prin dezvoltarea activităților conexe agriculturii
E.2131	Organizarea unor programe de formare profesională de calificare şi recalificare	**Obiectiv:** îmbunătățirea practicii agricole, creșterea eficienței activității, formare

Cod proiect	Titlul proiectului	Descriere
	în agricultură	profesională continuă pe timpul vieții
E.2132	Identificarea și promovarea de cazuri de succes de antreprenori zonali	**Obiectiv:** îmbunătățirea practicii agricole, creșterea eficienței activității, bazate pe puterea exemplului
E.2133	Schimb de experiență a fermierilor	**Obiectiv:** îmbunătățirea practicii agricole, creșterea eficienței activității, bazate pe schimburi reciproce de tehnici, experiențe, informații
E.2142	Dezvoltarea de servicii de asistență pentru întreprinzători în domeniul agricol, prin elaborarea de analize ale arealurilor de favorabilitate şi a rentabilităţii diferitelor culturi agricole din județ	**Obiectiv:** indentificarea solurilor fertile și culturilor vegetale recomanadate a fi exploatate
E.2144	Inventarierea și promovarea ofertei de oportunități de investiții în vederea atragerii prin instrumente de comunicare adecvate pe pagina web a Primăriei	**Obiectiv:** dezvoltarea potențialurilor economice prin informarea fermierilor referitor la posibilitățile de dezvoltare
A.3112	Creşterea transparenţei decizionale prin dezvoltarea şi actualizarea portalului administraţiei publice locale	**Obiectiv:** întărirea rolului Primăriei ca centru de comunicare și informare
A.3113	Dezvoltarea echipării TIC a instituțiilor publice	**Obiectiv:** creșterea capacității operative a serviciilor autorităților publice
A.3221	Realizarea de schimburi de experiență și vizite reciproce cu localitățile înfrățite	**Obiectiv:** îmbunătățirea comunicării și schimbului de experiențe prin promovarea bunelor practici
A.3222	Premii pentru excelență în administrația publică	**Obiectiv:** îmbunătățirea comunicării și schimbului de experiențe prin promovarea bunelor practici
A.3311	Înființare structură în aparatul propriu de gestionare a proiectelor cu finanţare externă	**Obiectiv:** creșterea capacității de administrare a fondurilor externe
A.3312	Instruirea personalului responsabil cu gestionarea fondurilor externe (prin participarea la cursuri cu tematică dedicată personalului ce lucrează cu fonduri europene)	**Obiectiv:** creșterea capacității de administrare a fondurilor externe, îmbunătățirea modului de utilizare și gestionare a fondurilor, creșterea numărului de proiecte atrase și implementate în comunitate

6. Implementarea și monitorizarea strategiei de dezvoltare locală

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Valea Largă pentru perioada 2014-2020, reprezintă un document legal de lucru al Consiliului Local Valea Largă, având caracter normativ şi prospectiv şi este supus unui proces continuu de reevaluare şi optimizare a opţiunilor de dezvoltare în vederea adecvării evoluţiei realităţilor economice şi sociale.

Succesul unei strategii depinde în mod direct de capacitatea de implementare a ei de către comunitatea locală. Condițiile pentru implementarea cu succes a unui plan strategic ar fi următoarele:

- Transformarea planului strategic în planuri operaționale anuale care sunt revizuite și modificate cu regularitate;
- Acordarea unei atenții deosebite participării la procesul de planificare strategică a fiecărui membru al organizației;
- Realizarea unei liste de responsabilități pentru fiecare persoană;
- Numirea unei persoane responsabile pentru implementarea planului strategic, care va supraveghea procesul de implementare.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Implementarea constă în punerea în practică a planului de acțiuni stabilit în cadrul strategiei de dezvoltare locală, prin respectarea principiilor care au stat la baza fundamentării acesteia pentru a garanta atingerea obiectivelor țintite în scopul ameliorării gradului de dezvoltare a comunității locale. Responsabilitatea coordonarea implementării strategiei revine Primarului și Consiliului Local.

Implementarea strategiei se poate realiza prin mai multe procedee:

- *Implementare prin intermediul instituțiilor existente* - avantajul acestui procedeu este dat de faptul că se elimină necesitatea constituirii unei structuri paralele pentru implementare, însă există și o serie de dezavantaje: de multe ori apar dificultăți în îndeplinirea sarcinilor de implementare pe lângă sarcinile specifice ale instituției, disfuncționalitățile se accentuează când specificul domeniului curent de activitate al instituției diferă de activitatea de implementare.
- *Implementarea prin înființarea unei Agenții de implementare a strategiei* - această metodă presupune constituirea unui organism cu identitate juridică și cu autonomie organizațională, ce are ca obiect principal de activitate asigurarea managementului implementării strategiei de dezvoltare locală.

Avantajul acestei alegeri constă în faptul că se poate realiza o supervizare mai atentă în etapa de implementare întrucât personalul este special dedicat și instruit în acest scop.

Dezavantajul este generat de costurile suplimentare pentru constituirea agenției, atât costuri de înființare, organizare cât și costuri de funcționare.

- *Implementarea prin Unități de implementare a proiectelor* - acest model este specific Uniunii Europene și constă în formarea unui departament specializat în cadrul administrației publice și are ca dezavantaj principal faptul că se creează o structură paralelă.
- *Implementarea prin Consorțiu Comunitar* - această metodă reprezintă o structură comunitară participativă prin reprezentarea tuturor factorilor interesaţi în procesul dezvoltării la nivel local împreună cu partenerii externi. Consorțiul poate dobândi identitate juridică și se transformă într-o agenție sau poate funcționa ca un comitet de conducere a structurilor enunțate anterior.

Procesul de implementare trebuie să se desfășoare conform graficului indicat în planul de acțiune, prin respectarea termenelor de realizare a activităților, prin respectarea ordinii indicate/prestabilite a acestora și prin respectarea indicațiilor menționate în planul de acțiune.

Pe parcursul implementării strategiei de dezvoltare locală actorii implicați în această etapă se vor confrunta cu o serie de probleme/disfuncționalități care vor solicita o soluționare imediată pentru a decongestiona circuitul activităților specifice implementării.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Monitorizarea este procesul de colectare periodică şi analiză a informaţiei cu scopul de fundamenta procesul de luare a deciziei de către cei abilitaţi, asigurând transparenţa în luarea deciziei şi furnizând o bază pentru viitoarele acţiuni de evaluare.

Rolul monitorizării:

- Permite supravegherea implementării strategiei oferind posibilitatea revizuirii periodice a planificării strategice
- Actualizarea și corectarea termenilor avuți în vedere la momentul planificării
- Anticipează eventualele probleme prin efectuarea de corecții și ajustări

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces în cadrul monitorizării, care presupune aprecierea activităţilor sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informaţiile obţinute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de

implementare a Strategiei şi eficienţei acesteia. În general, evaluarea poate fi realizată de către aceeaşi echipă care realizează şi activitatea de monitorizare a strategiei.

Tipurile de evaluare sunt:

- *Evaluarea continuă* (auto-evaluarea) pentru identificarea la timp a posibilelor riscuri
- *Evaluarea intermediară* – la interval de șase luni, pentru a introduce schimbările necesare și acțiuni corective atunci când este necesar. Evaluarea este un proces prin care pe baza feed-back-ului primit pe parcurs determină îmbunătățirea continuă a formei și conținutului.
- *Evaluarea finală* – cu participarea tuturor factorilor interesați în strategie, pentru a urmări măsura în care au fost realizate obiectivele
- *Evaluarea ex-post* – o activitate menită să identifice efectele pe termen lung și sustenabilitatea efectelor pozitive

Planificarea integrată este o soluţie modernă pentru dezvoltarea iniţiativelor şi acţiunilor instituţionale, administrative şi socio-economice, care duc la optimizarea folosirii resurselor, în scopul administrării schimbării şi maximizării impactului pozitiv al schimbării, conform strategiei stabilite. Planificarea integrată va ajuta autorităţile locale să deruleze proiecte care au impact multiplu, coerenţă inter-sectorială şi sunt justificate pentru finanţarea şi sprijinul oferit de fondurile judeţene, guvernamentale sau europene.

7. Portofoliu de proiecte – Fișe de proiect

FIȘA 1- Proiect:I.11103 Modernizare DC 99

DOMENIU – AMENAJARE ȘI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: MODERNIZARE DRUM COMUNAL DC 99	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.1 Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate / mobilitate* **Măsura** *1.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Promovarea sistemelor de transport durabile şi eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor reţelelor majore* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială”* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Dezvoltarea infrastructurii de transport local, creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației*

Etape necesare:

1) Actualizarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Actualizarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)

- Realizarea/execuția lucrărilor
- Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
- Publicitatea și promovarea proiectului
- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Drumul comunal DC 99 asigură legătura dintre Poduri și Valea Frăției
Modernizarea acestuia este necesară pe segmentul din satul Valea Frăţiei de la nr 1 la nr 36 , pe o lungime de 2,275 km

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	**340.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2016**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect suport**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Proiect tehnic realizat			

FIŞA 2- Proiect: I.11104 Modernizare DC 100

DOMENIU – AMENAJARE ŞI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: MODERNIZARE DRUM COMUNAL DC 100	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.1 Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate / mobilitate* **Măsura** *1.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Promovarea sistemelor de transport durabile şi eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor reţelelor majore* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Dezvoltarea infrastructurii de transport local, creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației*

Etape necesare:

1) Actualizarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Actualizarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului

- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Drumul comunal DC 100 asigură legătura dintre Poduri și Valea Șurii
Modernizarea acestuia este necesară pe segmentul din satul Valea Șurii de la nr 1 la nr 32 , pe o lungime de 0,800 km și de la nr 66 la nr 71 , pe o lungime de 0,400 km.

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	**180.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2016**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect suport**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Proiect tehnic realizat			

FIŞA 3- Proiect: I.11105 Modernizare drumului comunal DC 26A

DOMENIU – AMENAJARE ŞI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: MODERNIZARE DRUM COMUNAL DC 26A	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.1 Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate / mobilitate* **Măsura** *1.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Promovarea sistemelor de transport durabile şi eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor reţelelor majore* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Dezvoltarea infrastructurii de transport local, creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației*

Etape necesare:

1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului

- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Drumul comunal DC 26A asigură legătura dintre Valea Uriesului și Mălăiești
Modernizarea acestuia este necesară pe un segment total de 2km

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	**305.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2016**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect suport**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Nedemarat			

FIŞA 4- Proiect: I.11106 Modernizare DC 111

DOMENIU – AMENAJARE ŞI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: MODERNIZARE DRUM COMUNAL DC 111	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.1 Extinderea, modernizarea și amenajarea infrastructurii de accesibilitate / mobilitate* **Măsura** *1.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Promovarea sistemelor de transport durabile şi eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor reţelelor majore* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Dezvoltarea infrastructurii de transport local, creșterea nivelului de accesibilitate a localităților, creșterea nivelului de atractivitate a zonei pentru turiști și investitori, reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățirea confortului populației*

Etape necesare:

1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului

- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Modernizarea acestuia este necesară pe segmentul din satul Valea Largă de la nr 6 până la Groapa de gunoi, pe o lungime de 1,120 km

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	**175.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2016**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
nedemarat			

FIŞA 5 - Proiect: I.1214 Extindere rețea de alimentare cu apă în comuna Valea Largă

DOMENIU – AMENAJARE ŞI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: EXTINDERE REŢEA DE ALIMENTARE CU APĂ ÎN COMUNA VALEA LARGĂ	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.2 Extinderea și modernizarea infrastructurii de utilităţi* **Măsura** *1.2.1. Extinderea sistemului de alimentare cu apă*
Încadrarea în strategii regionale / naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Protecţia mediului şi utilizarea eficientă a resurselor* ***Context regional: Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020*** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context judeţean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 4. Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii Prioritatea 4.3 Creșterea standardului de viață a locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și agrement*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Creșterea standardului de viață a locuitorilor din zonele rurale din județ prin extinderea nivelului de racordare la rețeaua de alimentare cu apă, dezvoltarea durabilă a zonei rurale, creșterea atractivității zonei pentru turiști și investitori, reducerea discrepanței nivelului de confort dintre mediul rural și mediul urban*

Etape necesare:

1) Actualizarea studiului de fezabilitate;
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor

- Publicitatea și promovarea proiectului
- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Procentul locuințelor racordate la rețeaua de alimentare cu apă în comună este mic. Investiția în comună privind alimentarea cu apă s-a realizat din surse proprii, doar parțial în localitățiile Valea Largă și Valea Uriesului.
Continuarea acestei activități constituie unul din proiectele prioritare ale localității, astfel se urmărește extinderea rețelei de apă cu o lungime de 45 km în toate satele din comuna Valea Largă.

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	Bugetul estimat al întregii investiții este de **2.000.000 euro din care: 1.000.000 euro** reprezintă finanțarea maximă alocată din PNDR 2014-2020 iar diferența va fi alocată din bugetul local.		
Perioada de implementare:	**2014 – 2020**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Studiu de fezabilitate întocmit			

FIŞA 6 - Proiect: I.1226 Extindere rețea de canalizare în comuna Valea Largă

DOMENIU – AMENAJARE ȘI ECHIPARE TERITORIU	
Titlul proiectului: EXTINDERE REŢEA DE CANALIZARE ÎN COMUNA VALEA LARGĂ	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.2 Extinderea și modernizarea infrastructurii de utilităţi* **Măsura** *1.2.2. Extinderea sistemului de canalizare*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Protecţia mediului şi utilizarea eficientă a resurselor* ***Context regional: Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020*** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 4. Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii Prioritatea 4.3 Creșterea standardului de viață a locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și agrement*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Creșterea standardului de viață a locuitorilor din zonele rurale din județ prin extinderea nivelului de racordare la rețeaua de canalizare, dezvoltarea durabilă a zonei rurale, creșterea atractivității zonei pentru turiști și investitori, reducerea discrepanței nivelului de confort dintre mediul rural și mediul urban*

Etape necesare:

1) Actualizarea studiului de fezabilitate;
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului

- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiției
Localitatea Valea Largă are canalizare în sistem local şi o microstaţie de epurare. Lungimea conductei de canalizare este de 2,3 Km. În restul satelor nu există canalizare.
Continuarea acestei activități constituie unul din proiectele prioritare ale localității, astfel se urmărește extinderea rețelei de canalizare cu o lungime de 45 km în toate satele din comuna Valea Largă.

Impactul proiectului: standard de viață îmbunătățit pentru locuitorii comunei, atragerea investitorilor, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție, eliminarea riscurilor care pot afecta o viață sănătoasă pentru locuitorii comunei

Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
➢ **PNDR 2014-2020 – Măsura 7 - Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică** ➢ **Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc”** - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	Bugetul estimat al intregii investiții este de **3.500.000 euro din care : 1.000.000 euro** reprezintă finanțarea maximă alocată din PNDR 2014-2020 iar diferența va fi alocată din bugetul local.		
Perioada de implementare:	**2014 – 2020**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Studiu de fezabilitate întocmit			

FIŞA 7 - Proiect: I.1414 Reabilitare sală sport în comuna Valea Largă

DOMENIU – SOCIAL	
Titlul proiectului: REABILITARE SALA SPORT IN COMUNA VALEA LARGĂ	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale* **Măsura** *1.4.1. Modernizarea infrastructurii sport şi agrement*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Educaţie, dezvoltarea de competenţe şi învăţarea pe tot parcursul vieţii* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014–2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Dezvoltarea infrastructurii de învăţământ, sănătate, situaţii de urgenţă, protecţie socială*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *oferirea unui spațiu adecvat pentru membrii comunității în care aceștia să poată desfășura activități sportive în condiții optime de confort și siguranță*

Etape necesare:

1) Elaborarea studiului de fezabilitate
2) Stabilirea sursei de finanțare
3) Obținerea extrasului de carte funciară
4) Emiterea Hotărârea Consiliului Local privind transmiterea în folosinţă gratuită CNI S.A. a imobilului şi terenului aferent, în scopul consolidării/reabilitării obiectivului
5) Obținerea expertizei tehnice
6) Obținerea auditului energetic
7) Elaborarea documentaţia de avizare a lucrărilor de intervenţie
8) Obținerea Certificatului de urbanism, însoţit de planurile de situaţie şi de încadrare în zonă a amplasamentului, vizate spre neschimbare de arhitectul şef, cu marcarea sălii de sport în plan
9) Obținerea autorizaţiei de construire pentru lucrările de consolidare şi reabilitare
10) Elaborarea și depunerea cererii de înscriere în program
11) Implementarea proiectului, care presupune:
    - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
    - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
    - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor

necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
- Realizarea/execuția lucrărilor
- Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
- Publicitatea și promovarea proiectului
- Monitorizarea/controlul proiectului
- Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Amenajare sală sport aferentă școlii gimnaziale din satul Valea Largă care poate fi pusă și la dispoziția membrilor comunității în scopuri recreative

Impactul proiectului: eliminarea riscurilor care pot afecta un stil de viață sănătos pentru toti membri comunei, crearea de locuri de muncă în perioada de execuție

Aplicant și potențiali parteneri:			
Consiliul Local al comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
Programul săli de sport (http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/programe-social-culturale-si-sportive)			
Buget estimat	**1.500.000 lei**		
Perioada de implementare:	**2014 - 2015**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Nedemarat			

FIŞA 8 – Proiect: I.1431 Crearea unui centru de zi pentru persoane vârstnice

DOMENIU - SOCIAL	
Titlul proiectului: CENTRU DE ZI PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale* **Măsura** *1.4.3. Modernizarea infrastructurii de asistență socială*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** – *Incluziune socială şi combaterea sărăciei* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială"* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș-** *1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învăţământ, sănătate, situaţii de urgenţă, protecţie socială*
Teritoriu vizat	**Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Obiectivul proiectului constă în îmbunătăţirea calităţii serviciilor acordate categoriilor de persoane vulnerabile, prin creşterea numărului de servicii sociale furnizate de primărie.*

Etape necesare:

1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Identificarea terenului/ spațiului;
3) Stabilirea sursei de finanţare;
4) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
5) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
6) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului
   - Monitorizarea/controlul proiectului
   - Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: înființarea unui centru de zi ce va fi frecventat de un număr de circa 100 persoane vârstnice; oferirea de activități zilnice pentru petrecerea timpului liber, consiliere socială **Impactul proiectului:** creșterea gradului de acces al persoanelor vulnerabile la serviciile sociale, menținerea unei vieți sociale active, astfel încât acestea să nu se simtă marginalizate			
Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
Programe naționale			
Buget estimat	**1.000.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2020**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Nedemarat			

FIŞA 9 - Proiect: I.1452 Construirea unui grup medical în cadrul școlii gimnaziale Valea Largă

DOMENIU – SOCIAL	
Titlul proiectului: CONSTRUIREA UNUI GRUP MEDICAL ÎN CADRUL ŞCOLII GIMNAZIALE VALEA LARGĂ	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *1.Dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale a comunei* **Obiectiv Specific** *1.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii sociale* **Măsura** *1.4.5. Modernizarea infrastructurii de învăţământ*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Incluziune socială şi combaterea sărăciei* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 1 „Dezvoltare urbană, infrastructură tehnică și socială”* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Dezvoltarea infrastructurii de învăţământ, sănătate, situaţii de urgenţă, protecţie socială*
Teritoriu vizat	**Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor din comuna Valea Largă*

Etape necesare:

1) Elaborarea studiului de fezabilitate (întocmire documentaţie, caiet de sarcini şi SF);
2) Stabilirea sursei de finanţare;
3) Elaborarea Proiectului Tehnic și Detalii de Execuție (efectuare măsurători, elaborare proiect, obţinere avize şi acorduri);
4) Elaborarea și depunerea cererii de finanţare în vederea obținerii finanțării;
5) Implementarea proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Realizarea documentației de avizare a lucrărilor
   - Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect, etc)
   - Realizarea/execuția lucrărilor
   - Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor
   - Publicitatea și promovarea proiectului
   - Monitorizarea/controlul proiectului
   - Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei Dotarea unității de invățământ cu grup medical în vederea asigurării unor minime servicii medicale copiilor inscriși **Impactul proiectului:** îmbunătățirea bazei materiale și creșterea calității actului medical			
Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăria comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
Programul național de dezvoltare locală – subprogramul „Modernizarea satului românesc” - http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl (Ordinul nr. 1851/2013 pentru aprobarea normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanței de urgență a guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea programului național de dezvoltare locală)			
Buget estimat	**500.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2014 – 2020**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect direct**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Nedemarat			

FIŞA 10 - Proiect: E.2114 Stimularea parteneriatelor public-privat pentru înfiinţarea centrelor de colectare, prelucrare şi valorificare a producţiei agricole

DOMENIU – ACTIVITĂȚI ECONOMICE	
Titlul proiectului: Stimularea parteneriatelor public-privat pentru înfiinţarea centrelor de colectare, prelucrare şi valorificare a producţiei agricole	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *2. Dezvoltarea durabilă a economiei comunei Valea Largă* **Obiectiv Specific** *2.1 Dezvoltare unei agriculturi durabile* **Măsura** *2.1.1. Stimularea competitivității exploatațiilor agricole*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020 –** *Ocupare şi facilitarea mobilităţii forţei de muncă* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională a regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 4 „Dezvoltarea zonelor rurale, spriinirea agriculturii și silviculturii”* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș-** *Eficientizarea activităţilor agricole prin modernizarea exploataţiilor agricole, dezvoltarea serviciilor şi logisticii agricole şi susţinerea activităţilor de prelucrare a produselor agricole*
Teritoriu vizat	**Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *Colectarea produselor obținute din agricultură, întâlnirea cererii cu oferta de astfel de produse, facilitarea oferirii unei forme suplimentare de venit pentru membrii comunității, negocierea prețurilor de distribuție, facilitarea accesului pe canalele de distribuție, crearea condițiilor de conservare a produselor până la procesare, creșterea valorii adăugate, valorificarea rațională a resurselor și preîntâmpinarea risipei prin diminuarea cantității de produse alterate etc.*

Etape necesare:

1) Identificarea spațiului de amplasare și clarificarea regimului de proprietate al terenului
2) Identificarea investitorilor și partenerilor interesați
3) Elaborarea proiectului tehnic, detalii tehnice de execuție
4) Identificarea sursei de finanțare
5) Obținerea finanțării și ridicarea construcției
6) Dotarea cu echipamente, linie de sortare, ambalare, procesare

Rezultate așteptate: Realizarea investiţiei
Comuna Valea Largă este caracterizată de o producție agrară pentru autoconsum în lipsa unei centru de colectare și prelucrare și a unei piețe de desfacere.
Astfel realizarea acestui proiect va reprezenta pilonul dezvoltării proceselor de producție agro-industriale integrate: producție – colectare – prelucrare/ procesare – distribuție.

<table>
<tr><td colspan="4">Impactul proiectului: dezvoltarea economiei locale prin valorificarea produselor agricole</td></tr>
<tr><td colspan="4">Aplicant și potențiali parteneri:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Grupuri de producători și cooperative, cu sprijinul primăriei comunei Valea Largă</td></tr>
<tr><td colspan="4">Surse potențiale de finanțare:</td></tr>
<tr><td colspan="4">PNDR 2014-2020 – Măsura 4. Investiții în active fizice, Submăsura 4.2. „Investiţii pentru procesarea/ marketingul produselor agricole”</td></tr>
<tr><td>Buget estimat</td><td colspan="3">1.500.000 euro</td></tr>
<tr><td>Perioada de implementare:</td><td>2014 – 2020</td><td>Grad de prioritizare:</td><td>Proiect direct</td></tr>
<tr><td colspan="4">Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):</td></tr>
<tr><td colspan="4">Nedemarat</td></tr>
</table>

FIŞA 11 – Proiect: A3121 Înființare birou unic de informare și consiliere

DOMENIU – ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
Titlul proiectului: Înființare birou unic de informare și consiliere	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *3. Creșterea capacității administrative* **Obiectiv Specific** *3.1 Îmbunătățirea și eficientizarea serviciilor publice oferite comunității și mediului de afaceri* **Măsura** *3.1.2. Sprijinirea mediului de afaceri local*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Consolidarea capacităţii instituţionale şi o administraţie publică eficientă* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 6- Dezvoltarea resurselor umane , creșterea incluziunii sociale* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 7. Asigurarea unei administrații publice locale eficiente Prioritatea 7.2. Implementarea de soluții inovatoare la nivelul administrației publice pentru extinderea, diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite cetățenilor*
Teritoriu vizat	**Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *creşterea capacităţii instituţionale a primăriei prin eficientizarea și reducerea duratei de livrare a serviciilor publice,*

Etape necesare:

1) Identificarea terenului/spațiului de amplasare
2) Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării
3) Emiterea Hotărârii de Consiliu Local pentru aprobarea proiectului și a cofinanțării
4) Implementare proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Organizarea procedurilor de achiziţie publică a bunurilor şi serviciilor aferente proiectului şi atribuirea contractelor de furnizare
   - Înființarea unui ghișeu unic
   - Dotarea cu echipamente, birotică și alte elemente de inventar
   - Realizarea unui sistem software de gestionare a documentelor
   - Instruire personal
   - Realizarea și distribuirea unui Ghid al serviciilor publice
   - Publicitatea și promovarea proiectului
   - Monitorizarea/controlul proiectului
   - Auditul proiectului.

Rezultate așteptate: creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale **Impactul proiectului:** Activităţile acestui proiect vor avea un impact direct asupra capacităţii administrative a primăriei Valea Largă, determinând creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale; îmbunătățirea relației cu cetățenii și cu mediul de afaceri, creșterea încrederii în administrația publică, diminuarea timpului de procesare/soluționare a cererilor, creșterea accesului la informare, sporirea nivelului de transparență, consultanță probleme de agricultura, informații generale fiscalitate local, intermedierea relației cu alte instituții, soluționare cereri emiteri avize, acorduri, adrese, monitorizare activități și sprijin pentru intabularea și încadastrarea terenurilor			
Aplicant și potențiali parteneri:			
Primăriei comunei Valea Largă			
Surse potențiale de finanțare:			
Program Operațional Capacitate Administrativă			
Buget estimat	**50.000 euro**		
Perioada de implementare:	**2015 – 2018**	***Grad de prioritizare:***	**Proiect suport**
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):			
Nedemarat			

FIŞA 12 - Proiect: A.3211 Creșterea gradului de calificare a funcționarilor publici, prin participarea la cursuri de perfecționare

DOMENIU – ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	
Titlul proiectului: Creșterea gradului de calificare a funcționarilor publici, prin participarea la cursuri de perfecționare	
Relevanța pentru Strategia de Dezvoltare a comunei Valea Largă	**Obiectiv strategic** *3 „Creșterea capacității administrative”* **Obiectiv Specific** *3.2 Devoltarea capitalului uman din cadrul administrației publice* **Măsura** *3.2.1. Formarea continuă a funcționarilor publici*
Încadrarea în strategii regionale /naționale/europene:	***Context european:*** **Strategia Europa 2020** *Consolidarea capacităţii instituţionale şi o administraţie publică eficientă* ***Context regional:*** **Planul de Dezvoltare Regională regiunii Centru 2014-2020** *Obiectiv 6 - Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale* ***Context județean:*** **Strategia de Dezvoltare a Judeţului Mureș** *Domeniul prioritar 7. Asigurarea unei administrații publice locale eficiente Prioritatea 7.3. Dezvoltarea resurselor umane din administraţia publică locală*
Teritoriu vizat	**Comuna Valea Largă**

Justificarea necesității proiectului: *În vederea valorificării potențialului uman și dezvoltării unei organizații orientate spre performanță sunt necesare măsuri de modernizare și eficientizare a actului administrativ, măsuri care constau în instruirea aparatului propriu al primăriei în domenii de interes public*

Etape necesare:

1) Elaborarea și depunerea cererii de finanțare în vederea obținerii finanțării
2) Emiterea Hotărârii de Consiliu Local pentru aprobarea proiectului și a cofinanțării
3) Implementare proiectului, care presupune:
   - Inceperea/demararea proiectului – organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului
   - Organizarea procedurilor de achiziţie publică a bunurilor şi serviciilor aferente proiectului şi atribuirea contractelor de furnizare
   - Furnizarea programelor de instruire a personalului în domenii cheie: management proiect, achiziții publice, urbanism, ECDL, limbi străine, expert accesare fonduri structurale și de coeziune europene, manager al sistemelor de management al calității, comunicare, etc
   - Dotarea cu echipamente, birotică și alte elemente de inventar
   - Publicitatea și promovarea proiectului
   - Monitorizarea/controlul proiectului
   - Auditul proiectului.

<table>
<tr><td colspan="4">Rezultate așteptate: creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de administrația publică locală în beneficiul socio-economic al comunității locale

Impactul proiectului: În cadrul cursurilor propuse participanţii vor obţine cunoştinţe şi competenţe certificate, care vor putea fi utilizate în îndeplinirea mai eficientă sarcinilor, ceea ce va contribui la dezvoltarea sustenabilă a capacităţii administrative şi la îmbunătăţirea calităţii şi eficienţei furnizării serviciilor publice.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Aplicant și potențiali parteneri:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Primăriei comunei Valea Largă</td></tr>
<tr><td colspan="4">Surse potențiale de finanțare:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Program Operațional Capacitate Administrativă</td></tr>
<tr><td>Buget estimat</td><td colspan="3">150.000 euro</td></tr>
<tr><td>Perioada de implementare:</td><td>2015 – 2020</td><td>Grad de prioritizare:</td><td>Proiect direct</td></tr>
<tr><td colspan="4">Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu studiu de fezabilitate realizat, aplicație depusă, etc.):</td></tr>
<tr><td colspan="4">Nedemarat</td></tr>
</table>